

Inven. 1292 & 1293

Inven. 1292 - 1293

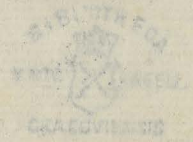
WV
59

...et de his quibusdam rebus...

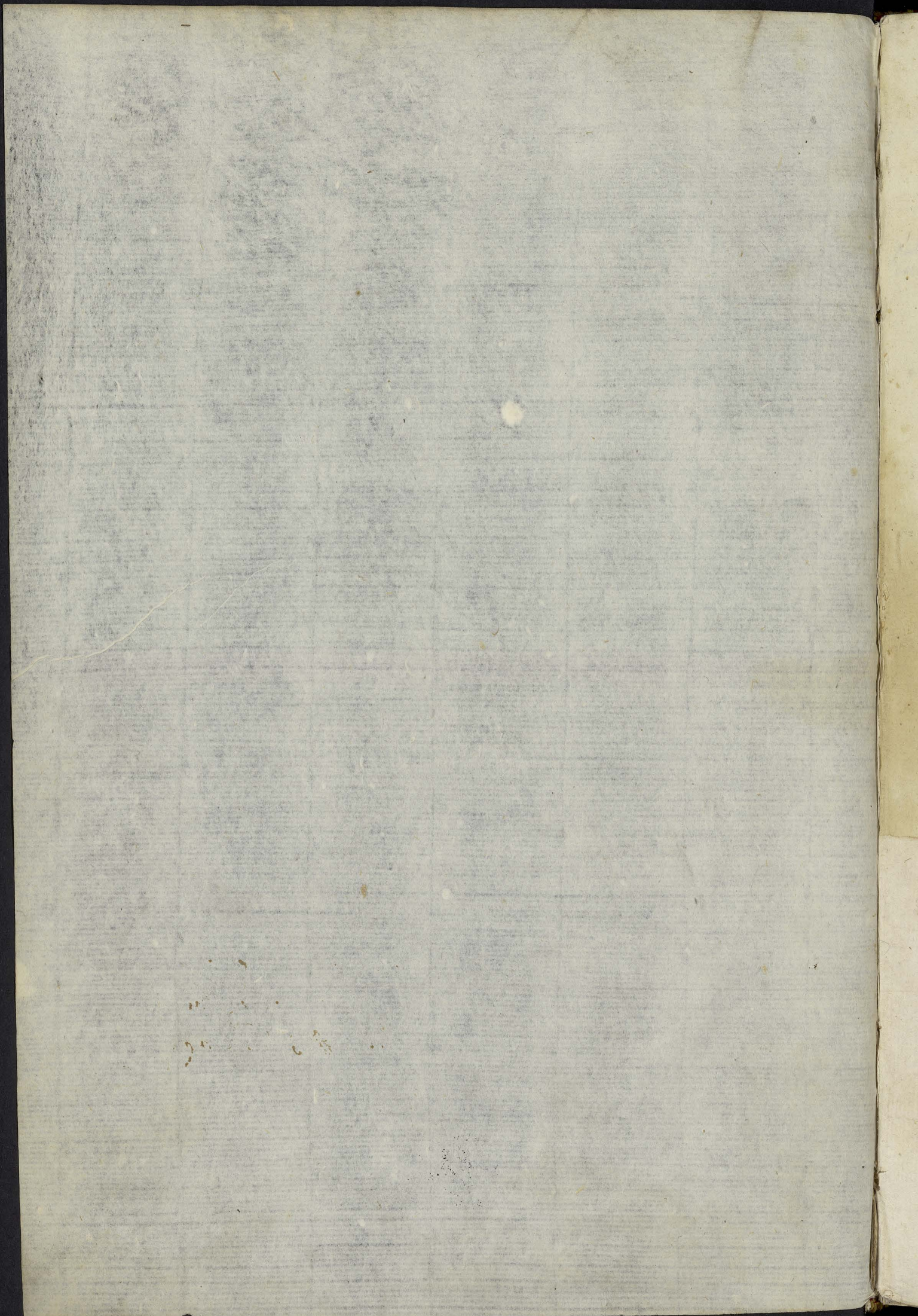
...et de his quibusdam rebus...

...et de his quibusdam rebus...

...et de his quibusdam rebus...

Handwritten signature or note

Incipit utilissimus et dignissimus tractatus
de syllogismo demonstrativo. siue copen-
dium posteriorum analyticorum Aristotelis.

Xillu p[ro]p[ri]a
stri oriundo
d[omi]no fratri d[omi]ni theob[ald]i ordi-
nis minorum nato d[omi]ni Ge-
orgij nobilissimi marchii
omnis de carefo. salutem in

d[omi]no sempiternam. Petrus de curte minimus
artifex. Illud demonstracionis opus obscu-
re traditum apud pyrrheticam doctrinam ex-
quirere facili et sermone breuissimo conabitur
indagare iuxta sue facultatis posse. media
te ille quo sine nullum rite fudatur exordi-
um. quod opus ordinarie describitur in ritum
et diuisionem per in suis posterioribus etc.

Illud igitur de quo principaliter uolo int[er]de-
re est ipsa ars demonstratiua cuius institutio
est demonstratio. et finis est scire. In cuius
operis tractatione talem ordinem obserua-
urus. Primo premittit partem declarata[m]
phemij ostendendo. scilicet quod solum per syllogis-
mum uel argumentationem conueniat sciri igno-
rare. credere uel opinari. testante philosopho 2o
porum. Dia enim credimus aut per syllogismum
aut ex inductione comprehendendo sub illo ep[ist]o-
t[is] mema. et sub inductione exempli. et illud
idem magis stricte asserit philosophus posteriorum ph[ilosoph]a-
tione prima dum dicit. Omnis doctrina et omnis
disciplina intellectiua fit ex preexistente cogni-
tione. et manifestum speculatibus omnes. scilicet
scientias. 2o ostendit quod non est uerum quod
dixerunt antiqui negantes. aliquid scire. et aliquid
nihil de nouo posse sciri. In 3a parte que
est executiua tractabo de ipsa demonstrati-
one diffinitive et diuise quod ad omnes su-
as causas ut puta qualiter fieri debet demonstra-
tiones. et qualiter debeamus esse prompti ha-
biles et idonei ad formandum syllogismum de-
monstratiuum. quod non sufficit scire quod sit demo-
stratio. nec ex quibus et qualibus fiat de-
monstratio nisi habeamus potestatem facien-
di demonstrationem. quam tunc habemus qua[m]
do scimus inuestigare ipsum medium etc.

Veniendo igitur ad primum noto philosophus illud esse
uerum quod omnis doctrina et omnis disciplina. id
est omnis nostra notitia scientifica intellectiua fit
ex preexistente cognitione. puta principiorum
et loquitur hic de scientia stricte. Unde est no-
tandum quod triplici sit scientia. loquendo de
scientia humana. scilicet large. stricte. strictissime.

Scientia largo modo sumpta est euidens co-
prehensio ueritatis uel ueritatum. siue illa ue-
ritas sit contingens siue necessaria. et siue
sit comprehensa a priori siue a posteriori. et sic
scio me esse et celum moueri. Stricte scientia
est euidens comprehensio ueritatis necessarie
et sic scio quod omne totum est sua parte maius.
et quod omnis homo est disciplinabilis et sic non fu-
tur hic. Strictissime suntur preterit euidens
comprehensio ueritatis uel ueritatum habita per
demonstrationes. per quod et isto modo usus est
philosophus dum inquit. Scire rem est per causam cognos-
cere et quoniam illud est causa et impossibile est ali-
ter se habere. quod dictum infra declarabitur
et sic suo modo triplici situr scibile. Ex hac
ultima descriptione patet quod demonstratio siue
syllogismus demonstratiuus est institutio me-
diante qua uenimus in cognitiones scientificas
omnes que ante erat dubia uel nescita. Ad
cuius notitiam scientificam habendam aliqua
precognoscere est necesse. uidelicet subiectum. pas-
siones et principia. Ex quo patet quod precogni-
tio non est aliud quam actualis uel virtualis ingre-
dientium demonstrationum aliqualis cognitio
Et duplici principaliter precogno[sc]er et supponit or-
dinem actualis demonstrationum. scilicet quid est et quod est
Et intelligo hic proprias passiones ipsum per
se 4o modo quod in multiplici manere existit
sicut infra patet per philosophum uero adequata species uel
genus cum illo proprio conuertibile sicut homo
respectu risibilis. et per principia intelligo pre-
missas et dignitates seu principia propria et
cetera que etiam in multiplici manere existunt
sicut infra patebit. Cum igitur nobis pro-
ponit conclusio aliqua demonstrabit sed non
scita a nobis. per et principia ante illationem
indigeremus cognoscere quid nobis ipsius
subiecti. et quod est ipsius subiecti. huic pre-
cognitioni oportet precognoscere quod nobis ipsius
passionis et inter quod est ipsorum principiorum

Ex quo patere potest quod precognitio quod est
subiecti est precognitio quod nominis ipsius
subiecti de quo est demonstrabilis sua propria
passio. ita quod scire quod nominis alicuius est
solum scire reffere nomen in suum significa-
tum uel sua significata. et per hoc dicitur a
scire quod rei alicuius quod per scire quod rei alicui-
us. non solum scimus reffere nomen in suum
significatum sed etiam resolvere significatum
in sua principia. Precognitio autem quod est ip-
sius subiecti est cognoscere quod aliquid aliquo
modo importat per tale subiectum. Precogni-
tio autem quod est ipsius passionis est cognosce-

re quid nominis ipsi? passionis. ut ubi gra-
ti desidero scire utaz ppositiōez omis hō
ē risibil. necesse ē pscire qd significat i ter-
minus hō. 7 aliqd sit qd importat p illū
terminū hō. postqz demzatio est affirmatio
de uerbo n āpliatō qz etiāz quid importat
hoc nom risibile. Precognitio autēz p-
cipiorū est precognoscere qz premisse que
sunt pncipta ppria cōplexa sint uera. 7 et
qz ipsa cōta pncipta uirtute quorum pbat
ipsa conclusio. etiā sint uera. unde sicut de
us non solum pducit efficiēter hōiem. sed
deus 7 hō. iō ad cognoscendum adequatuz
efficiens alicuius nō soluz sufficit cognosce-
re efficiens pticulare 7 ppinquuz. s3 etiam
uniuersale. sicut a simili. non solū premisse
sufficiunt. sed etiāz ipsa pncipta cōta. 7 hic
semp loquor de dmonstratione potissima.

S3 in est ordo in precognoscendo. pre-
missas ante cōclusionēz. qz per pus natura
7 tempore cognoscit maior quaz cōclusio
sed minor pus natura cognoscit qz cōclu-
sio. s3 simul tempore minor cū cōclusionē
cognoscit. ita tñ qz nobis sit notuz minore
sumi sub maiori. Et cā quare o3 sic de
hys tribus precognoscere est qz ante ac-
tualem dmonstrationē necesse est precogno-
scere premissas pus tempore uel natura
ipsa cōclusionē mō nō pōt psciri utraqz
premissarū nisi psciat quid ē 7 qz est
iubiecti. 7 quid ē passionis. 7 etiā qz notitia
cōclusionis efficiat ex pncipijs. hinc est qz
et o3 pscire quia est ipsoz pncipiorū an-
teqz cōclusio sciat. Si igit de nouo d3
scientia in discipulo generari. 7 cū omnia
talit fiat ex pncipijs cognitione premissa-
rum o3 qz ipse intelligat qd est qd dicitur
per nomen passionis 7 iubiecti. 7 qz sup-
ponat sibi 7 dignitatez esse Et iō duo
tm sunt modi precognoscendi fm spēz qz
ois. precognitio aut sumit ex pte rei. 7 sic
est precognitio qz est. aut ex pte uocis ul-
termini. 7 sic ē qd est. Et qz dictū ē qz
hic pncipalr ē sermo de sillogismo qui cui
denter pcedit notificando ignotuz p notū
7 nō accipit de eo qui generat opinionem
fidem uel errores qui dicit sillogismū dia-
lecticus uel ignorantie ut infra dicit. No-
ta qnqz pncipalr esse habitus intellectus
scilz intellectus. scientia. error. fides 7 opinio
Sills enīz rethorice h3 generare fidem. un-
de fides est firma credulitas ueri sine cur-
sicut dicimus firmiter credere articulis uel

preceptis ecclesie esse fidem 7 credēs op-
positis esse hereticos. Scientia aut est si-
cut dictum est. Opinio ē credulitas nō fir-
ma ex uerisimili cōiecturatōne acquisita q
in nobis aggenerat p filluz dyalecticū. ut
ubi gra qz mdea dilexerit ē qdaz pbabile
7 oppiabile. Et ut hēt 3 d aia dñi opi. a
fio scia 7 itellū. qm hij hit s3 sūt p. opi.
nez aut cōuenit esse falsaz. ut qñ opinat qz
solez minores esse tota terra. Etia est alia
d3a inter scientiā 7 opi. qz potuz pncipoz
pōt esse opinio p argumentationē dyalecti-
cam. sed eorū non pōt esse scia pprissime
dicta. Intellectus aut est cognitio pfecta
alicuius pncipij uel aliquorū pncipiorū
siue dignitatz. 7 sic omnis cognitio quaz
habeo de hoc prin. oīe totum est sua pte
maius dicit intellectus. 7 quare sic dicit
dicit in posterum. Error aut est assus
ul credulitas qua qz dicit sine credit aliter
qz est uirtute sili falsigraphi seu paralogi-
smi que credulitas cōter dicit ignorantia
dispositiōis ut qñ quis scit aliq notabilia
alicuius artis nescit tñ eo modo quo debz
scire. ut scit quid est dyameter. 7 quid ē co-
sta 7 tñ male compar 7 cōbinat ea ad in-
uicem credendo 7 errando dicens dyame-
ter est cōmensurabilis coste. sicut 7 qz sco-
laris sciens aliqua in logica uirtute alicuius
paralogismi credens in aliqua materia cō-
tradictoria esse simul uera erraret 7 igno-
raret sic credendo. Ulterius pro dictis
7 dicendis principalz sunt duo notanda. p-
mus est qz duplex pōt esse cognitio ipsius
conclusionis. una est qua adheremus ipsi cō-
clusioni p rōem determinantem intellectū
ad asseriēdū cōclusionē scite q pus erat dub.
uel nescita 7 h. p p nā cogoscimus quāz
premissarū ipsa cōclusionē. Alia cognitio
est qua solum apprehendimus qd 7 quod
per eaz significat uel qua assentim. et
uoluntarie uel auctentice 7 non per rōez d
terminantez intellectum. 7 hoc mō non est
necesse prius scire premissas ipsa cōclusio-
ne. sed bene impossibile habere aliquaz no-
titiam adhesiuaz conclusionis nisi habita-
uerit notitia premissarū. 2. ulterius est
notandū qz finita est mentio de euidētia
duplicem posse haberi euidētiā de re. s. f.
sumaz 7 naturalem. Unde euidētia sum-
ma alicuius est fm quaz int. rectus cogit
ex sui natura assentire illi 7 nō pōt simplr
dissentire. 7 ut sicut dicit qz habeo euidē-

tiam sumas q. ome totus est sua pte mar
7 q. qolz ens est uel non est. Euidencia na
turalis est qn aliquid est nobis sic euidens
q. per nullas rōem humanā nisi sopbisticā
uel apparenter oppositū pōt. apparere no
bis recte aduertentibus. 7 sic dicit q. mi
hi est euidens q. ois ignis ē calidus. 7 utro
q. istorū modorū pōt intelligi q. cum dici
tur scia est euidens cōprehensio ueritatis.

Alterius adhuc est notādū q. triplici pos
sumus dicere aliquem habere scientiā de
aliquo. vno. mō tāq. de significato p. aliq.
extremū ipsius ppositionis que scitur. 7 b.
modo dico me hē. scientiā de magnete
qn scio illam. ois magnes est attractiuus
ferri uel calibis. 7 isto mō tñ non dicit q.
magnes sciat q. tunc magnes esset obiec
tum scientie q. nō est uerum nec cōter bñ
dictum. q. scire solū complexa seu comple
xe significantia cōcernit. 2. modo dici
tur aliq. habere scientiā de aliquo tāq. de
complexo uero cui intellectus firmiter as
sentit cū euidencia. 7 sic dicit q. ppositio
uera scit. 7 imprope sicut urina non dicit
pprie lana nisi significantiue. sic 7 pposito
non dicit pprie scire nisi q. nostrū scire ē
per conceptus complexos ueros qui sūt p
positiones 7 significatione eorū que ppe
sciunt 7 de quibus prope habet scientiā.

3. mō 7 ualde pprie dicit de aliquo ha
beri scientiā tāq. de adequato significato
ppositionis scire. 7 sic pprie scio oēm triā
gulū hē tres angulos equales duobus rec
tis. Ex quibus cōcludo aliqua. p. mū q.
pprius obiectus scie seu scietifici intellect
idest illud pprie scit qd est. significatum
ppositionis uere scire. qd significatū utrū
sit distinctū realī ab ipsa ppositione ul. ab
utroq. extremi significato uel non alibi
bz determinari. 2. cōcludo q. non oīs
ppositio uera est scibilis. imo est aliqua p
positio uera que a nullo pōt sciri sic signi
ficando precise sicut illa. illa ppositio nō
scitur ab aliquo demonstrata illa met. Ex
hijs ulterius p3 illa cōclusio. s. q. semp cō
clusio ante actuales demonstrationes debet
esse aliquatī nota. 7 aliquatī ignorata. q.
si esset simplī ignota. tunc contingeret er
ror Eraclyti. 7 si esset simplī nota tunc
contingeret error Platonis. quoz opinio
nes qptum ad hoc statiz sub breuitate dis
current.

Para secunda principalis prime partis p

betmalis incipit.

110 in utri 7 in particulari
q. uti 7 necessaria sit
ipsa demonstratio ad acquirendū
sciam 3. modo supraz. nunc re
stat remouere opiniones que possent nos
alienare 7 indisponere ne uellemus huius
modi artes demonstratiuas. acquirere. Cū
de dixerūt aliqui ut Eraclytus 7 sequaces
sicut fuerunt academici q. nō est possibile
nos scire aliquid. 7 per nōs q. inutilis est
ars demonstratiua. Aliqui aut. ut platonici
dicunt q. bene est possibile nos scire s3 ni
hil de nouo scire uel adiscere cōtingit. imo
q. nostrū scire uel adiscere est qdaz remi
nisci. ita q. scientia nō catur per studium.
s3 tñ remouent impedimenta eorū q. na
turali sciunt. Et fundamentū pme op
inionis est illud q. si scientia de aliqua re
esset. ipsa esset notitia perfecta simplī ex
cludens ome dubiū possibile fieri de illa
re. 7 q. non possumus scire. 7 cognoscere
rem oibus modis 7 per omnia predicata
possibilia quibus ipsa res est cognoscibilis
binc est q. non ē possibile nos aliquid sci
re seu de aliquo habere scientiā. si scientia
est certitudo excludens omne formidinem
possibile. 7 maxime cū nostra cognitio pē
deat pncipalī ab ipso sensu. Et q. sepe et
plurimū contingit errare fm unūq. q. s3
ut p3 ex multis experimentis. s. de magni
tudine 7 cōtinitate baculi 7 in diuersis me
dis exētis de cardombus respectu gustus
hōis 7 alius 7 sic de alijs. dubiū est cōtinue
nobis si in aliquo s3 sensu erremus quia
non possumus euidenter cōprehendere a
liquid. 7 per nōs non possumus scire. Ere
didit enī Eraclytus entia esse in tanto flu
xu 7 motu q. statiz cum quis diceret hoc ē
statī 7 p tunc pp fluxibilitatē rerū posset
dicere hoc nō est. ita q. fm eum negat hoc
pncipium qolz est uel non est. credidit eī
q. cum statiz pferret uel aliquid alicui bñ
diceret statim hoc non est illud q. p. e
rat. Propter ista tria igit negauit iste ip3
scire q. si scire esset fm cum esset de nume
ro permanentiū. S3 hec opinio non pōt
stare cum ipsa neget omnino scientiā i no
bis fore possibile. S3 bene uerū est q. tal
noticia scientifica de qua loqbat eraclyt
nō est in nobis possibilis naturalī. q. illa
est notitia perfecta simplī que soli deo cō
uenit. S3 tñ notitia scientifica qua res co

gnositur perfecte per suas causas interin-
secas 7 ppinquas 7 nō per omnes causas
remotas uel per accidēs bene est nobis pos-
sibile. qz illud est nobis possibile ad quod
natura nos inclināt. ut pz ex pmo metaphi-
sice phō dicente. oēs hōes natura scire desi-
derant. Igit̃ possibile est nos scire. maior
huius rōis pz qz natura nō inclināt nos ad
impossibile cūz deus 7 natura nihil faciant
frustrā. celi. Prime uero sue rōnes ni-
hil probant de notitia perfecta in genere.
sed solum de notitia perfecta simplr. sed
3^a rō fuit falsum sicut hz uideri p^o de gene-
ratione 7 p^o phisicorū. Pō aut̃ platonis
fundatur sup hoc q. agens pfectissimū p-
ducit animā intellectiua. 7 p cōsequens cū
ipsum sic pfectissimū dē pducere effectū
pfectissimū. Igitur in p^o creationis ipse
sue intellectiue dē habere scientias 7 uir-
tutes. Scōm fundamentū eius est q. p-
ducens formā pducit omnia req̃sita ad for-
maz. Sz cum scientia sit una perfectio req̃-
sita ad formā. igit̃ pducit animā nrām. q
est forma cum scientia. Et etiā expime-
tum posset adduci tale de dño q amiserat ser-
uum qui insequens ipse nō plus aprehen-
deret ipsum qz aliū si p̃us nō cognouisset
eum. Et siml̃ adducunt exemplū de dua-
litate q. nihil est ut uisus est in l̃a. Nam pe-
tebat plato discipulū nūqd scis oēm duali-
tatem esse parez. 7 statiz respondens dice-
bat scio. 7 tunc plato supponebat hāc ma-
iorem. tunc habita in manu dualitate quam
nō sentiebat respondens pponebat sibi. p-
pono tibi hanc dualitatem scis esse parem.
7 statim dicebat nego. sed apta manu cō-
cedebat. 7 tunc plato arguebat sic. Illū qd
puer nesciebat clausa manu. 7 sciebat apta
manu. aut in pma interrogatōe sciebat. aut
non. Si sic igit̃ nostruz scire est reminisci.
Nam reminisci est qñ aliquid prius scitur
postea ignorat 7 postea iterū scit. Si di-
cis q. ignorabat tunc sequit̃ q. illud scie-
bat 7 ignorabat. qz p^o sciebat oēm 7 mo-
do nescit hanc. que est in manu igit̃ 7c.

Tale exemplū nō plus probat nisi illū
quod dicit phīs. s. q. in pma interrogatōe
sciebat in cōi 7 in cōfuso. sed in 2^a sciebat
deteriate 7 in p̃ticulari. Sed hec opinio
uō pōt stare nam pz p^o de ueritatibus q
de nouo incipiunt esse. que ueritates ut cō-
stat non possūt nisi de nouo sciri. 7 adhuc
de ueritate necessaria a pte post sicut de il-

la. hec intelligentia est demonstrando aiam
intellectiua p^o pductaz. Sz bene uerum
est q. nulla cōclusio scibilis sciri potest de
monstratiue nisi p̃us aliquis notitia de
terminis uel de suis pncipijs per que ipsa
est demonstrabilis habeat sicut supra habi-
tum est. Et tunc ad rōes suas ad p̃mam
dicendo q. deus creat sicut uult 7 quocūqz
uult ipse pōt pducere. ita q. nō necessitate
deus tam pducit animā intellectiua. cum
aptitudine 7 inclinatione ad posse habere
scientias 7 hoc sufficit. Ad secūdū dico
q. scientia nō est quid cēnalz requisitū ad
aias sz accidentalz mō non expedit illō die
tum esse uerū. nisi de p̃se 7 essentialz requi-
sitū. Ad expimentū dico q. arguit pro cō-
elusione pbi. Ultimo ad ea que dicta sūt
noto q. duplices sunt cāe efficientes in no-
bis scientiam. s. principalis 7 instrumenta-
lis. Principalis est ipse intellectus agens
de quo dicit Linconensis p^o posteriorum
Uerus ductor est qui intus manet 7 men-
tem illuminat. Et duplex est instrumenta-
lis. s. intrinseca 7 extrinseca. Intrinseca cā
est potentie sensitiue discipli cum suis spe-
ciebus 7 fantasmatis. 2^a exterior ē mul-
tiplex. s. doctor. uox. scriptura. uel res a q-
bus causant̃ spēs. sicut sunt signa 7 obie-
ta sensibilia.

Incipit ps executiua huius operis.

Sequendo

ppositum ad deterian-
dum de demonstratiue de
scēdo de qua tāqz de sub-
iecto huius artis uel scientie premissimus.
idest presupponimus quid est 7 qz est. ut
scilz q. demonstratio est silis faciens scire
ita q. hoc nom̃ demō mibi sic significat i
proposito dato q. māl'r sūatur demō ut
habet a phō 2° posteriorū. Nā duplex
ē demonstratio. s. ad sensum 7 ad intellec-
tum. nam quēz est duplex. s. rōcinatiua. 7
nō rōcinatiua. Demonstratio eiꝝ ad sensum
rōcinatiua idem est q. induc̃ facta per sin-
gularia. sic enim singulariter pcedere est
quōdam demonstrare. Demonstratio aut̃ ad
sensū nō rōcinatiua est cū quis aliquo sensu
uel digito per soluz sensuz comprehendit
Demonstratio aut̃ ad intellectū simplr est
duplex. rōcinatiua de quo est sermo in pro-
posito. 7 nō rōcinatiua qñ. aliquid sine dis-

cursu demonstratur ad intellectus. et dicen
 do ille currit demonstrando ad ad. Et
 qz non plene possumus scire quid sit. omō
 istratio nisi sciamus quis sit eius finis. qm
 ut dictus est: demonstratio est quodam or
 ganum et instrumentum. mō. constat qz ratio
 organi est in scientia sumenda p compa
 rationem ad finem suum. s. constat qz finis
 demonstrationis est scire. s. p. p. p. p. ut dic
 tum est. Est igitur iudicandum. p. quid sit
 scire. 2. quid sit demonstratio in generali
 et in speciali. q. tum ad oēs suas ptes. s. que. q.
 les et q. te debeant esse. Scire igitur per
 phum est rem p causas cognoscere. et qm
 illius est causa et non contingit aliter se habere
 id est tunc scientificē comprehenditur res
 cum p eius p. p. et adequatas causas co
 gnoscitur ut scio qz hō est disciplinabilis
 nō ex eo qz sciam ipsius esse animal. sed qz
 scio hōem esse animal rōnale. iō apud
 vulgus cōter dicit. hoc nō sit sine causa. nō
 a simili. hoc non perfecte cognoscitur sine
 causa. Et ex hac notificatione data de
 scire p. p. qz nō habens cām. nō pōt cogno
 sci scientificē sicut deus. nec etiam ipsa p. n.
 indemonstrabilia possunt sciri isto mō capie
 do scire nec nō entia sciri possunt. 2. leg
 tur qz ille sills per quem immediate procedi
 mus in scire. isto modo dicit demonstratio
 ista qz demonstratio ē sills faciens scire. i.
 dans scientificē intelligere effectū per cās
 suam p. p. et adequatas. Et uoco causā
 p. p. et adequatas alicuius effectus que
 ita convenit illi effectui qz nulli alteri. et q.
 posita necessario ponitur effectus. et qua co
 gnita esse cām illius effectus cognoscitur
 ille effectus. Quia igitur sic ē qz demonstra
 tio faciens scire pcedit a tali causa ad suos
 effectus. infero 3. qz oīs demonstratio ta
 lis est sills ex ueris necessariis p. p. imē
 diatis et notioribus p. p. qz causis cōclu
 sionis. Et qz illud sit uerum p. p. p. p. p.
 ter inducēdo qz p. p. qz cōclusio est sicut ef
 fectus qui debet sciri. sequitur cum ipsa sit ue
 ra qz notificari habeat per illud qd uerum
 est et scitum et eū ipsa notificet p. p. p.
 sas et p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
 bent esse uere et scire. qz cum falsus sit nesci
 tum. et per oīs ignotus nō notificat ignotū
 2. qz p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
 sic. Postqz ipsius scibile. s. conclusio est ne
 cesse et debet notificari p. p. p. p. p. p. p.
 igitur uel cōtingentes uel necessarias nō cō

tingentes. qz tales possent esse falsae. et tunc
 constat qz nō possunt semp. notificare con
 clusiones. ut puta qm essent falsae relinquūt
 igitur qz non essent iufficientes cause ad pos
 se perfecte notificare ipsas conclusionem
 igitur debent esse necessarie. 3. debent es
 se p. p. i. indemonstrabiles qz conclusio
 nunqz dicitur perfecte sciri donec ipsa non
 sit resoluta in p. p. sua p. p. que ampli
 demonstrari nō possunt. ita qz nulla sūt p. p.
 illis que illam conclusionem possint demō
 strare. Ex hoc p. qz nulla conclusio geo
 metrica Euclidis est optime demonstrata
 preter p. p. 4. debent esse p. p. i. i
 mediate duplici rōne. p. debet esse imedia
 te p. p. medij potentis ipsas demō
 strare. 2. debent esse imediate ad ipsam
 conclusionem. ita qz inter ipsas et ipsas con
 clusionem non cadat causa media et p. p.
 quior qz tunc fuisset impfecte sita. sicut
 stat si deberem scire a quo generante fuisset
 for. p. p. et solū scire qz a deo. tūc
 non perfecte scirem cām efficientem for. qz
 inter deum et for. esset causa magis p. p.
 ut hō siue p. p. sicut p. p. de eo modo loquēdi
 quo querit ab uno quis fecit illam demū
 et respondeat hō. nō satisficit questioni nisi
 dicat dominator talis assignādo. s. causā
 p. p. et imediatā et non cōm et remotā
 5. p. p. p. p. debent esse notiores
 i sua uirtute. i. magis euidentēs et magis no
 te et magis credite qz ipsa cōclusio ut non
 sit p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
 sit nota p. p. p. et solus p. p. p. p. p. p. p.
 debent esse magis notae. p. p. p. p. p. p. p.
 tale et illud magis. nam si diligo for. p. p.
 platones. igitur sequitur qz magis debeas dili
 gere platones qz for. 6. debent esse
 p. p. qz ut habet in postpredicamento
 semio causa naturalis est p. p. suo effectui s.
 constat qz demonstratio p. p. quid de qua est
 sermo pcedit a causa ad effectus notifican
 do effectū per cām quare et. Ex iam
 dictis posset aliquis arguere dupliciter. pri
 mo si non cōtingit scire nisi p. p. p. et
 p. p. non sciunt nec sciri possunt. igitur ni
 hil pōt sciri. qd est contra determinatā. et
 cōsequentia. qz ad scire aliqd o. scire p. p. p.
 ma non possunt sciri. qz p. p. p. p. p. p.
 us scire quicqd scit per aliud scit tanqz p.
 prius notū. igitur darentur p. p. p. p.
 qd est impossibile. 2. si bene diffinitus
 est scire tunc sequitur qz qcquid scit. scitur

per demonstrationes. et ille sic sequitur aut e
processus in infinitum in causis et in principiis
et sic non continget scire. quia infinitum fin
et infinitum est ignotum. primum philosophorum. aut ne
cesse est quod sicut conclusio et effectus latet p
causas et premissas seu principia. ita contra
principia sciuntur per conclusiones. et tunc se
quitur quod nostrum scire est per demonstrationem
circularem. quia nihil aliud est circulus nisi in
cipere ab uno puncto et finire in eundem.

Secundo. istarum rationum stat in hoc quia multiplici
ter sumitur scire sicut dictum est et non uno modo
et tunc dico quod conclusio sumitur propriissime
et per aliud. principia autem sciuntur non proprie
sed contra. et talia scribilia non sciuntur demonstra
tiue saltem in scientia in qua sunt puncta sicut
infra patebit in 2^a parte huius tractatus.
Error igitur istorum erat quoniam credebant omnia
scribilia uno modo sciri. quod tamen est falsum
et contra superius determinata. Preterea
dato quod sicut per causas demonstratur effec
tus. ita converso per effectum proprium et con
uertibile contingeret demonstrare suam causam.
tamen hoc non est proprie circulus. quia in circu
lo nulla debet esse diversitas. modo per quod non
esset idem processus. nam unus esset quod et al
ter per quod. Immo dato quod adhuc esset pos
sibile demonstrare circulariter. tamen non omnium
esset demonstratio circularis quia in demonstra
tione circulari requiritur convertibilitas rerum
minorum et ordo syllogisticus. et hoc solum in
primo presertim et quia non omnia sunt talia ideo sequitur
quod non omnium est demonstratio circularis.

Ex quibus patere potest quod si demonstratio
circularis esset circa aggregatum ex duabus
demonstrationibus. in quarum prima causa pro
baret effectum aliquo modo. et in 2^a eodem modo
probaret causam. et sic demonstrare est impossi
bile sed procedere ab eodem in idem finem di
versum processum siue diffinere non negat phi
losophus. ita quod demonstrare diverso modo
esset variare processum et impedit circularita
tem.

ed quia non omnes ter
mini ipsarum
demonstrationes per quod quid ingre
di possunt et per omnes nec omnes
propositiones. ideo nunc in capitulo isto sunt
dande aliquae divisiones et membrorum diuiden
tium notificationes. quibus positis deinde
in sequenti capitulo erit videndum quod termini
et consequenter que propositiones ad ipsam
demonstrationem potissimum et qua est finis

principalis in proposito pertineant. Prima
igitur divisio sit ista sumendo large demo
strationes. scilicet pro omni ratione necessaria. De
monstrationum alia est ostensiva. alia ducens
ad impossibile. Demonstratio ostensiva est
cuius premissae sunt vere et necessarie concluden
tes verum et necessarium siue sit per quod quid. siue
quia. siue illa sit. ut sit siue particularis. siue affir
mativa siue negativa. siue ex necessariis sim
pliciter siue ex suppone. Demonstratio
ducens ad impossibile est ratio ut plurimum pro
cedens ex opposito conclusionis negatae per
demonstrationem ostensivam illate cuius una de
premissis inferens impossibile manifestum
est oppositum alicuius principii proprii vel
eius quo arguendi sepe philosophus arguit contra
antiquos ut in exemplo tali. Si negaretur
conclusio prima geometrica ab aliquo tunc cap
to eius opposito cum uno alio inferre pos
set. sicut per intelligenti opposita aliquorum
principiorum que sunt manifeste impossibilia
tunc talis modus arguendi ducens ad impos
sibile dicere demonstratio ducens ad impos
sibile. Et talis demonstratio ducens ad im
possibile potest subdividi per affirmativam
et negativam ut per intelligenti. Et ex hoc
per quod utile est demonstrationis hoc genus quod
est aliqui sunt tam excellentis ingenii quod un
deant verum in se et per se et talibus sufficit
demonstratio ostensiva. aliqui tamen aliquando
sunt ita rudes quod non perfecte apprehendunt
nisi ducant ad manifeste falsum et cogant
concedere prenegatum. Item ad hoc duplex
est demonstratio scilicet affirmativa et negativa
demonstratio affirmativa est demonstratio
concludens affirmative. demonstratio negati
va est demonstratio concludens negativam. sicut
omnis demonstratio quia concludens per causam re
motam ut arguendo sic. Omne respirans est animal
sed nullus lapis est animal. ergo nullus lapis respi
rat. Item adhuc duplex est demonstratio. scilicet
categorica et hypothetica. demonstratio cate
gorica est cuius nulla pars premissarum est hypothe
tica. ut in exemplo dato. Demonstratio hypothe
tica est cuius aliqua premissarum est hypothetica
Et isto modo demonstrandi sepe utitur philosophus sicut
ille 8° et 7° philosophorum dum demonstrat illam primam
motorem. arguendo sic. Si aliquis primus motus
est. aliquis primus motor est. sed aliquis primus mo
tus est. ergo aliquis primus motor est. Et etiam isto
modo demonstrandi utitur capanus in demonstrando
conclusiones geometricas euclidis. ut per instructionem
in illa arte. 3^a ratio duplex est demonstratio

ostensiva vltis et particularis. Demonstratio vltis est demonstratio ostensiva in qua demonstratur adequata et propria passio de suo subiecto, vel e contra, seu in qua demonstratur proprius et adequatus effectus per suam causam et adequatam vel e contra, ut arguendo sic. Omne animal rationale est disciplinabile, et omnis homo est animal rationale, igitur omnis homo est disciplinabilis, et sic omne disciplinabile est animal rationale, scilicet omnis homo est disciplinabilis, igitur omnis homo est animal rationale. Demonstratio particularis est demonstratio in qua demonstratur adequata passio superioris de suo inferiori, ut arguendo sic, omnis multitudo ex unitatibus aggregata finita est par vel impar, scilicet omnis numerus cubus est multitudo ex unitatibus aggregata, igitur omnis numerus cubus est par vel impar, et propter hoc utilis est demonstratio particularis, quoniam aliquando accidit quod subiectum primum alicuius passionis erit ignotum sicut subiectum huius passionis communiter proponibile, vel unum aliud tale, et tunc de illo, illo casu stante non poterit demonstrari sua passio, et necesse erit quod demonstratur de suo subiecto particulari noto et nominato quod erit, uerbi gratia numerus vel magnitudo. Item adhuc sub diuisis demonstratio ostensiva uniuersalis quod quedam est propter quid, et quedam est quod Demonstratio propter quid est demonstratio in qua demonstratur effectus per suam propriam et immediatam causam, ut si demonstratur hec passio par vel impar de numero per diffinitionem numeri sic omnis multitudo finita ex unitatibus aggregata est par vel impar, scilicet omnis numerus est multitudo finita ex unitatibus aggregata, igitur omnis numerus est par vel impar. Demonstratio quod est quod demonstratur eam per suum effectum, seu quod procedit a causa mediata et remota ad suum effectum, ut si nescimus demonstrare quod terra est dyameter interposita inter solem et lunam, propter hoc quod luna eclipsata est, aut in exemplo philosophi, omne lucens extrinsece de prope non sentillat, scilicet omnis planeta est lucens extrinsece de prope, igitur omnis planeta non sentillat, illa enim est demonstratio propter quid, si autem demonstraret planetam esse prope per hoc quod non sentillat esset demonstratio quod arguendo sic. Omne sydus non sentillans est prope, sed omnis stella erratica siue planeta est non sentillans, igitur omnis planeta est de prope. Et adhuc duplex est demonstratio quod procedens ab effectu ad causam nam quedam demonstrat causam per effectum suum

proprium et adequatum seu conuertibilem cum illa causa, et quedam demonstrat causas per effectum transcendentem, de prima datur est exemplum, de 2^a sit tale exemplum, quicquid non est defecatus non est ignis, scilicet a, non est defecatus igitur a, non est ignis.

X his igitur per quatuor philosophi in quadruplici dicitur principaliter repitur demonstratio ipsa cuius sufficiencia sic per haberi omnis differentia demonstrationis assumitur ex parte medij, et sic est dicta facta per quod et propter quid, aut penes subiectum de quo debet demonstrari passio, sic est diuisio facta per uniuersale et particulare, aut ex parte modi demonstrandi, et sic est diuisio facta per ostensiuum et ducens ad impossibile, prima enim procedit ex non ueris, et alia ex ueris, aut differentia sumitur ex parte compositionis, et sic est diuisio facta per affirmationem et negationem. Et tunc potest argui sic, omnis dicitur demonstratio aut sumitur ex materia aut ex forma, si ex materia et hoc dupliciter, aut ex materia tanquam ex medio tercio et sic est prima diuisio, aut ex materia tanquam ex subiecto, et sic est 2^a diuisio, si ex forma et hoc dupliciter, aut ex modo demonstrandi, et sic est 3^a diuisio, aut ex modo compositionis, et sic est 4^a diuisio.

emissis

his diuisi-
bus secundum ritum
philosophi de demonstratione ostensi-
ua, vlti, affirmatiua, et propter quid
est tractandum cum ipsa faciat scire et principi-
plur in 2^a figura et in modo primo euiden-
ter ostendit philosophus in 2^a posteriorum capitulo illo
quod incipit, figuratum autem 2^a est maxime fa-
ciens scire. Et quod omnis talis demonstratio est
silla, et per tres ex tribus teris et tribus pro-
positionibus constituitur tanquam ex tribus reo-
tis et propinquis, de utriusque partibus nunc
est tractandum, et 2^a de remotis, scilicet de termi-
nis, ex tribus igitur teris constat ipsa demo-
stratio, scilicet medio maiori extremitate et mi-
nori extremitate. Adhuc autem ut alibi
uisum est, est extremum bis sumptum ante con-
clusionem quod in demonstratione debet esse pro-
pria et adequata diffinitio quod rei ipsius sub-
iecti de quo demonstratur sua propria passio
per illud medium, ita quod non debet esse ipsum
medium in tali de diffinitione quod nois sicut infra
parebit cum de inuentione medij dicetur.
Adior autem extremitas est extremum super-
ius in minori propositione cum medio, quod

in demonstratiōe debet esse sibi p̄p̄rium 7
adequatuz respectu p̄p̄rie passionis. ita q̄
lz multiplz sumatur sibi q̄ aliqui sumitur
p̄ inferiori ut p̄z i an̄predicantis. aliqui sūt
pro p̄ma pte p̄ncipali p̄positionis cāte. a
liquādo sumit̄ pro sustentāte. ut albedinis
dicitur paries esse sibi. aliqui pro oī eo re
spectu cuius alter terminus ē cōnotatiuus
aliqui p̄ materia alicuius libri. sicut demō
stratio dicitur esse sibi libri posteriorz. 7 mate
ria tñ in p̄posito sumit̄ subiectum p̄ eo ad
quod refertur suap̄pria passio sicut mixtū
respectu huius termini coloratū. 7 similr
risibile respectu huius termini hō. 7 sic de
alijs. Adnotat̄ extremitas ē extremū sūp
tum in maiori p̄positione cum medio. q̄d
in demonstratiōe debet esse passio sibi p̄
pria 4.º modo Passio tñ alijs modis pōt
capi qñq̄ tñ capitur p̄ trinitia siue egritu
dine. qñq̄ p̄ conceptu anime. ut in p̄p̄yer
minas dī q̄ uoces sūt earū que sunt in ani
ma passionū note. qñq̄ p̄ qualitate. 7 ē ter
tium genus qualitatis. qñq̄ p̄p̄rie p̄prio
7 sic passio demonstratur de suo sibi accide
ntali 7 convertibili. 7 sic sumit̄ hic ut dixi

Sed tñ q̄ nō omnis passio est demonstrā
bilis de suo subiecto. sed aliqua sic 7 aliq̄
non. quot sint passionū maneries nūc est
uidendū. Unde q̄dam est passio q̄ impor
tat in recto p̄p̄rie illud q̄d importat sibi
7 in obliquo importat aliquā formaz acci
dentale sibi realz inherentes sicut sunt isti
termini caliduz disciplinabile. coloratū. et
sic de alijs. Unde hic terminus coloratum
importat in obliquo colorez 7 in recto sibi
ut p̄z ex q̄d nōis eius. Aliud est p̄p̄rium
q̄ in recto importat sibi. 7 in obliquo ali
quid extrinsecuz non inherens nec essentia
le sibi. sed est sicut effectus uel causa uel o
peratio uel aliqd huiusmōi. ut creatiui in
obliquo creatorem. 7 risibile risum. 7 mo
bile motum. 7 sic de alijs que sunt effectus
uel operationes suorum subiectorum. Alio
est p̄p̄rius q̄ importat in recto subiectum
suum. 7 in obliquo importat ptem eius. 7
hoc negative sicut corruptibile respectu
huius termini corpus elementale. Penul
timo sumit̄ p̄p̄rius p̄ eo q̄ importat sibi
sui sine cōno. forme uel partis in ex
istentis uel effectus seu opationis subiecti
ut esse incōmensurable coste respectu dia
metri par uel impar respectu numeri. equa
le uel inequale. simitum uel insimū respectu

q̄ntitatis. unū respectu entis 7 sic de alijs.

Ultimo mō capitur p̄p̄rium q̄ in recto
importat subiectū 7 partes eius. 7 h̄o afir
matue ut habere tres angulos equales duo
bus 7 rectis. Sunt ad hoc alie due diōes
ipsaruz passionuz. p̄ passionuz quedam de
scribitur seu enuntiat̄ duobus nōibus op
positis sub disiunctione ut par uel impar
equale uel inequale 7c. quedam solum uno
ut risibile. p̄me dantur per opposita. Itē
passionū quedā insunt alicui rōe sue sp̄ci
ita q̄ talia p̄pria insequuntur ipsaz speciem
seu intrinseca p̄ncipia que sunt materia et
forma sicut disciplinabile 7 risibile respec
tu hōis 7 coloratū respectu mixti. alie sūt
passiones insequentes soluz modū essendi
subiecti sicut creatiui respectu di. 7 esse asi
num respectu hōis. 7 generalz omne q̄d con
notat accidēs cōe respectu subiecti. Illis
diuisionibz positis. pono aliqua notabilia
p̄mū est q̄ illa passio que inest sp̄ci ratōne
suorū p̄ncipiorum 7 que nō pōt uerificari
nisi p̄ sua p̄nci. est p̄p̄rie demonstrabilis
de suo sibi sicut ille due oīs hō ē suscetibil
discipline omne corpus est cor
ruptibile. p̄emz passio cōsequitur p̄ncipiū
formale. 2.º aut p̄ncipiū materiale. Se
cundū notabile passio que importat ptes 7
aliquid q̄ nō est p̄s ipsius subiecti etiā est
demonstrabilis de suo subiecto demonstratio
ne potissima. s. per mediū diffinitiuū exp
mens quid rei seu exp̄mens illas ptes que
sunt in obliquo affirmatiue uel negative p̄
passionez important̄ ut habere tres angu
los equales duobus rectis demōstratur de tri
angulo. Tertium notabile est non oī p̄
p̄rium p̄ 7 2.º modo demonstrari de suo sub
iecto cū illud sciri possit illi subiecto inesse
ex sū 7 exp̄ientia sine demonstratiōe da
to q̄ subiecta sua sint ex materia 7 forma
composita. Quibus ulterius adiungo
q̄ si illa p̄pria sint passionēs transcenden
tium. ut unū. aliqd. res. p̄fectū. uerū respec
tu entis 7 cōuerso. uel generalissimoz ut
finituz uel infinitū. equale uel inequale. si
mile uel dissimile respectu q̄ntitatis. 7 qua
litatis. 7 sic de alijs. uel si generatiui indi
similia ut creatiuz. 7 simplz imobile re
spectu dei predicta p̄pria non sunt demō
strabilia seu scibilia de subiectis demōstratio
ne potissima cū talia non possint diffiniri
diffinitione pure q̄ditatiua. ut cōstat intel
ligenti. Ex hijs igit̄ patere pōt qualz in

demōstratione consideranda sunt tria. scilicet illud de quo probatur quod dicitur subiectum. et illud per quod probatur quod dicitur medium seu diffinitio. et illud quod probatur quod dicitur passio. ita quod in omni demōstratione per quod probatur aliqua passio de suo subiecto per aliquam principiam. vel per aliquod principium ordinando igitur demōstrationes potissimam in primo. primo. medium est diffinitio et principium per quod maior extremitas debet esse passio que de aliquo subiecto probatur per illam diffinitionem tanquam per medium. Minor autem extremitas est ipsum subiectum de quo est ipsa passio probata.

Ex quibus sufficienter patet quare illi termini qui de non possunt predicari nisi false. vel contingenter ipsis significatiue superius non possunt esse partes principales ipsius demōstrationis affirmatiue vere vel necessarie de inesse. et de presenti sicut sunt isti termini uacuius infiniti. creatura infinita. et sic de similibus. igitur demōstrationes non potissimam possunt ita esse. sicut sunt demōstrationes negatiue hypothetice vel de possibili.

ictode

terminis ad demōstrationem potissimam requisitis. nunc dicendum est de propositionibus requisitis ad ipsas demōstrationes et maxime de intrinsecis que actualiter ipsas sunt ingredientia sicut sunt premissae. Et quod dictum est superius et probatum quod demōstratio per quod procedit ex premissis ueris primis et necessariis. et quod multiplicia sunt uera et necessaria. aliqui enim ingrediuntur demōstrationem. et aliqui non in presenti restat uidere que et qualia debent esse ista necessaria intrinseca facientia ad ipsas demōstrationem. Unde primo per ea que dicta sunt quod huiusmodi propositiones sunt necessarie et in naturali materia. et contra dico secundum philosophum ultra conditiones premissas tres alias conditiones habere. scilicet. debent esse de omni per se et per quod ipsas. et se habent iste tres dictiones ad invicem secundum ordinem superius habet sub et supra. unde omnis propositio secundum quod ipsa est per se. et omne per se est de omni et non e contra.

Pro prima conditione est notandum quod propositio de omni potest dupliciter dici. quedam dicitur de omni quod est ultis sicut illa omnis homo currit. quod ibi predicatum denotatur dici affirmatiue vel negatiue de omni contento sub subiecto et ita large non sumit in proposito. et sic loquendo talis propositio dicitur propositio de omni posteriori. et pertinet ad librum primum. Alio autem modo dicitur

de omni posteriori quoniam illa est necessaria in quod predicatum uerificatur necessario per quolibet supposito subiecti. Et sic patet primo quod non omnis propositio de omni facit ad demōstrationem sicut illa omnis homo currit. dato quod esset uera. 2º patet quod ille aialis est homo. subiectus est deus non sunt de omni. 3º patet quod propositio non dicitur de omni posteriori quod sit ultis. Unde eque bene illa homo est animal. est de omni. sicut illa omnis homo est animal. Et quod propositiones requirite ad ipsam demōstrationem potissimam debeant esse de omni. euidenter patere potest quod sicut dictum est premissae in demōstratione potissimam debent esse necessarie. et ipsa demōstratio potissimam maxime sit in primo. primo. sicut uult philosophus et infra probabitur. igitur dicitur esse uniuersales affirmatiue et sequitur ultra. sunt uniuersales necessarie et affirmatiue. igitur sunt de omni quod fuit probandum. Et ut non accidat error notanda est una distinctio de necessario scilicet quod duplex est propositio necessaria. scilicet simpliciter et ex supposito. Propositio necessaria simpliciter est que itante prima significatiue suorum terminorum significat sicut necesse est esse. Propositio autem necessaria ex supposito est propositio cuius categorica quod non semper est uera sed tamen habet eius predicatum tale habitudinem ad suum subiectum quod conditionalis composita ex categorica de subiecto tanquam ex antecedente et propositione categorica de eius predicato tanquam ex consequente. est necessaria. unde dato quod possit esse quod nullus triangulus sit. tamen ista conditionalis est necessaria. si triangulus est habet tres angulos equales duobus rectis ita quod propositio necessaria ex suppositione est que itante prima significatiue suorum terminorum. et presupposito quod termini eius per aliquo supponatur adequate significat sicut necesse est esse. sicut ista omnis triangulus habet tres angulos equales duobus rectis. similis illa omnis rosa est pulcherrimus florum. omne tonitruum est sonus factus istans in nube et sic de aliis consimilibus. Patet igitur uere dicitur philosophus quod propositio de omni requirit utilitates temporum et utilitates suppositorum. et contra sequitur quod omnis propositio cuius affirmatiua uera de predicatione directa de uerbo non ampliatiue et de simplici categorica est propositio de omni posteriori. ita quod quodammodo predicatum categorice se affirmat de quolibet supposito seu subiecto pro quolibet suo supposito ibi est de omni posteriori. et quod dicit de nullo non facit ad demōstrationem potissimam hinc est quod philosophus dicit

[illegible]

Quare patere pot quādr ad demonstran-
dum aliquem effectū o3 assumere ea que
sunt pncipia illius effectus in essendo cau-
sando 7 inferendo q2 essent per accidens
non necessario inferunt uel causarent. vnde
dato q. musicus possit facere domū. tamē
in q̄rum musicus non necessario facit do-

muz. si inq̄tuz domificator sumēdo ly do
 mificator ut dicat actū 7 non aptitudines
 similis non ex eo hō est disciplinabilis. q̄a
 significat animal bipes 7 risibile. s̄z ex eo
 q̄ est animal rōnale. P̄z igit̄ qualis in
 simpli scibilibus h̄j omnes quatuor modi
 perfectatis cōcurrunt 7 seruiūt. Nam in d̄
 monstratione habemus cōsiderare tria. s̄.
 p̄positiones. terminos absolutos. 7 habitu
 dines p̄missarū ad cōclusiones. p̄p̄m̄z
 de necessitate concurrūt prim⁹ 7 secund⁹
 modus dicendi per se q̄ unaqueq̄ pars p̄n
 cipalis demōstrationis potissime puta ma
 ior minor uel ecōuerso est in altero istorūz
 duorū modorū ut dictūz est. debemus p̄mo
 adaptare seu applicare ipsūz effectum seu
 passionē 7 p̄p̄riatēz ad p̄p̄riam 7 ade
 quatam cām que adaptatio manifestat p̄
 maiorez in qua p̄p̄ria passio predicat de
 ipsa q̄ditate seu diffinitione q̄d rei. 2⁹ obe
 mus adaptare adhuc ipsaz quiditatez siue
 causaz p̄p̄riaz ad illud. s̄. subiectū per illaz
 causaz cum illā passionēz uolumus demon
 strare 7 talis adaptatio sit i minori p̄pone
 in qua per se predicatur diffinitio de suo
 diffinito. 3⁹ concludimus adaptando p̄p̄ri
 am passionē suo p̄prio subiecto. que etiā
 adaptatio sit i ipsa cōclusionē in qua p̄p̄ria
 passio predicatur de suo subiecto per se in
 2⁹ modo dicendi per se. Propter secun
 dum cōsideratū cōcurrit tertius modus p̄
 feitatis. nam in d̄i demōstratione necessa
 rio cōcurrit aliquid q̄d nullo mō inq̄tū ta
 le h̄z rōem inherendi seu in illa demōstratō
 ne dicendi de alio. imo h̄z solū rōem subie
 cti 7 esse per se 7 non predicari 7 illud ē
 subiectū. que habitudo essendi seu modus
 essendi nobis specificat p̄tertūz modum
 p̄feitatis. 7 q̄ hoc sit uerū p̄z cūz tale s̄b̄m̄
 nō aliter situet q̄ subiciendo puta in mi
 nori 7 cōclusionē. Quartus uero mod⁹
 p̄feitatis cōcurrit p̄p̄ tertūz cōsideratūz q̄
 in omni demōstratione potissima notitia
 antecedentis p̄ se efficit notitiaz cōsequen
 tis. sic enīz adequate esse sicut significatur
 p̄ans est p̄ se cā illatiua 7 effectiua. sic esse
 adequate significat p̄ans. 7 hoc ē in ipsa
 demōstratione potissima. Ex h̄js facili
 ter pōt colligi sufficientia diuisionis facie
 de ly per se. nam oīs respectus ad cām est
 positue aut p̄uatiue. si p̄uatiue sic est terti
 us modus perfectatis. si positue uel est res
 pectus ad cām intrinsecāz uel extrinsecāz

si p̄. mō 7 hoc dupl̄r aut ad causaz forma
 lez. 7 sic est p̄feitas p̄mi modi. aut ad cām
 materialē. 7 sic est p̄feitas secundi modi.
 si ad cām extrinsecāz sic ē p̄feitas quarti
 modi. finis enīz 7 efficiens sunt cause ex
 trinsece. 2⁹ phicorūz. materia enīz 7 forma
 substantialis sunt p̄ncipia intrinseca 7 nūe
 rabilia q̄ in ipso composito manent 7 nūe
 rantur ut eius p̄tes. Ex quibus omnibus
 iterū manifeste patere pōt quō requiritur
 triplex perfectas in demōstratione p̄ re.
 peritur in ipsis causis seu p̄missis. q̄ alr
 si essent cōingentes 7 p̄ accidēs 7 nō per
 se nō necessario p̄barent effectū siue cōclu
 sionēz ut dictū est. 7 hec p̄feitas ponitur i
 4⁹ modo p̄feitatis. 2⁹ est p̄feitas respec
 tu subiecti q̄ h̄z modum s̄b̄e respectu sue
 passionis uel p̄p̄riatēz. que nō h̄z aliū mo
 dum essendi nisi in alio. 3⁹ igit̄ q̄ p̄ se sit
 seu habeat rōem sumptā a modo p̄ se stan
 tis illud. s̄. de quo demōstrat illud q̄d h̄z
 esse per aliud. 7 in alio. s̄. p̄p̄ria passio que
 p̄feitas nobis exp̄mit ut dictū est p̄ tertū
 modū perfectatis qui p̄p̄rie 7 p̄ncipali s̄m
 phūm dictus est cōuenire p̄mis substantijs
 7 cōsequēter h̄js que habent modū p̄marū
 sul. s̄. actiūz sicut sūt s̄b̄a inq̄tuz s̄b̄a 7 illi
 modo essendi opponit̄ modus essendi in
 alio qui cōuenit accidentibus uel habentib⁹
 bus modū 7 similitudinē cū accidentibus.
 3⁹ 3⁹ assignare p̄p̄riaz passionē seu effe
 ctum sue p̄p̄rie cause. 7 simili p̄p̄riam cāz
 p̄prio subiecto dare passionis. que habitu
 dines dicendi sunt in p̄mis modis dicendi
 per se. Tū hic notandū q̄ cōuertētes ista
 rum 7 etiāz earū oppositē sūt in eisdez mo
 dis p̄feitatis. sed indirecte 7 iproprie sicut
 ille risibile est hō. aīal ē hō. aīal rōnale est
 hō. 7 sic de alijs. s̄z tales modi iproprij et
 indirecti non faciūt ad demōstrationēz. s̄z
 supradicti ut bene dictū ē sup̄ius. Prim⁹
 modus cadit in minori. secundus in maiori
 tertius aut l̄z non inter p̄p̄rie 7 p̄ se demō
 strationēz tñ per ipsūz denotat q̄d subie
 ctum demōstrationis debet esse p̄ se stans 7 p̄
 petuū. 4⁹ similis nō intrat demōstrationēz
 sed p̄ ipsūz denotat debita habitudo p̄e
 missarūz sicut cause ad effectūz.

ostquam

uisum ē
 de dua
 bus cōditionibus ipsarū p̄tium
 p̄ncipaliū ipsius demōstrationis
 potissime. s̄. qualis dicitur esse de d̄i 7 per se

Nunc intendū de 3ª cōditione. s. de ppo
sitione fm q. ipsuz que dicit p^a uera. vñ
oia ista sunt synonyma ppositio ulis 7 ulē
posterioristici. ppo p^a uera 7 p^mū uniuersale
7 ppositio fm qd ipsum. Et diffinitur
sic ppositio p^a uera siue de fm qd ipsuz ē
ppositio ulis affirmatiua necessaria de oī
7 per se in p^a 7 in 2^a mō in qua est adeq^a
ta cōuertibilitas predicati ad subiectuz. 7
sic illa est p^a uera ois hō ē risibile. 7 similz
illa ois hō ē aīal rōnale. ita q. qñ aliqd pre
dicatur predicat^r 7 cōuenit alicui sbo ut a
dequata qditas aut cōuertibilis 7 adequa
ta p^arietat illa ppositio dicit p^a uera. et
tale predicatū respectu ipsius subiecti dici
tur p^a ulē. 7 illud subiectū uocat p^mū sub
iectū qm non se excedit s. sibi inuicēz ade
quant. Ex quibus pz q. ille nō sunt p^a
uere. ois hō ē aīal. ois yfocheles hz tres an
gulos equales duob^z rectis. qz dato q. hō
non esset. adhuc aīal esset uel esse posset. 7
similz dato q. yfocheles nō esset adhuc il
la passio esset. s. habere tres angulos equa
les duobus rectis. qz alia spēs trianguli es
set. ut pura cōsideratus ul^r gradat^r. ita q. re
quiritur ad talē habitudinē extremorū p
positionis p^a uere loquēdo stricte. de pri
mo uero q. posito significato subiecti po
nat^r significatū predicati. 7 ecōtra. 7 limi
liter remoto toto significato subiecti. rēo
ueatur totū significatū predicati. 7 ecōtra.
ex quo pz q. tunc p^arie 7 ul^riter cōcludim^z
siue demonstramus qñ passionē aliquā d suo
subiecto p^a adequato cōcludimus. qñ autē
fieret ecōtra. tunc ipsope 7 p^ariculariter de
mōstraremus. ut si demonstramus hoc ulē
par uel impar de hoc subiecto nō p^a. s. nu
merus cubus. aut illam passionē. s. habere
tres angulos equales duobus rectis de hō
subiecto nō p^a respectu p^a. s. yfocheles. lar
ge tñ sumēdo p^a uerū ois ppositio de fm
q. ipsuz est p^a uera 7 nō ecōtra. unde illa es
set p^a uera oīe corpus ē sbā. s. nō esset d
fm q. ipsuz. esset enī p^a uera qz nō cadit a
liquod genus mediū inter corpus 7 sbā.
s. illa nō esset p^a uera hō ē sbā. similz illa
oīe corpus ē sbā. nō esset de fm q. ipsum
qz predicatū nō haberet cōuertibile habitu
dinez ad sbā in aliquo mō dicendi p se. nā
corpus inq^atū corpus nō ē sbā. qz requireret
q. oīe corpus esset sbā. 7 ecōuerso oīis
sbā esset corpus. s. bñ hō inq^atū aīal rōna
le ē disciplinabile. qz bene ois hō ē aīal rōa

le 7 ecōtra. 7 oīe aīal rōnale est risibile 7 e
contra. Et qz multotiens cōtingit erra
re in assignando ipsuz ulē ad p^ariu sbm. 7
ecōtra. vñ ē ostendere quot modis possu
mus decipi uel errare in assignatione huius
ulis. Et anteq^z ulterius pcedaz ut nō stem^z
in equiuoco huius termini ulē. ē sciendum
q. quatuor modis sumit^r ulē. unde sumitur
aliquādo p^a uli in cādo sicut dicimus q.
deus ē p^mū uniuersale agens 7 cetera dicit^r
tur particularia. Aliqñ sumit^r in distribuē
do sicut dicimus ois ē signū ulē affirmati
uuz. Aliqñ sumit^r ulē in essendo sicut sup^are
plo qui ponebat ulia realia sepata a singu
laribus de quibus dicit p^aus in p^a poste
riorū ca. 4ª secūdi tractatus. spēs enīz
gaudeant mōstra enīz sūt. 7 signa sunt
ydee 7 ulia p^aonica. Alio mō sumit^r uniuersale
in cōcipiendo. significando. predican
do uel supponēdo. 7 sic sumit^r hic. s. p^a ter
mino cōi habente tñ cōditiones iaz dictas

Est igit^r sciendū q. triplz cōtingit erra
re in assignatione dicti ulis. p^a. enīz errare
mus si illud qd cōe sit spēs 7 non habeat
sub se actu multa supposita. uel si sit gen^z
7 nō haberet sub se actu nisi unam spēm
tunc si demōstraremus passionē adequatā
superiorū de suo inferiori uel ecōtra con
tingeret error ut in hoc exemplo. si enim
h^a p^a q. ē clarissime lucēs vñraret^r de isto
terminio iste sol. iste ē error qz dato q. nō
sint plures soles. tñ clarissime lucens non
cōpetit hñc soli inq^atū iste sol s. inq^atū
sol. ita q. hic termin^z ē p^ariu sbm p^mū
huius termini sol. nō bñul termini iste sol
ita q. illa non ē fm q. ipsuz. Similz si hic
termin^z trinagulus haberet nisi unaz spēs
puta yfocheles ad hoc esset error demōstrare
passionē adequatā unius de altero. ut si de
monstraremus illā passionē habere tres
angulos duobus rectis que ē passio adeq^a
ta huius termini triangulus de illo terminio
yfocheles. parō adhuc q. nō esset alia spēs
trianguli nisi yfocheles. 7 cā huius erroris
est. qz spēs 7 suuz contentiui sūt. paria in
actu. Et hic error peccat contra ulē. qz
tunc tale ulē nō esset de fm q. ipsū. qz pas
sio excedit sbm actu uel aptitudine. Se
cundus error accidit qñ aliqd cōe haberet
mediatas spēs. 7 illō cōe sit inoiatus 7 tūc
qz nescimus tale cōe noiare. tūc passionem
quam demonstraremus de suis inferi
oribus crederemus esse demonstratam

de huiusmodi cōi notato ut i exemplo si nō
esset nisi tria corpora visibilia ut hō lapis
7 planta. 7 cū nihil sit visibile nisi corpus.
tunc visibile nō competeret nisi illis tribus
7 hic terminus coloratū in quo conueniunt
illa corpora sūm q. sunt visibilia nō esset nō
bis notatus 7 probare illā passionē visibile
de his tribus corporibus. vel de aliquo illo
rum accipimus sūm p accēs 7 nō sūm p
prius pmiū adequatū. Substātia enī ē sen
sibile per accidēs. s. sūm p prius huius pas
sionis visibile est hic terminus coloratū ca
piendo large coloratū p lucido. illa enī est
per se lapis ē visibilis. q. lapis inq̄tum la
pis nō ē per se sensibilis. s. inq̄tus colora
tus. Et hic secundus error peccat cōtra ultē
q. tunc tali uli assignaretur sūm per acci
dens. hoc enī ē per accidēs scēix ē visi
bilis q. sūa est sensibilis de p accidēs ut
habet 2. de aia. mō cōstat q. demonstratio
pcedit ex his q. sūt p se. Tertius error
est qū caput aliqd cōe notatū habens sub
se multas spēs ad quarū aliquas similitudi
nez magnas hz vel uicinitatē pp quam que
cōueniunt inferiori uolumus demonstrare
de illo cōi sup̄iori. hic errat cōtra uniuersa
le in illa conditione que ē esse de oī 7 cōtra
alias. illa enī nō est de oī. linee recte nō cō
currunt. s. bene ista linee recte equidistan
tes nō cōcurrūt. Ex superius igit sic d
claratis pz p. quō lūmenda. sit sufficientia
istorū tū errorū 7 pz 2. qualz ipsa demō
stratio potissima ex ueris 7 necessariis d oī
7 per se p prius 7 sūm q. ipsuz. 7 nō ex fal
sis nec per accidēs nec extraneis. nec ex
cōingentibus seu corruptibilibus nec ex co
muniibus qm talia nō faciūt scire p prius
me ut uisum est.

est nunc

ali qua
de pncipijs demonstrationis di
stinguere. unde eorū que ad de
monstrationē faciūt aut se habent p modū
pncipij. aut pncipiat. si p modū pncipiat
7 hoc dupl. aut per cōplexū. aut incōple
xū. si p. mō sic ē cōclusio. si 2. mō sic est
passio. qd aut sit cōclusio 7 passio dictū est
si habent p modū pncipij. 7 hoc dupl. aut
tale pncipiū erit cōe. aut p prius. si cōe 7 hō
dupl. aut incōplexū. aut cōplexū. si p. mō
sic sunt termini dignitatis ut ens totum. si
2. mō sic ē dignitas. unde dignitas ē pri
mus oīo pmiū 7 simpl. indemonstrabile quē

im notatūz dicitur nō prima seu cōe nō
cōceptio. 7 illa oīz quēz docendū habere fi
cut sūt illa quēz est uel nō est oīe totum ē
sua pte nōius 7 sic de alijs. Si ē p prius
7 hoc dupl. aut incōplexū. aut cōplexū. si
p. mō sic est subiectū ipsius passionis 7 qd
per sūm in demzatione. intelligat dictū est
Si 2. mō. s. si sit cōplexū 7 hoc dupliater
aut est aliquo mō demzabile. aut indemon
strabile. si demzabile. aut vī. solū uerū res
pondenti 7 docenti 7 sic est sup̄p sūm qd
seu ad aliquam. utputa respectu docētis ul
adiscētis. oīs sup̄p sūm qd. seu ad aliquēz
ē ppositio demzabilis apparens tū nota
alicui sine demōstratione sicut esset pma 7
clusio geometrie. q. forte posset alicui ap
parere solo sensu uera absq. demōstrationē
aliqua. Aut nō uidet respondētī 7 hō pōt
esse dupliciter. uel q. ens oppositū uidetur
indifferenter. 7 sic est petitio. unde petitio
ē ppositio demzabilis nota tū in scientia
in qua ē petitio quāz esse talē non credit re
spondens siue discipulus. nisi doctor siue
opponēs autenticā sibi fidez preslet ut di
cendo peto. ut debeas admittere sicut sunt
in geometria huius ppositiōes ab uno pūc
to ad aliam cōuenit trahere lineaz sup̄ qd
libet centrū cōuenit quēlibet circūlūz defi
gnare 7 sic de alijs. Aut q. solū cōtrariū
uidet seu apparet uerū respondentī uel di
scētī 7 tunc dicitur questio. vñ questio pro
bat ad ppositū spectat. ē dubitabilis ppo
sitio cuius una ps est firmiter credita talis
qualis non est ubi preueniat demōstratio.

Si uero sit pncipiū p prius cōplexū 7
indemonstrabile 7 hoc dupl. aut tale ē pro
positio. aut non. si p. sic ē sup̄p simpl. si
cut p prius pncipia 7 pncipia indemonstra
bilia in scientijs in quibus sunt pncipia. si
aut nō sūt ppositiones sunt sicut diffinitō
nes. sicut in geometria supponitur p pnci
pio. qd punctus ē cuius ps nō est. 7 q. cir
culus est figura plana a cuius centro ad cir
cūferentiāz oēs linee cōducere sūt equales 7
sic de similibus. Ex qbus dictis possu
mus colligere distinctionē talē q. ppositio
nū requisitā ad ipsā demōstrationem que
dam sunt ptes demōstrationis sicut sunt
pmissa. 7 qd nō sūt ptes demōstrationis.
s. solū pte earū tenz ipa demōstratio rē sūt
dignitates 7 suppositiōes. Est ulte
ri⁹ notandū q. magna dīa ē inter hos s. p
būm in p. posterioz. s. pmissa. cōclusio

ppositio. problema. pncipiū. questio. 7 in
 terogatio. l3 pro eodez supponere possint.
 Et q. hoc sit uerū probatur sic premittē
 do q. hoc nomen ppositio duplx sumitur
 uno modo large 7 comunitē. 7 sic omne si
 gnificans uerum uel falsū est ppositio
 Alio ppo sūt pprie pū idē significat q.
 p alio positi. 7 sic pprie premisse sūt di
 cuntur ppositiones. Cōclusio autē ē pposi
 tio inq̄tū p sillogismū cōcludit. mō cōstat
 q. in uno pcessu ppositio pōt esse cōclusio.
 7 in alio pcessu pōt esse premissa. ita q. s3
 aliquaz rōem ppositio dicit cōclusio. 7 fm
 aliā dī premissa. pncipiū autē aliqua pposi
 tio dicit p quante p ipsaz aliqua ppositio
 pbat. Dicis autē aliqua ppositio que
 stio quadruplx. rno mō p ppositione cui 2
 iungitur aduerbiū interrogandi ut cum dici
 tur. An q̄ritas sit res q̄ta. 2. mō p qualz
 ppositione uera uel falsa uel dubia quecum
 q. sit illa. 3. mō p qualz propōe uera que
 non est euidens. l3 pōt fieri. euidens p sen
 sum uel per demonstratiōē. 4. mō p pro
 positione nūduz scita per suas premissas
 ipsaz solū potentes notificare. 7 sic sumitur
 hic ita q. ppo dicit qō inq̄tū est dubita
 bilis enuntiatio uel ppositio. 7 sic cōclusio
 dubia anteqz sit demonstrata pōt dici ista
 mō pblema posterioristē idē ē q. q̄stio
 7 pncipia pma nō dicūt pblemata q. de
 per se nota nō ē. questio. pncipia cō pma
 sunt imediata 7 per se nota. Large tñ q̄
 doqz sumit pblema 7 idē ē q. questio ha
 bens duas notas dubitationis. ut an mun
 dus sit eternus. an non. unde grece pblēa
 idē sonat. qō latine ppositus. Est tam
 notandū q. ppositio pōt dici imediata. ita
 in falsitate sicut in ueritate. 7 similz media
 ta duplx. s. in ueritate 7 in falsitate. 7 ad
 hoc quelz illarū ē duplx. s. affirmatiua 7 ne
 gat. pū qñ extrema alicui ppositiōis nō sūt
 i aliquo genere. i. nō habet supra se aliq̄
 genus. tunc ppositio talis dicit imediata.
 ut dicendo nulla sba est qualitas. 7 iō bē
 dixit Az. p. porum tractatu 2. 7 ca. 3. q.
 predicamēta sūt ipmixta. 7 ad hoc duplex
 est ppositio imediata. s. fm cām 7 fm sbin
 ppositio imediata fm sbin ē pncipiū si
 ue maior in demonstratiōe piculari. ita q.
 daro q. supra se aliq̄ eius extremū habe
 at. tñ inter illa duo extrema nō cadit aliq̄
 genus. ut sunt iste. ois triangulus h3 rē. oē
 corpus ē sba. Propō imediata fm cām est

pma in demonstratiōe uli. q. nō h3 cām p
 quam possit pbari. Propō autē aliq̄ de
 noiatur interrogatio. 7 sic interrogatio pro
 prie ē ppositio demonstrabilis qua pōt sic
 ri questio 7 queri mediū per quod ipsa pos
 sit pbari. 7 sic quelz scientia h3 suas pptias
 interrogatiōes. 7 sic pncipia nō possunt di
 ci interrogatiōes ex quo p3 quid sit nō.

Ex oibus iam dictis possumus colligē
 etiam distinctionē de pncipijs ingredien
 tibus ipsā demōstrationē. talē. ut q. qdā sūt
 cognoscendi tñ. 7 quedā sūt pncipia co
 gnoscendi 7 essendi. Exemplū de pma si
 cut sūt in demōstratione. q. ipsi effectus q
 qñ sunt nobis notiores suis causis possunt
 demāre 7 notificare suas cās. Exemplū d
 secundis sicut cause seu premissae in demōstratiō
 ne pp quid. per quas nō soluz cognoscūt
 effectus. l3 in esse sūt p illas cās. 7 ex hac
 distinctione pōt sufficiēter assignari dīa in
 ter unaz demōstrationē 7 alias.

Estquā enumerata sūt ea
 que faciunt ad demōstrationē
 tam complexa q̄ incōplexa.
 tam intrinseca seu actualiter ingredientia
 q̄ extrinseca seu uirtualz ingredientia. 7 ui
 so qualz p premissas indebita figura 7 mō
 ordinatas rē. sit in nobis scientia cōclusio
 nis. Nūc de ipsis pncipijs q̄ rñ ad eorū
 euidētiā 7 imediationē. rñ ad eorū co
 gnitiōē exq̄rendā ē leuiter aliq̄ diffend
 Et p. ē notandū q. pncipiū aliq̄ non
 iō dicit pncipiū imediatū 7 cōe q. ipsū sit
 cōssimū 7 firmissimū 7 nullo mō per aliud
 ens. sic est hoc. s. qd3 est uel nō est. l3 ideo
 ob hoc ipsa pncipia dicuntur talia q. p ca
 rentiam alicuius poris. per qd ipsa pncipia
 possint demōstrari. Istō prenotato ulte
 rius recolo istam distinctionē de pncipijs
 que ponit phis 2. posteriorū. s. quedā sūt
 pncipia quorū notitia solū pendet ex no
 tia quid nois suorūteriorum. ita q. habita
 notitia quid nois teriorū taliz statim intel
 lectus sane mentis aduertēs illis firmiter
 assentit 7 intellectū facit de qbus ipse phi
 losophus p. posteriorū dicit. Principia co
 gnoscimus inq̄tū terios cognoscimus. Et
 alibi dicit q. huius pncipia dīr esse nota p
 mo intellectui sicut i ianua i domo ē illū
 qd dicit esse p. uotā intrare uolēbus do
 mus. ita scias intrare 7 acquirere uolēbus
 pncipia debēt esse pmo nota sicut sūt illa

quolibet est uel nō est, omne totū est sua par-
te maius. si ab equalibus equalia demas re-
manencia sunt equalia. 7 sic de alijs. Noti-
tia enīz horū in nobis generatur hoc mō.
Nam ipsis pncipijs nobis presentatis. 7
scito qd nōis suōrū terminorū statiz intel-
lectus uigore sui luis naturalis firmiter as-
sentit illis. Quedaz aut sunt pncipia quo-
rum notitia lz per demonstratiōē nō bea-
tur. tamen presentatis illis nobis nō statim
illis assentimus ad hoc habita notia qd no-
minis teriorū sz per sensuūz expientiaz et
memoriaz simul cōprehendimus q. omnis
ignis est calidus. q. omne reubarbarūz est
purgatiuū collere. q. aliqd ē mobile. 7 sic
de alijs. Unde modus ueniendi in noti-
tiam huiusmōi pncipiorū p expientiam 7
szuz est talis. szu enīz cōprehendēte aliqd
sensibile pōt uirtus ymaginaria siue fan-
tastica illud ymaginari 7 nō solum uirtus
ymaginaria. sz intellectus siue cogitatus
pōt szibile aprehendere. quo aprehenso po-
test intus in se formare ppositiones singu-
larez cōtingentē ut q. hoc calefacit. ista au-
tez ppositione notat scia apud intellectuū
szlz qn aliqd uni indiuiduo cōuenit. pōt cō-
simili indiuiduo eius desz pēi cōsimile cōue-
nire. accipit tūc predicatū tale de oī. 7 per
talē ulem oīs calor est calefactiuus facit si-
bi pncipiū sic euidenter habitū per szum. 7
per expientiaz. 7 sic fiūt nobis euidentia a-
lia cōsimilia pncipia. Quālz aut pncipia
cōia ualeant ad demonstratiōē possimiaz
p3. cum dent uirtutē maiori 7 minori in ea-
rūz declaratiōe 7 pbatōe sicut p3 i geo-
metria per diffinitiones petitiones 7 cōes
animi cōceptiones declaratur premisse de-
mōstrantes ipsas cōclusiones.

ostquam tractatū
est in pre-
cedentibus quo fit demonstratiō
7 ex quibus 7 qualibus fit de-
mōstratiō 7 demōstratiōe fm se. 7 etiā sz q.
una cōparat ad aliaz. ut. s. demōstratiō ostē-
siua est potitior demōstratiōe ducente ad
ipossibile. 7 uilis ē potitior pteulari. 7 af-
firmatiua ē potitior negatiua. 7 demōstratiō
pp quid est potitior demōstratiōe q3. Et
et determinatū est de scire fm se. 7 absolu-
te. mō est sic dicendū de ipso scire qd est. si-
nis demōstratiōis quālz p. ipsuz sciri po-
ti simū ad aliud comparat. 2. quālz ad a-
lios habitus cognitionis se bz ipsuz scire.

Dico igit p. cū ap. q. scientia habita per
demōstratiōē pp quid ē certior habitus
7 cogitio perfectior q3 scia q3. illud sic p3.
Nāz q. cognoscat rez p suā ppriā 7 adeq.
tam cām de facili pōt scire p demōstratiōē
q3 sicut in ex. magis certus ē pfectus geo-
metra intelligere cōclusiones in pspetua
q3 ille q. negotiat in pspetua non habita
geo. 7 generaliz sic ē q. scia subalternans
semp certior ē ceteris pibus scia sibi subal-
ternata. Ille enīz q. scit sol. lue pspetue 7
clusiōē aliquā pspetue que si demōstrari
debet pp quid per geometriaz minus cer-
tus est. 7 forte minus credit q3 ille q. habz
utrāq. demōstratiōē. 7 sic est in pposi-
to q. doctus in geometria sicut in ex. ad
hoc clartori patere pōt. Nam rusticus tū-
mō scit vbi g3. q. hac nocte pluit qm ter-
ra ē notabilr balneata. sz scus astrologus
7 naturalis non solū scit per hoc. sz etiā p
cām ppriaz ut luna sic se bz intelligi signo
7 quadratura. 7 sic de alijs causis pprijs.
p3 igit ad szuz quis istorū habeat certio-
rez cognitiōē de hac ueritate q. pluit. p3
igit qd est dici hoc cōe dictuz. i. cāe sūt no-
tiores nature siue simplr. effectus aut sunt
notiores quo ad nos. i. ea que sciūt per
causas suas pprias adeq. scit simplr 7
pfecte. que aut sciūt per effectus seu p cās
remotas sciūt nō simplr sz q3 quid 7 q.
ad nos. Sz est tū notādūz unū p eo qd
dictū ē d. scia subalternate 7 scia subalter-
nata q. pprie ad hoc ut scia dicatur alteri
subalternari requir 7 sufficit q. ut plurimū
pncipia que supponit in illa. sint ult. con-
clusiones pbatē in alia. 7 etiā q. ea de qui-
bus offat ipsa in pteulari. illa scia subal-
ternas cōsiderat magis in uli 7 in cōtracte
sic. vbi g3. geometria cōsiderat absolute
de linea. pspetius aut nō absolute. sz d. li-
nea uisuali. 7 illa supadiuio nullatenus est
de cōsideratiōe geometrie. sicut euidenter
p3. Et ex his patere pōt quo ut plurimū
sbm scie subalternate ē minus cōe ipso sbō
scie subalternatis. Sz tū ē notādū p ma-
iori notia q. duplex ē sbm scie. i. inheren-
tie cui. s. p. inheret scia nā. 7 tale ē nā itel-
lectiua. aliud est sbm a quo caput scia unita-
tez in se 7 dām ab alia. Et tale dicit sub-
iectū attributionis. 7 tale sbm bz cōditiōes
istas q. ipsuz debet esse cōsimū in 1. scia
7 p. pncipalr cōsideratū nec excedēs metas
illius scie ad qd oia illa pncipalr cōsiderata

habent respectū 7 attributiones 7 a quo de
notatur illa scia. sicut dicit q. corpus mo
bile est sibi in pbia naturali. 7 magnitudo
in geometria. 7 numerus in arismetica. 7
corpus celeste in astrologia. 7 deus in teo
logia. 7 ens in metaphisica. argumentatio
i logyca. cōstructio siue pfecta oīo in gra
matica. 7 sic de alijs. Sicut enī unus ex
ercitus dicitur unitate duos vel capitanei
sic scia dicit una unitate tal subiecti sumē
do sciam p debita aggregatione pluriū ha
bitudinū debite ordiatāz hz magis notū 7
minus notū qz. uel pp qd. 7 hoc dico qm a
litque scie incipiunt docendo a qz 7 finiunt
in pp qd. alique ecōtra. aliq uero sp sicut
ibi gra in geo. sp uir demfatiōe pp qd
7 aliq mathematice. alie aut solū quia. sicut
forte medicina saltē cyrgia p maiori pte
pcedit p effectū. qdā utroqz sic naturalis
phia. Alio dī scia uo qz siplr ut unic² hitus
scientific² p unā dmfatiōez aegrit². 7 o tali
unitate hic nō ē hmo qm unic² tal hit² nō
diceret ppe gramatica logica ul' rethori
ca 7 sic de alijs.

16 pñs ē sciēdū ulteri² qz hitus
cognitionis a qb² distinguitur
scia sūt isti. s. opio. fids. ars. prudē
sapia 7 inte². dīa quoz pōt hī hita suffi
corū 7 hito qd nota ipoz. sic oīs cog² itel
lectua aīe ē hit² fir². at nō si nō ē firm² imo
sit credulitas nō fir². sic ē op² ut. s. dictū
ē. si ē cōdultas seu hit² fir². 7 h² opl² at tal
ē euidēs at nō. si nō 7 sic ē fides. ut supra ē
habitu. si ē euidēs 7 h² dupl². at tal habit²
aegrit² p rōez at nō. si nō sic ē ite² q ē cog² pñ
cipiorū ad q nō ē rō. si p rōez 7 h² dupl² uel
ē praticus ul' speculatiu². si pratic² 7 h² du
pliciter. uel circa agibilia 7 sic ē prudentia
Un prudentia ē recta rō 7 cognitio agibiliū
ita qz prudentia ē circa actus 7 opatiōes qui
sūt in opatiōe sicut sūt odif. amare 7 silia
uel circa factibilia. 7 sic ē ars. vñ ars ē rec
ta rō 7 cognitio factibiliū. Si talis habit²
ē speculatiu² 7 hoc dupl² uel ē per altissi
mas cās. sic ē sapiētia. si uero pferiores
sic ē scia. s. qd sit scientia habitu ē supra.
7 dī sapia ut metaphisica 7 theo². q cōside
rat pñcipiū v p² pñ² 7 altissimis cās sepa
tis a motu 7 materia. si nō est p altissimas
cās uel circa factibilia sicut ē ars. sic ē scia

Ex his igit² pz si hī cōsideret q dīa ē
inter scias 7 habitus prelibatos. Sz iū qz
phūs facit pñcipalī mentionē de solertia.

de h² termino solertia aliq ē dīm. nī so
lertia ppe ē habitus cognitua ad inueni
endū mediū ill² qd pōt pbari. 7 iō ut pos
suz² ee solertes tūc dmfatiōē 7 mediū agz
damur sequētia.

Libri secundi Annora².

Xpe dīrus de pñ
pma pte huius opis. ut
uīso qd ē demzatio quo
ad oēs sui ptes pñmgs
7 remoras. 7 quot sūt e²

spēs. 7 q dīa ē inter eas tā rōe mediū. qz rō
ne finis. 7 uīso qual² p demōstratiōez tāqz
p instfuz ouenim² in cognitiōez sciētificaz
cōclufiōis dmfabil². 7 uīso qd pñcipia q
nō dmfōstrant sūt nobis nota. 7 quot iūc
genera pñcipioz. Tūc expedit cōplere se
cundā pte. q ad pcedētē i hūc mōus cōti
nuat². sz nō solu expedit scīr q dicta sūt. sz
utile 7 cōueniēs ē esse pñptos atz solertes
i artē dmfandi. 7 sic nō possum² esse nisi
simus ydonei 7 hīres artē ad inueniēdū illū
siue quo dmfare nō possum². 7 illū dī me
diū. Inuētiōe igit² mediū pñcipalī in hac
arte hz mēte pbi ē itēdēdū. Pro cui² not²
ē notādū p qz mediū posteri. dupl² sūt p
ut ad ppositū spectat. vno mō p oī eo per
qz vlt siue pñalī ouenim² in nouā sciētī
ficā cōclufiōis v qz pus dubitam² 7 qreba
mus. 7 isto mō tā pñ² cōia qz pñua. tā cō
plexa qz incōplexa pñt dici mediū. 7 sūt
aggregatū ex oībus his. 2° sūt mediū p
eo qz bis sūt an cōclufiōe in ipa dmfā
tione potissima. 7 tale dī qd ē seu diffi²
sicut sepe dictū ē. 7 sic sūt in pposito. Sz
mō ē uidēdū de qz gener² diffinitōis dicat²
euz multiplex sit diffi² 7 qz uia 7 qz mō siue
stigāda ē diffi² alicui² rei. Diffi² oī ē me
diū ad dmfandū an diffi² sibi. an diffitio
passiōis. an alicuius alteri² qd nō sit sibi
nec passiō. 7 an diffinitio aliq sit dmfabil²
v suo diffinito dmfatiōe potissima. an nō.

Sz qz phūs 2° posteroz nobis inuit. p²
ppōez talē qōne sūt eqles nūero bis qz vē
scim². rolo pp h² iuestigare duo. pñmū ē qz
phūs incepit hūc scōuz libz a qōnibus 7 p
mū libz incepit a scia. Scōm dubiū ē v ue
rificatiōe pñpōis pñie iā date noīate. Ad
pñmū mō dictū dī qz pp h² incepit a qōib²
qz in hoc 2° lī phūs tradit nobis uīā 7 ar
tez inuestigādi mediū p qd mediāte dmfā
tione aegrit² siue ultimū dmfōstratiōis.

q̄ ē scire. q̄ aut̄ uenat̄ mediū 7 uult ip̄z iue
nire nōdūz clare 7 p̄fecte cognoscit illud s̄z
dubitat 7 q̄rit uia quō uenire debeat in co
gnitiōe illi. **Demonstratio** igit̄ incipit a
dubitatiōe 7 teriat̄ in scit̄. 7 ob h̄m̄ncepit
p̄mū librū a scire. dū dixit oīs doctrina. i.
scia. q̄ q̄l̄z instrūz h̄z cognosce p̄ suū finez
cognito eiz fine instrūti statiz scim̄ q̄le dēt
esse instrūz 7 q̄l̄z circa illū instrūz debeam̄
nos h̄re. ut in ex̄o materiali. cognito fine
terre. q̄ ē secare dura statiz scimus qual̄ v̄
bet esse terra q̄ terra ē dentata. sic ad p̄po
sitūz cognito qd sit finis demonstratiōis statiz
scimus ul̄ possumus 7 debemus scire q̄l̄z
d̄z esse demonstratio q̄ ē instrūm̄ mediāte q̄ ue
nim̄? innotūz scientifiā p̄pe dictā. Ad
secūdū respōdet̄ cū distinctiōe q̄ qd̄ put̄ ad
p̄positū spectat dupl̄z sūt̄ large 7 stricte
large p̄ oī enūtiabili sup̄to cū nota admira
tiōis uel dubitationis sicut q̄n̄ dicimus q̄
ritur p̄rū corpus xpi sit misticū uel reale.
7 sic large q̄n̄ pōt̄ tā de possibilibus q̄ de
impossibilibus. tā de cōingentibus q̄ neces
sariis. tā v̄ p̄ se uotis q̄ nō uotis v̄ p̄ 7 sic
nō sūt̄ in p̄posito. 2° mō sūt̄ q̄ put̄
idez ē q̄ qdā motus admirationis rei uel
cōclusionis scibil̄ q̄ nōdūz est scita ab eo q̄
sic admirat̄ 7 sic sūt̄ hic. Qui eiz q̄rit
admirat̄ 7 q̄ admirat̄ cōsiderat scire. 7 iō
bū dixit p̄bus p̄ metaphisice. p̄p̄ admira
ri ceperūt hōies phāri. 7 sic sūt̄ in p̄posi
to. Et sūt̄ quatuor genera q̄nōz. i. si est. q̄
est. qd̄ est. p̄ p̄ qd̄ est. Ita q̄ q̄dupl̄z cōm
git̄ q̄rere v̄ me. nō s̄z se s̄ in ordine ad ip
saz cōclusiones. ut uerbi gr̄a. qd̄ si ē. est q̄rere
si aliq̄ res sit ipotata p̄ s̄bm̄ ipsius con
clusionis scibil̄ dū nobis p̄posite 7 cū esse
cātuz nō sit nisi ex cā p̄p̄a. nā cā est ad quā
seq̄t̄ aliud. Igit̄ dubitat̄ an cātuz sit. ē du
bitare an cā sit. 7 p̄ nōs mediū. q̄ cā 7 me
diū idēz sūt̄ ipotato. sicut uult p̄bus p̄po
teriorū. nā cā est mediū ad inferēdū in ēē
cātuz suū sicut p̄z ex diffinitione caufer

uestio aut̄ q̄ est. ē q̄rere an
tale cātuz sit tale ul̄
talē. ita q̄ dubitare de aliq̄
cātō an sit talē ul̄ talē. ē dubitat̄ 7 q̄rere
an hēat cāz sui esse talē ul̄ talē. 7 nō sui ēē
simp̄l̄z. qd̄ p̄ q̄rit qd̄ si ē. ita q̄ tā qd̄ si est
q̄ qd̄ q̄ ē. sūt̄ q̄nōs de medio. ul̄ v̄ cā i or
dine ad cāra. Ad h̄m̄ q̄n̄ scimus cātuz h̄re
cāz q̄ sit 7 q̄ sit tale. q̄m̄? qd̄ sit i^o cā p̄p̄
quā talē cātuz ē sic ul̄ sic. 7 sic q̄rere ē q̄rere

qd̄ sit illū cātuz. i. q̄ ē qd̄itas illius cātū. scilicet
re. n. cāz q̄re aliqd̄ simp̄l̄z sit h̄? ul̄ illū est sci
re suā qd̄itate p̄ quā simp̄l̄z est. Adhuc
istis cognitiois utilitate 7 p̄ncipal̄z q̄ritur p̄p̄
qd̄ tale cātuz est tale. ita q̄ q̄rere p̄p̄ quid
h̄? insit illi ē q̄rere qd̄ sit cā tal̄ inherens. i.
passionis ad s̄bm̄. p̄z igit̄ q̄ qd̄ si est. 7 q̄
est idēz q̄runt s̄z cū uersimode. Simil̄z 7 qd̄
qd̄ ē 7 p̄p̄ qd̄ ē. ad eandēz q̄ōz p̄rinēt. i. di
uersimode. Prime eiz q̄rit̄ si cā est sim
pl̄z uel s̄z qd̄. 2° aut̄ q̄rit̄ qd̄ sit i^o cā ul̄ il
lud mediū. oīs ḡ qd̄ ē v̄ me. ul̄ v̄ cā i ordi
ne ad cātuz. **De cātō. n.** s̄z se nō est qd̄ cū
i^o sit p̄ se nota ul̄ certā mediāte ul̄ imedia
te ex p̄ notis. s̄z nō tñ est p̄ notūz q̄ cāra
cōtineat̄ 7 referat̄ i sua p̄n̄ ita q̄ nulla q̄
s̄tio v̄ q̄ est hic s̄mo. q̄rit̄ v̄ p̄ncipiis uel de
cātōs siue de me. qd̄ idēz est i p̄posito. quia
talit̄ p̄n̄ nō sūt̄ p̄p̄e scita s̄z intellecta sicut
hituz. i. est sup̄ius. Intellect̄ est hit̄ p̄nci
piorū. s̄z oīs qd̄ p̄p̄e q̄rit̄ v̄ cātōs 7 v̄ conclu
sionib̄ q̄ sūt̄ p̄p̄e scibilia. ut in ex̄o. scilicet
p̄ponere tibi ita cōclusio oīs maḡnes ē at
tractiūz ferri q̄ q̄rit̄ ad terminos ei^o q̄ in
lingua tibi nota p̄ponit̄ est intellecta a te
i^o rōe significati iui sit dū? 7 h̄? est uere 7
p̄p̄e scibile tūc certū est q̄ p̄mū dubiū qd̄
occurer̄ tibi erit v̄ s̄bō seu v̄ re importata
p̄ s̄bm̄ si est. ut. s̄. an maḡnes sit 7 tibi noti
ficato h̄? q̄ maḡnes sit. dubitādo q̄res qd̄
ipe sit. hec est qd̄ qd̄. q̄ q̄m̄? qd̄itates ip̄i
maḡnetis 7 tibi notificato qd̄ sit maḡnes
adhuc q̄res an sibi inheret̄ aliq̄ p̄p̄ietas.
I^o aliq̄ p̄a. i. sit maḡnes t̄lis i^o t̄lis. ita q̄
sibi soli isit ēē t̄le i^o t̄le. 7 adhuc notificato
tibi h̄? dubitādo. q̄res p̄p̄ qd̄ maḡnes ē ta
lis ul̄ t̄lis. i. p̄p̄ quācūq̄ uel p̄ncipiū uel p̄p̄
qd̄ mediū cōcludit̄ q̄ maḡnes habeat talē
uel tales p̄p̄ietates. **Ex q̄bus patet pōt̄**
sufficiētia illius dīōnis q̄d̄rimēbris. sic oīs
est qd̄ dīmatīua. at est subiecti cōclusionis.
at predicati eiusdēz siue ipsius passiōis. sp̄
loquendo v̄ dīmatīōe potissīma. si subiecti
tūc at supponit̄ eius esse potentiale 7 q̄rit̄
tur ei^o esse actuale 7 tūc est qd̄ si est. Et no
tanter dixi esse potentiale q̄ v̄ impossibilit̄
bus nō est dīmōstratio. at supponit̄ esse ac
tuale 7 q̄rit̄ de mō essendi. 7 tūc est qd̄ qd̄
est v̄ s̄bō. v̄ s̄bō. n. semp̄ suppo^o q̄ sit. s̄z ē?
qd̄ rei inuestigare v̄bemus. q̄ nullus non
entis est dīsim̄? qd̄ rei. Si sit qd̄ passio
nis seu predicati cōclusionis dīmōstrabilis
p̄p̄ qd̄. tūc dupl̄z. aut supponit̄ inherens

potential in sbo. 7 qrit de inheretia actuali
i sbo 7 tē ē qō. qz ē at supōit inheretia actual
7 qrit cā inheretie 7 tūc ē qō pp qd. Sz tñ ē
itelligēdū q. qō sū iterog^o poti^o sū demo^o
ulde differt a qōe sū iterog^o dyalectica. vñ
qn dicit^o demonstrator qrit q. a sit 7 affinat
mediū ad ondedū predicatū in eē sbo de q^o
fuit dubiū sz illd n ē idē q. qtere 7 iterog^o
dyalerice q^o qtere dyalerice ē affere rōes
7 arg^o ad utrāq^o ptez dictionis iō bñ dixit
phus p^o copicoz d huiusce qōnib^o in topi-
cis ad utrāq^o ptez dubitare potntes facile
speculamur vñ 7 flz 7 sic sit dem de nume-
ro 7 sufficiētia illaz qōnū q ad omfationē
faciunt

ualiter

aut u^o qz illatū
qōnū heat termā
ri restat nūc uidē Sz ē primo sciend^o q. or-
do illatū qōnū ē tñs. f. q. si est precedit qd
est 7 qd ē qā ē 7 q^o est pp qd est 7 qd h^o sit
vñz p^o qā ē sūpl^o pcedit eē sz qd nā pus ē
lunā eē qz lunā eē tlez l^o tlez eēntial^o ul ac-
cidetāl^o 7 iō de luna i tli^o 7 nobis ppōita
p^o qrimus si lūa est 7 scito si lūa ē qrit^o qd
est lūa 7 scito qd est luna qrim^o ē^o utz lūa
sit apta h^ore tlez passionēz q est eclipsis siue
ē puata lūe 7 scito qz est uestigaz^o 7 qrit^o
mus ult^o pp qd. i. ppquā cāz adueit sibi illa
pa^o 7 sic nō erūt ulter^o a qōes pncipales qz
ē qtuor q^o ois qō ut pz l^o ē sibi l^o passiois si
p^o uel qrit eē sibi simpl^o 7 sic ē qō qd ē nā
diffio qdiratā indicat nobis ex q^o pncipijs
est ipa res 7 iō dei nō dat^o diffio qd rei si
āt est paōms l^o qrit solā inheretia passionis
cū sbo. 7 sic ē qō qz l^o cām inheretie. 7 sic est
qō pp qd. Et ulter^o sciend^o ē q. qñ phus di-
xit qōnes sunt eqles numro hys que uere
scim^o cepit scire siue scitū magis large qz
fecerit in p^o posteroz dū dixit scire rē est p
cāz cogōscere nā ibi uoluit q. so^o 7 demā-
bilis pp qd siue ei^o adeqū scatū sciret. sz.
hic capit scitū p ipa 7 uel ei^o terio pncipali
sū p utiulq^o scato. Dico igit^o uēien^o ad ppo-
sitū q. qō si est si res i^o sit i^o sibi l^o termiat p.
hoc qō euidenter apprehendit^o sū cogōscit^o
q. rē est qō sit qñ sit ppō d^o ho adiacente i
q^o tle vbu simpl^o predicat^o d sbo tli^o q. sit
qñ ipa res importata per tle sbo aliq^o sū
particulā cōpredit^o seu ab intellectu spōdi-
tur ppor^o comō q^o vbi grā ipa pote^o vili^o
exterior cōpnderet unū visibit^o vñ n^o mō cō-
pnderet nec possz euidēter cogōscere natu-
ral^o q. sz ē est nisi uidē aliqz albedinez per

ssm igit^o 7 per expiēciā qō si est magis ter-
miat qz sciētificē. Et notāter dixit i res i^o
sit sēlibil^o qz si eēt i^o sibi l^o sit d^o 7 oz uti dis-
cursu mag^o 7 ipaz scire a posteroi^o 7 p effec-
tū sū sit hz alibi uideri puta i 2° methas^o
ul p analogiā ad aliqd sit m^o p^o cogōscitur
p formā 7 trāsmutatioēz. sz qz d^o tli^o n si
ūt demonstratōes poti^o iō n ē cu^o p^o itaqz
q^o rē qō si est t^o aur. Sz q^o rē qō qd est obear
teriari. i. qūo possit euidenter cogōsci sū sci-
ri qd sit rē. d^o q. h^o qō terial^o ē p diffioz qd rē
ip^o sibi cōclusiois ut vbi grā si qro qd ē hō
illo q. qrit ē q res sit hō 7 certū ē q. reuēl
tē dubiū est al^o rōle 7 mortale q^o rē at sit in
uestigā^o diff^o aliam^o dicet^o i h^o igit^o euidēter
cogito. scietur ppo i q^o ul^o affirāt diffio de
suo diffio 7 sic cessabit fa^o qō sū q. p^o qreba-
tur sū dubitabat^o. onō at q^o teriari seu de-
clarari hz tā qō si est qz qd est fstat mō de
alijs duab^o qōnib^o 7 d^o breuiter q. qō qz ē
hz pncipal^o teriari p demonstratōne qz h^o
qō qrit inheretia paōnis i sbo 7 nō est aliō
dicere nisi q^o rē d^o 7 pōt euidenter cogōsci
ppo d^o fo^o dicendi p^o i q^o ppa pa^o p^o d^o suo su-
biecto 7 loquit^o i^o de pa^o q^o est demābilis d^o
suo sbo. q. sic f^o d^o dem est mltē sūt paōnes
q n pnt sciri de suis sbois p demātiōnez po-
tissimā sz p expiētiā uel p aliū mōz sic dic-
tū est s i p^o pte hui^o opis. Sz qō pp qd est
n ppe p demātiōnez teriat^o h^o est i sola v-
tute demōnis qōp^o qz p illō qō ppter qd n
teriāt p qō n cōcludit^o nec pncipaliter n^o ex-
gnti nā qō pp qd qrit cāz pp quā ppetas si
gificata p p^o ratiōclūsiōis i^o sit i fate p sūbz
eiusdēz 7 nō mō fstat q. talis cā rē ppe n
cōcludit^o ymo poti^o i p^o ratiōis affiūt sz bñ vñ
est q. talis qō pōt demo^o teriari cū naturali
lūe itē^o cūfideratis q. sic esse adeqū sit si
gificat^o p pmissas est cā ppa adeqū sit si
gificat^o p cōclusiōnez ex q^o patere pōt q.
bñ dixit 2p. q. oēs qōnes aliq^o rē teriant^o
p demātiōnez ad illū itellectū. f. q. fctā de
mo^o cū debita adueren^o cōclusiōis ad pmiss-
as cōplete scio 7 noticiā sciētificā habeo. d^o
hūis d^o q^o pncipaliter qrebat^o sic i tli^o vmo^o
fctā dē al^o rōale est risibile sz ois hō est ani-
mal rationale igit^o ois hō est risibil^o p^o scio
q. hō est 7 q. hō est animal rōle 7 scio q.
homo est risibil^o 7 pp qd est q. hō est risibi-
lis pz igit^o q^o absent^o mediū est cā qōnis 7 pñ-
tia mōl^o ē cā n qreā illō q. satisfacit^o qōni
pp qd ē est cog^o ipsius mediū 7 sic sit dem
de teriatiōib^o qstionū faciētiū ad vñfationē

eniendo Ad ulti-
 mum qd in hac materia intendi-
 tur declarare. s. de inuestigatio-
 ne medii qd in dīatione potis-
 sima dicitur diffinitio. primo est notandus
 qd sit diffinitio et quod duplex est diffinitio qz
 non omnis diffinitio potest esse medium ad
 concludendum ppter et primam passionem
 de suo sō sed aliqua sic et aliqua nō sicut
 dicitur fm mentes philosophi in 2° suo li.
 posteriorum. Unde diffinitio est orō adequa-
 te et tribiliter explicans qd per nom diffi-
 nibile imponit et triplex est. s. diffinitio qd
 nominis tm. diffinitio qd rei tm et descrip-
 tio. unde diffinitio qd nominis tm ē orō ex-
 plicans qd nomen significat tantū et hec
 dī diffinitio qd nominis tm et tali diffinitione dif-
 finiri pnt termini ficti et pro nullo suppo-
 nere potentes sicut sunt isti termini uscuqz
 Infinitum cymera et sic de similibus et hui⁹
 moī diffinitiones non possunt esse media in dī
 monstratōibus qz demonstratō debz esse
 ex ueris et ex his que sunt per se talia aut
 non sunt demonstratiui termini. Alia autē
 dī diffinitio qd rei. et est orō explicans qd est
 res que per diffinitum importat et tali mo-
 do diffiniendi diffiniunt termini communes
 pro aliquo supponentes sicut sunt termini
 specifici et etiam gnici subalterni. Descri-
 ptio siue diffinitio data per accidentalē seu
 per additamenta quod idem est. est oratio
 explicans solum qualis uel quāta uel igitur
 cuius est res et hic per accidentalia et sic pos-
 sumus diffinire etiam terminos de predi-
 camento substantie cum dicimus homo est
 animal bipes habens unguis latos binas
 manus erecto capite incedens et hec etiā dif-
 finitio non potest esse conueniens medium in
 demo. potest qz demo. debz esse ex his q
 sunt per se et propria et non ex his que sunt
 per accidens. Sed diffinitio quid rei duplex ē
 quedam. n. solum est explicans qd est res
 seu data per genus cause materialis et for-
 mal dicendo homo est animal rōnal et tūc
 diffinitio dī pure qd ita uel. Quedam autem
 dī cal. s. que explicat omne genus cāe p se
 sicut i⁹ et consimiles. s. homo est aīal rōna-
 le producendum adeo ut sit felicitabil.
 Istis duobus et diffinitionibus potest ad hec
 potest poni. n. qd talis dīo qd duplex ē dif-
 finitio qd rei. quedam. n. est bona acā seu se-
 cundum qd et quedam est bona simplr.

Modus igitur inuestigandi primam est spe-
 rize genus proximū et immediatū ipsius
 diffini et si non habemus nom dīe. s. sibi p-
 xime inuenire debemus ppter passionem
 et subiecti uel repetere alium terminū uel
 alios terminos qd diffini non conuertantur.
 ymmo sint superiores ad diffinitum sed
 coniectum positi reddant illud complexū
 cum diffinito illo conuertibile et notius qd
 ad nos uel fm naturā sicut uerbi grā i exē-
 plo philosophi si uolo describere utrumqz ter-
 minum trinarium dicam est numerus imp-
 utrobqz primus p. n. q. numerus est ge-
 nus ad trinarium et similr in plus se ha-
 bet ly utrobqz modo primus et ly impar qz
 ternarius et tam totum aggregatum con-
 uertit cum ly trinarium similr dicendo tri-
 angulus est figura pma recti linea et sic de
 aliis debemus facere qd nobis ignota ē
 dīa specifica termini quem diffinire uole-
 bamus. Modus aut inuestigandi diffini-
 tionem bonam similr est repetere proximū
 genus et immediatū et ppter dīam conuer-
 tibilem cum illa spē et tali modo sola spe-
 cies diffinitur et maxime et pncipalr de pre-
 dicamento substantie et omnis illa diffinitio ta-
 lis cui euidentius insunt predicata demon-
 strabilia qz diffinitio potest esse mediū in dī
 monstratōe ymmo nulla talis diffinitio po-
 test demonstrari de suo diffinito qz nulla
 talis diffinitio potest per ppter et notius proba-
 ri de suo diffinito qz tunc non esset sua diffi-
 nitio et per consequens per nullum mediū
 potest demonstrari de suo diffinito a ppter
 Et ex his p. q. dato q. secundus modus
 diffiniendi sit conuenientior et magis ydone-
 us tam post istum modum ille primus modus
 diffiniendi est conuenientior qdō. s. loco p-
 pe dīe nobis ignore accipiunt plura quoz
 quolibz in plus se habet et aggregatū se ha-
 bet equalr qz non est aliqd qd infra du-
 cat nos in cognitōem rei sicut conuenien-
 tia et dīa rei quam habet res ad alias rō si
 cut uerbi grā si uellem diffinire hominem ha-
 bito genere proximo hominis sed ignora-
 dīa sibi proxima loco eius dīe acciperet
 gressibiles bibes non alatum tunc si totum
 aggregatum facit aliquod predicatum ef-
 fectuale distinguendo essentiale contra ac-
 cidentale cum in plus se haberet qz homo
 tunc esset sicut genus ad homines igitur si
 ipsum conuertibiliter essentialiter et est com-
 plexum igitur ex diffinitione hominis.

dato q. non erit diffinitio pure quidam illa q. doq. igit. nobis pponit aliqua spes specialissima diffinienda et ignoremus propriam differentiationem illius spei debemus inuenire proprium genus illius spei et predicata inuenire quorum quodlibet ipse se habeat q. i. spei infra q. iuxta cum p. g. eent. se habeat cum ista spei infra tñ q. nullum illorum transcendat generalissimum illius spei sicut ens. q. est transcendens. q. tunc aggregatum non conuertit. et per consequens non esset diffinitio sicut p. intuiti sicut uerbi gratia in exemplo iam habito patere potest intelligenti. Similiter eadem via potest inuestigari diffinitio spei subalterne per hunc modum u. debemus. n. p. dividere ipsam spem in suas species specialissimas si possumus omnes cognoscere postea accipiende sunt diffinitiones illarum specialissimarum per artes prius tradita et tunc confirmandum est quid eorum reperitur in diffinitionibus ipsarum et tunc est accipiendum genus proximum illius spei subalterne diffiniende et aggregandum est aliquod complexum ex i. genere et cōi. reperto et precepto in diffinitionibus illarum spem et tunc illud aliquod aggregatum erit diffinitio spei subalterne nobis propositae ad diffiniendum. Et pro maiori declaratione huius faciamus tale exemplum uolo diffinire hoc genus subalternum linea didendo. p. lineam in species suas sicut in lineam rectam et circulez siue obliquam. Quibus diffinitis si sunt omnes eius species immediate tunc uiso q. i. illi diffinitionibus est aliquid commune in quo conueniunt et conueniunt i. species illi tñ erit diffinitio linee ut puta longitudo sine latitudine et profunditate seu l. est q. itas cōm. habens longitudinem sine latitudine et profunditate. P. igit. q. una distans multum iuuat et utilis est ad inuestigandum diffinitionem spei q. omne recte ordinat partes i. diffinitionis et accipiens primam essentiam diffinitio i. diffiniendo est utile sed ipsa dicitur est huiusmodi qm dicitur ordiat genus ante dicitur et dicitur communes ante specialiores et talis ordo debet esse i. partibus diffinitionis qm magis commune semper debet precedere minus commune. Compositio uero de p. se complet et facit definitionem q. q. ultimo fit est oblique componere. i. similes adinuitem ponere et situat. ordinare genus cum dicitur uel dicitur. Et ex hoc p. q. bone diffinitio simplex est que datur per proprium et proximum genus diffinitum et per propriam et immediatam dicitur illius generis et q.

d. de spei specialissima idem dico de subalterna. Ex quibus omnibus patere potest q. equiuoca generalissima et transcendentia et singularia et ficti. seu p. nullo ente supponere potentia et omne simpliciter independens sicut deus inquitum talia non demonstrantur nec diffiniuntur sumendo demonstrationes et diffinitionem eo modo quo facit ad propositum. Nullo. n. modo meliori potest alius quiditas manifestari q. per id quo essentialiter conuenit cum aliis a se et p. id quo essentialiter dicitur ab aliis sed q. huius conuenientia est in genere et huius dicitur fit in forma a q. sumit dicitur hinc est q. nullus est melior modus quo ad nos notandi quiditatem alius spei q. per proprium genus et propriam dicitur illius generis conuertibilem cum i. spei. Quia licet aut sit capienda diffinitio passionis inquitum p. est ars nobis tradita a philosopho in 2. posteriorum p. hunc modum. p. enim debemus inspicere ad id uel ad ea cui uel quibus p. inesse habet. i. ad suum subiectum primum si illud nominatum est et p. ubi ponit p. pma pte descriptionis sue fore debemus aspicere ad singularia uel ad species a quibus illa p. uel tñ accens participat. fm eandem naturam et rationem quibus aspectus uidendi est ulterius quid sit in illi conuenire participatum fm q. communicant illi accens siue proprium q. hito ulterius est aspicendum si huius eandem naturam conuenit illud accidens siue proprium aliis an fm diuersam rationem si fm eandem rationem illi commune conuenit his et illi tunc sumenda est illius propria descriptio huius illud commune. Si fm diuersam naturam conuenit his et illi tunc illud proprium siue accens erat equiuocum et equiuoce participatum. Exemplum de p. mis scio q. esse magnanimum est proprium hominis p. modo et conuenit aliquibus hominibus ut puta in exemplo phi. hercl. et atq. et conuenit eis talis p. huius hoc commune q. est non tollerare iniuriam si mihi uideo et scio q. socrates et alexander fuerunt magnanimi ex hoc q. fuerunt sufferentes in prosperis et in aduersis modo si reperit aliquid commune his duobus coib. ut. i. non tollerare iniurias et esse indolis in p. p. et in aduersis si sic dicit phis q. illi commune erit diffinitio passionis propositae si non erit equiuoca et p. consequens non diffinibilis q. nullius equiuoci est diffinitio. unde q. reputare se dignum magnis est commune illi hinc est forte q. hic erit descriptio passionis p.

est forte q. hic erit descriptio passionis proposita ut .i. q. magnanimus est qui se reputat dignum magnis. Exemplum de 2. hic enim passio acutum conuenit stylo et uoci et secundum nullum commune participatur utriusque hic est q. nulla est descriptio passionis proposita. Sed tamen quicquid sit de arte philosophi credo q. sit ualde difficile dare regulam generalem et modum describendi omnes passiones cum multiplex sit maneria passionum ut unus est superius. sed tamen sicut apparet philosophus in 2. de perfectionibus semper sumendus est subiectum in diffinitione sue passionis ut accidentis.

eniendo Ad id quod superius in hoc casu ultimo querebatur .i. an causa medium sue quod quid est q. idem est q. diffinitio possit demonstrari de suo diffinito talem distinctionem scire debemus. q. secundum uaria genera causarum possunt fieri uarie demonstrationes et secundum uarias causas possunt fieri uarie et distincte diffinitiones. id prius debemus supponere ex 2. philosophorum q. quatuor sunt genera causarum .i. effectus finis materia et forma quatum prime due dicuntur extrinsece q. non manentes in re. 2. autem dicuntur intrinsece q. manentes partes rei talem distinctionem scire debemus q. secundum uaria genera causarum possunt fieri uarie demonstrationes et etiam secundum uarias causas possunt fieri uarie et distincte diffinitiones. Et q. quatuor sunt per se cause cause naturalis potest conuincere dupliciter primo sic omne genitum naturale habens esse prius potuit esse quod esset q. da q. non potuit esse tunc sequitur q. non haberet esse igitur ut manifestum est tunc sic aut iste potuit esse in potentia actiua tunc et hoc non q. tunc daretur unum et idem sine reliquo actum. n. dicitur relative ad passionem similiter eadem ratione nec in potentia passiuam tunc reliquitur q. q. in potentia actiua et passiuam per q. per hoc q. est in potentia actiua et notatur efficiens et per hoc q. impatiens passiuus denotatur materia tunc ultra ergo dum efficiens agit in materiam producit aliquid aut nihil si nihil ergo frustra agit quod est inconueniens cum deus et natura nihil frustra faciant 2. celi. si aliquid ergo formam. tunc ultra igitur dum producit et agit aut intendit finem aut non. si non igitur agit a casu et tunc omnia naturalia prouenirent a casu quod est sepius in philosophia reprobaturum si sic

tunc habet finis. 2. sic omnis causa autem est extrinseca aut intrinseca si intrinseca autem dicitur esse aut posse esse. si primo sic est forma. forma .n. est que dat determinatum esse rei si forma modo sic est materia. ex materia .n. potest res indifferenter produci si est extrinseca aut mouet realem aut intentionalem si primo modo sic est ipsum efficiens q. disponit et agit in materiam. si 2. sic est finis q. primo intendit et ultimo uenit ad esse. Et harum causarum est ordo essentialis huius. .i. q. unum genus cause est supra aliud et causa in uno genere ponit necessitates et sequelam cause in alio genere et non econuerso ut finis imponit necessitatem efficienti quicquid .n. agit propter finem aliquem agit. et efficiens forme et forma materie idem .n. sic agit agens q. sic requirit finis et idem est talis forma q. est tale efficiens et sic idem est talis materia q. ordinatur ad talem formam recipiendam. ut in exemplo dicimus q. si diues intendit q. sibi faciat domum. domus est finis qui a diuitibus intenditur qui finis in quantum domus determinatur sibi agens determinatur et non quolibet indifferenter sed edificatore. nam factor uel cerdo in quantum talis non est efficiens domum et idem q. tale efficiens est intendit producere talem formam et figuram ex qua possit adimplere uoluntatem precipientis et quia non potest hoc facere nisi ex determinata materia ut est ferrum lapides cemetum et lignum seu requisita materia quicquid sit idem hinc est q. forma requirit talem materiam q. 7c. et sicut dicitur in articulis ita potest dici in naturalibus sicut per intelligentem. forma debetur notare q. causarum quedam est demonstrabilis tamen per aliam et quedam est demonstrabilis tamen per aliam et quedam est demonstrabilis per aliam et demonstrans alias. Exemplum primo dicimus q. diffinitio sumpta a causa materiali potest demonstrari per diffinitionem sumptam a causa notiori puta a causa formali uel finali finis enim necessitat omnes alias causas 2. philosophorum finis .n. est causa causarum. dicitur .n. philosophus 2. de anima a fine .n. apparere omnia iustum est similiter forma est notior materia primo .n. philosophorum dicit philosophus q. materia cognoscitur per analogiam ad formas. Possumus igitur sic demonstrare diffinitionem sumptam a causa materiali de aliquo diffinito per diffinitionem sumptam a causa notiori ut in hoc exemplo omnis passio intrinseca colerica potest se inclinans ad appetendum uindictam

est ebullitio sanguinis et spiritus circa cor, sed omnis ira est huiusmodi. igitur, omnis ira est ebullitio siue accessio sanguinis et spiritus circa cor. Si in artificialibus per domus, non potest multipliciter diffiniri. primo ex parte materie sic domus est quodam debite aggregatus ex recto pariete et fundamento facis ex lapidibus ferro et lignamine. 2. ex parte forme sic domus est coperintus habens hostium, nestram camera. 3. ex parte efficientis domus est coperintus factus seu ultimus effectus edificatoris inquit talis. 4. ex parte finis domus est opus factum ut defendat principaliter homo a vento pluvia et alijs nociuis uaporibus et exalationibus modo dico quod secundum Aristotelem quod hec ultima descriptio siue diffinitio potest esse medius ad demonstrandum quilibet aliam diffinitionem domus de ipsa domo primo generaliter est tenenda secundum quod omnis diffinitio sumpta a causa ipsoniente necessitate alteri cause potest esse medium ad demonstrandum de diffinitio diffinitionem superius a causa cui imponitur necessitas scilicet quia materia per se nulli cause imponit necessitatem sed bene sibi imponit necessitas hinc est quod diffinitio sumpta a causa materiali in nulla demonstratione potest esse medium ad demonstrandum diffinitionem aliam de suo diffinito. Ex quibus igitur patere potest qualiter finis potest demonstrare efficiens et efficiens formam et forma materiam et non e contra. et dato quod proprie istud modus demonstrandi non dicatur demonstratio per quid quod ibi non demonstratur effectus per causam tamen quod ibi capiuntur premissa que in naturali ordine cognoscendi sunt priores et magis note quam hinc est quod possunt dici demonstrationes similes ipsi demonstrationibus per quod et talis modus demonstrandi dicitur similitudinarius quomodo demonstrandi ut plurimum utuntur mathematici sicut geometria et arismetici. Ex quibus patere potest quod aliqua diffinitio est siue demonstrationis conclusio ut ista que demonstrat. Aliqua autem est diffinitio que est medium demonstrationis. Aliqua autem est diffinitio que est tota de se. scilicet potest dici sicut aggregatum ex prima et 2. et c.

Inem Imponendo, opere restat uidere quomodo per omne genus cause continetur aliquid demonstrare de causa. 2. restat uidere insequendo processum per quod unus et idem effectus potest demon-

strari per multas et diuersas causas. 3. quod contrarietatem eadem est disciplina consequens erit tractare solum ignorantie seu contrarie deceptionis per quem solum datur in nobis ignorantia. Quoniam igitur sunt varia generata potest fieri uarie demonstrationes. id uidendum est primo qualiter contingit demonstrare per genus cause materialis. unde demonstratio procedens a causa materiali est demonstratio in qua sumitur medius seu diffinitio sumpta a causa materiali ut si uellem demonstrare illam in naturalibus. scilicet omne elementatum est corruptibile argueret sic omne habens materiam tamen quod partem sui est corruptibile sed omne elementatum est huiusmodi ibi omne elementatum est corruptibile. Demonstratio autem procedens a causa formali est demonstratio in qua sumitur diffinitio sumpta a causa formali ut si argueret sic in naturalibus omne habens lucem a predominio est lucidum sed omnis stella est habens lucem a predominio igitur omnis stella est lucida. Similiter in mathematicis potest fieri demonstratio per causas formalem sic omnis medietas duorum rectorum est rectum sed angulus in semicirculo est huiusmodi igitur rectus. Similiter demonstratio procedens a causa efficiens est ista in qua sumitur promotus causa efficiens ad aliquid demonstrandum ut in exemplo philosophi omnes homines prius iniuriantes medius sunt debellandi a medijs scilicet athenienses sunt homines prius iniuriantes medijs igitur athenienses sunt debellandi a medijs uel potest capi sic demonstratio quicunque comiserunt bellum subditis medorum debent debellari a medijs sed omnes athenienses comiserunt bellum subditis medorum quod fardis igitur omnes athenienses debent debellari a medijs. Similiter in naturalibus sic omne productum ab agente uel est perfectum sed omne ens naturale est huiusmodi igitur rectus. Similiter demonstratio procedens a causa finali est demonstratio cuius medium superius est a fine ut in exemplo philosophi omne sanum est non habens cibos eminentes in ore stoici sed deam bulans post cenam est sanum igitur rectus. Esse sanum non est causa finalis quod homo ambulat post cenam. Ex quibus patere potest qualiter diuersa causa per diuersa genera causarum demonstrari potest in exemplis datis. Similiter posset dari exemplum in naturalibus de demonstratione sumpta a causa finali ut quando queritur per quid animalia habentia dentes naturaliter solum in mandibula inferiori habent duos uentres distinctos et ruminant non est reddenda causa

nisi a fine .s. ut male masticata ex pnatōe
dentium in mandibula superiori melius di
gerant cibuz assumptuz. Ex his etiam pz
q̄r illd qd accipit pro me in demo: i^o si
pra a cā finali dz esse posterius in esse 7 pri
us in cognitiōe illis de quibus suim^o de
mōz per fines. sed contrariuz est in demon
stratiōe sumpta de cā efficienti qm̄ semp
efficiens debet esse prius in esse fm̄ temp^o
uel fm̄ naturaz i^o de quo sumit^o demōstra
tō per ipsam cām efficientez p quibus tam
serre debemus qz duplex est finis. s. finis
quo 7 finis gratia cuius. unde finis gratia
cuius proprie est illud qz preexistit in ope
ratiōe 7 quod dirigit ipsum agens in agē
do 7 propter qd ipsum operans principali
ter operatur. uerbi grā si rex precipiat si
bi fieri castruz fortissimuz ad tutelam sui.
rex dī finis grā cuius respectu illius opera
tōnis. sed castruz dī finis quo ita qz finis
quo est illud quod appetit 7 intendit fie
ri pp aliud. ex quo pz qz ut plurimuz finis
gratia cuius inq̄tuz talis est nobilior fine
quo. Et ulterius ex dictis concludit^o quali
ter diuerse cāe pnt esse sibi inuices cāe uer
bi grā dicimus qz potio est cā efficiens sa
nitatis. sanitas aut est cā finalis potōnis. po
tio. n. siue medicina sit grā sanitatis habē
de 7 sic sit dictū de p^o quesito.

uisis Precedentibus ma
nifeste pz fm̄ propo
sitiuz. cum. n. idem effectus plu
res habeat cās liquet ipz posse
cognosci demonstratiōe per unamqz illa
rum cām sicut pz in ex^o pbi sic 7 p^o per
cām materiales qd docet^o fit extinctio ignis
in nube fit tonitruuz. sed est uo temp^o 7
uernali fit extinctio ignis igit^o tūc nō fit to
nitruum. extinctio. n. 7 ignis in nube est ma
teria qua fit tonitruuz. Similr per cām fi
nalem tonitruuz esse demonstrat^o sic fz an
tiquos. Quotienscūqz fit deum timere.
qui sunt in tartaro fit tonitruū. Sed ali
deum timere sic in tartaro siue in inferno
igit^o aliū fit tonitruum. Similr per cām effi
cientem fm̄ antiquos qñcūqz iupiter fulmi
nat fit tonitruum. sed ali iupiter fulminat
igit^o fit tonitruum. ex^o i^o l3 sint f^o ponunt^o
non ut ita sit. sed ut facilius scolares adi
scent. Sed est aduertenduz circa hoc secun
dum proposituz qz apud aliquos est dubiū
utrum idem effectus producibilis nonduz
productus possit aduersis produci agente

bus per se in diuersis temporibus qz si sic
tunc idem effectus posset demonstrari per
plura me^o calia non solum in diuerso ge
nere cāe. sz etiaz in eodem genere cāe. Ad
quod est dicendum qz naturaliter impossi
bile est eundez effectuz numero posse pro
duci a pluribus cāis efficientibus eque pro
ducentibus per se totalibus 7 immediatis 7
uoco hic cām immediataz inter quaz 7 eius ef
fectum nō cadit aliq^o cā me^o aq^o. s. imedi
ata 7 per se in esse fuisse uel fore 7 sine qz
nequit esse effectus sicut caliditas respectu
caloris. Et hoc pz. qm̄ natura est frustra
imo demonstratiōes possent augeri p me
dia potissima sequeretur cōsequenter qz idē
posset habere plures diffōes quiditatuas
quod ē falsuz cū unius res unicū dz esse cō
plementuz 7 per consequēs unica diffō per
fecta. imo sequit^o qz illud nō esset potissi
muz qz illud quod per sup habundatiāz dī
cit^o uni soli conuenit imo sequit^o qz ultra
illud qz dicit totam cām inherente passio
nis ad sibi daret^o aliud mediuz dicens so
tam cām quod implicat contradictionez.

Ex his statim cōcludit^o qz l3 demōstra
tōnes nō possunt augeri per media ad eam
dem conclusionēz tamē ueruz est qz i post
assumendo 7 in latius fm̄ qz dicit pbi sit 7
pnt augeri demonstratiōes per plura me
dia. Pro quo dicto notanda sunt tria 7
primuz est qz demonstratiōes posse auge
ri per mediuz non est nisi demonstratiōes
multiplicari ad eandez conclusionēz per di
uersa me^o ut in exemplis patebit. Secū
do nota qz demonstratiōez augeri in sub 7
in post assumendo non est nisi multiplica
re demonstratiōez sumendo sub minori ex
tremis seu subieto conclusiōis tam de
monstrate stante maiori ut arguendo sic oē
aial rōnale est risibile 7 omnis homo est
aial rōnale igit^o ois homo est risibilis. tunc
suānt^o individua sub homine. s. minorem
sic 7 for. est aial rōnale. igit^o for. est risibil
ita qz sumere sub uel in post est descendere
a demonstratiōe ali in particularem seu pti
culares. Tercio noto qz argumentari in
latius non est aliud nisi ipsas multiplicari
per sumptōnem pluriuz terminoz sub me^o
ut si argueret^o omē aial est sbā 7 omnis hō
est animal igit^o omis hō est sbā 7 2° de
mōstratō sit talis omē aial est sbā omnis
leo est aial igit^o omnis leo est sbā 7 sic ulte
rius continue manēte eodez medio. sz mō

ut clare p[er] n[on] est eade[m] conclusio in talibus
cum minor extremitas contr[aria] sit uariata
dato q[uod] n[on] sit uariatus medius nec maior
extremitas ex quo sequit[ur] q[uod] ille est improp[rius]
prius modus arguendi demonstrat[i]onem ad
conclusiones. sed solum sic dictum e[st] supra

Tertium ueniendo noto
p[ri]m[us] q[uod] ignorantia est priuatio
scie[n]tie in s[ub]iecto apto nato sci
re. Et duplex est ignorantia. s[cilicet]
ignorantia negat[i]onis et ignorantia disposit[i]onis. igit[ur]
tantia negat[i]onis est priuatio cognit[i]onis in
s[ub]iecto apto nato ut. s[cilicet] q[uando] aliquis penit[ur] ni
hil sit et cognoscit sicut sunt infantes quo
rum intus sunt sicut tabula rasa in qua ni
hil est depictum sed possibile est. depingi
hui[us] n[on] nec cognoscunt quid rei nec q[uod] no[n]
Et de tali ignorantia non intendit[ur] in pro
posito. Ignorantia disposit[i]onis est priuatio
scientie et n[on] cognit[i]onis in s[ub]iecto apto nato
ut q[uando] quis habet cognit[i]onem nominu[m]. s[cilicet]
m[od]o malo male. n[on] combinat unam dictionem cu[m]
alia scit. n[on] quadoq[ue] multa p[ri]m[us] et m[ul]ta na
turalia uel notabilia alicuius artis. sed tam
nescit eo modo quo debet scire sicut uerbi
gratia scit quid est dyameter et quid est co
sta et quid e[st] d[omi]ne comensurabile et tam for
te credit q[uod] costa sit comensurabilis dya
metro. s[cilicet] in eodem quadrato et tunc habet
ignorantiam disposit[i]onis. Sed tam e[st] nota
dum q[uod] duplex est ignorantia tam negat[i]onis
q[uam] disposit[i]onis. s[cilicet] simpliciter et s[ecundu]m quid ut uer
bi gr[ati]a dicimus q[uod] pure a natiuitate solo uis
su priuatus habet ignorantia[m] negat[i]onis s[ecundu]m
q[uod] q[uando] de coloribus de huius tam e[st] que aliis
s[ub]iectis haberi possunt. habere p[otes]t scias et id
bene dixit Ar[istoteles] p[ri]m[us] posteriorum q[uod] deficiente
nobis uno s[ub]iecto deficit nobis scia illius s[ub]iecti
quod dictus habet sic intelligi. Non est
possibile aliquem h[ab]ere aliquo sensu carere
a natiuitate habere naturaliter notitiam sci
entificam de s[ub]iectis p[ro]prio illius s[ub]iecti quo ca
ret per conceptum p[ro]prium et absolutum et
dicit[ur] notanter naturaliter q[uod] per dei p[otes]t
tiam posset alii esse similiter dictus est a natiui
tate q[uod] n[on] est dubium q[uod] ceci q[uod] a tempore
qui habuerunt uisionem perfectam de uisibili
possunt iudicare de coloribus sicut sepe con
tingit ut dictus est per p[ro]prium et determina
tus conceptus. quoniam non est dubium q[uod] ceci
habens in mente sua illam om[n]em qualitatem e[st] in
ult[ima] cognit[i]one h[ab]et d[omi]ne colore. sed non p[otes]t
conceptus coloris Et ex hoc ca[usa] p[ri]m[us] phi

losophu[m] concludi p[otes]t q[uod] omnis n[ost]ra cogni
tio intellectiva pendet a sensu ita q[uod] nihil e[st]
in intellectu quin ipsum prius fuerit in se
sensu. Et ut obuiemus magis sophisticis e[st]
una distinctio menti mandata ut q[uod] 6. mo
dis dicit[ur] aliquid esse in s[ub]iecto uno modo i[n] ac
tu et in p[ro]pria forma sicut uerbi gr[ati]a calidi
tas in materia et color siue sp[iritus] eius i[n] ocu
lo. 2.º per effectus ut deus 3.º per oppositum
ut sunt priuationes tenebrae silentii uacu
um et infinitum et sic de aliis 4.º per similitu
dinem ut domus 5.º per partes ut cy[berus] m[od]us
aureus 6.º. per causas suas ut entia rationis sicut
sunt termini mentales quarum causa sunt entia
realia et sic p[er] q[uod] nihil est in intellectu q[uam]
ipsius sit uel fuerit in s[ub]iecto aliquo predictorum
modorum. Et est ulterius notandum q[uod]
duplex est ignorantia s[ecundu]m disposit[i]onem que alio
modo dicitur ignorantia opinionis uel ymagi
nat[i]onis uidelicet q[uando] quis falsum ymaginat[ur]
esse uerum. et hoc habet fieri dupl[iciter] uel per
palogismum ita q[uod] credimus ex p[re]missis
ueris concludere aliquid q[uod] n[on] concludimus
ut. s[cilicet] q[uando] decipit in argut[i]one. Alia est igit[ur]
tantia disposit[i]onis que est purus defectus ali
cuius p[ro]p[ri]etatis immediate uel mediate illate
tam e[st] per bonu[m] sicut ex aliquibus p[re]missis
suis impossibilitatib[us] a nobis t[ame]n firmiter creditis
si arguerem sic om[n]is q[ua]ntitas e[st] qualitas. s[cilicet]
omnis s[ub]iecta e[st] qualitas igit[ur] omnis s[ub]iecta e[st] q[ua]n
titas. et de tali in illo ca[usa] intendit[ur] et de p[ri]m[us]
intendit[ur] in duobus libris elencorum.

Et ad hoc duplex est huiusmodi ignoran
tia. s[cilicet] simplex et composita. simplex est q[uando]
do aliquam p[ro]p[ri]etatem mediatam uel immediatam
falsam credimus esse ueram et per nullum s[ub]iectu[m]
p[otes]t. n[on] aliquis n[on] ratione persuasus negare a
liqua auctoritate et opinari suum opposi
tum ut ex s[ub]iecto sic. sed ignorantia compo
sita est que fit per s[ub]iectu[m] et est duplex una
s[cilicet] q[uod] opinat[ur] conclusionem falsam esse ueram
et alia q[uod] opinat[ur] unam uel om[n]es p[re]missas
esse ueras. Et sicut duplex est p[ro]positio falsa
s[cilicet] affirmatiua et negatiua ut similiter mediata
uel immediata. ita p[otes]t fieri dupl[iciter] per dupli
cem s[ub]iectu[m] ignorantie. s[cilicet] affirmatiuum et ne
gatiuum. Ex quibus patere p[otes]t q[uod] s[ub]iectus
ignorantie siue contrarie decept[i]onis e[st] qui
procedit ex simpliciter n[on] ueris et ex oppo
sitis p[ri]morum principiorum seu salt[em] ex op
positis eorum que orta sunt ex his seu re
ducibilia in illa q[uod] saltem altera p[re]missarum
sit falsa. Exemplum de negatiuis nullum.

animal rationale est disciplinabile. sed omnis
homo est animal rationale igitur nullus homo est
disciplinabilis.

ualiter

aut in no
bis catur
ignorantia et error et in principi
is primis secundum philosophum est dicen
dum. primo. non accidit nos ignorare primum: cum
non intelligimus signum terminorum et ideo
dicebat philosophus quod tunc principia cognoscimus
in quantum terminos cognoscimus. Similiter
ad hoc contingit ignorare primum: non in se sed
per quod negamus quodammodo conclusiones aliquas
que vere sunt quibus negatis oportet negare con
sequenter primum: ex quibus conclusiones in
feruntur. Contingit similiter negare primum: ore
et non corde sicut faciebant antiqui quibus si
fuisse factus argumentum ex principio: uero
aliquo concludente falsum in uero: quod ap
paruisse eis bona tunc negassent ore prin
cipium illud. sed tamen ex hoc negare non
concluditur ignorantia illius principii in eis sed solus
in uero. Si potest accidere error circa istud: quod
non sunt simpliciter primo: et maxime quando istud primum
conclusum et probatum in alia scientia sicut in hoc
primum geometrie de puncto ad punctum con
gitur linea pertrahere quod probatur. philosophus corum

Quod autem in hijs que sunt simpliciter de
monstrabilia accidunt ignorantia illud est mani
festum. scilicet quod sepe credimus eorum opposi
ta. Ex quibus omnibus potest colligi tria
notanda per complementum determinationis.

Primum est quod ordo in cognitione scien
tificae conclusionis est quatuor. scilicet cognitio
conclusionis quas precedit cognitio sui prin
cipii. 3. est cognitio principiorum eorum a qui
bus pendet cognitio proprii principii. 4. est
cognitio terminorum multorum quam prece
dit cognitio scilicet uia et ad illam terminatur
omnis cognitio nostra intellectiva. Et ex
hoc sequitur secundum correlativum. scilicet quod una scientia est
alia certior ut puta mathematice de quibus
dicit philosophus quod sunt in primo gradu certitudinis
Pro quo noto quod multipliciter una scientia dicitur
altera certior uno modo. n. certitudo scientie atte
ditur ex parte rerum significatarum per ter

mios illius quod quidem res sunt firmes et im
mutabiles per quam immutabilitatem scientia de illis
rebus dicitur certa et firma et sic metaphisica et
theologia dicitur esse alijs scientijs certior. quoniam determinat
de deo quod simpliciter immutabilis est. 2. certitudo
scientie attenditur penes hoc quod circa suum sci
bile relinquit pauciores dubitationes et sic dicitur
quod scientia per quod est certior scientia quod 3. certitu
do scientie attenditur per hoc quod ista scientia habet primum
evidentissimum et notissimum et non alteri scientie
subalternata seu probabilia per aliam scientiam et sic
mediata ad hoc dicitur esse alius scientijs magis certa
sicut esset illud quod est uel non est. 4. certitudo
scientie attenditur per hoc quod illa presuppositis su
is principijs et concessis firmissime et evidenter
sic et quodammodo subtiliter demonstrat suas conclusio
nes et evidentissimum modum demonstrandi et pro
cedendi ad conclusiones suas demonstrandas
et sic scientie mathematice sicut geometria et arithmetica
et astrologia quantum ad partem theoreticam alijs sci
entijs sunt certiores. et ex hijs duobus inferuntur ter
tia. scilicet quod non potest aliquis demonstrare conclusionem ali
quam in aliqua scientia per primum: alteri sibi ipsi inuenit
ut geometria non habet demonstrare de magnitudine quod ipsa
sit corporis uel plura mobilis uel immobilis corrup
tibilis uel incorruptibilis sed habet pertinere ad philosophum
naturales sed habet demonstrare quod linea recta est
curua et sic de alijs passionibus geometricis
naturalis aut philosophia cui subalternatur medicina
et similiter geometria cui subalternatur perspective
tina habet demonstrare aliquid in illis scientijs et
ex hoc patet quod habet dixit philosophus quod meta et exte
rius in demonstratione potissima dicitur esse eiusdem gene
ris quod dictum dicitur intelligi sic quod extrema et
medium dicitur pertinere ad eandem scientiam
et ad idem subiectum sciibile a quo denominatur
ista scientia. nam dicimus quod linea et recta et cur
ua et diffinitio linee pertinent ad hoc genus ma
gnitudo quod est subiectum in geometria et ideo geometria habet
demonstrare quod omnis linea est recta uel
obliqua. Et sic fit finis ad opus fideliter
compilatum ad honorem dei et utilitatem meorum
scholarum et sociorum.

Explicit opus demonstratoris fideliter comp
ilatum per magistrum Petrum de curte arti
um doctorem eximium.

Incipit optima expositio super tractatum
de locis de sillo topico.

otandum

Primo pro expositioe
tractatus de locis dialeti
cis siue probabilibus q
locus capit dupl'r. Uno
modo pro ultimo corporis continetis puz
diffinit eum phus 3: phisicoru dicens loc^o
est ultimū corporis continetis immobile
primū 7 sic nō capit hic. Alio mō pro i:
per quod argumētū firmari 7 fundari hz
sū illud sit una maxima. s. ppō per se no
ta sū sit una i:^o generalis sū aliqd cōsimile

Et hoc 2:^o capiēdo locum. locus con
firmat argumētū sic. Sicut si aliquis ne
garet consequētiā uel argumētū 7 si illud
probaretur per locum tunc locus dicitur
confirmare argumētū uerbi grā. qdō ar
guit sic homo currit ergo animal rōnale
currit cōt: tenet per illum locum. Quic
qd predicat de diffōne predicat de diffi
nito 7 eo: uel qdō arguit sic for est homo
g: for est animal consequētiā tenet per illū
locum de quocunq: predicatur species 7
dicatur genus. Secundo notandum q: in
diffinitōne loci ponit sedes. iō sciendum
q: sedes dicit dupl'r. Uno modo pro instru
mento per quod corpora debilia uel fessa
sustentantur sicut est cathedra uel scabellū
uel huiusmodi 7 sic nō capit hic. Secundo
modo capit similitudinariē fundamē
to per quod una consequētiā probat q: se
des dicit pro tanto q: sicut sedes corpo
ra fessa sustentat atq: debilia confirmat 7
corroborat. sic regula uel ppō maxima 3
firmat argumētū quod uidetur esse debi
le sine tali regula uel ppōne generali.

Notandum q: in fa diffōne dicitur a q:
ad propositam qōnem conueniens trahit
argumētum. i. illud est locus ex quo trahi
tur uel deducit per confirmatōnez. argu
mentū simile ad qōnem ppositam. i. ad
ppōnez prius dubiaz qn aū probabilē ipz
argumentum fuit dubium sed pbatum p
tales locum trahit ad certitudinē. No
tandū q: locus diuidit. s. locus maxima
7 locus dīa maxime. locus maxima est p
positō per se nota per quā aliquod argumē
tum probat. Nota q: maxima est una
ppō ita nota 7 manifesta 7 uera q: nō indi

get declaratōne intellectis terminis. 7 dī
cit maxima eo q: est maxime nota intel
lectui. 7 eadem ppō ē uocat dignitas eo
q: dignum est q: sibi credat 7 eadem etiā
uocat primū pncipium eo q: non est ali
quid prius. i. notius 7 euidētius ea. 7 sic
dīo que ponit in lra breuiter loquendo est
ista q: locus uno: idē est q: una ppō ma
xima uel ppositō p se nota 7 uocat locus
maxima. Et alio mō loquendo. locus idē
est q: aliquis terminus de illa ppōne ma
xima ul de loco maxima qui est loc^o. p:^o
dictus 7 iste 2:^o dictus dī locus dīa maxi
me uerbi gratia. Ita regula uel ppō per se
nota. Quicqd conuenit diffōni cōuenit dif
finito uocat locus capiēdo locum primo:
7 dicit locus maxima. Et iste terminus
diffinitio uel diffinitū qui ponit in predi
cta ppōne uocat locus 2:^o dictus 7 dicitur
locus differentia maxime. unde locus diffe
rentia maxime est terminus uel termini p
quem uel per quos una ppositio maxima
i. per se nota differt ab alia. unde priā di
uisio breuiter loquendo est ista. locorum
a:^o dicit locus maxima. a:^o dicit differentia
maxime. fa diuisio locorū differentiaz ma
xime. a:^o intrinsecus a:^o extrinsecus 7 ali:^o
medius que omnia subdiuidit ut infra pa
tebit. tunc sit ista p:^o descriptio. locus ma
xima est regula confirmatiua 7 probati
ue sicut est illa regula. Quicqd est predi
cabile de spē affirmatiue est predicabile d
genere affirmatiue per quam regulam p
bamus istam consequētiā esse bonā ho
mō currit g: animal currit. fa descriptio
locus differentia maxime est terminus ul
termini ex quo uel ex quibus componitur
talis maxima ueri final uel uerificabile
de terminis positis in antecedente 7 consequē
te tñe per illam maximā confirmande si
cut sunt isti termini genus 7 species ex qui
bus componit ista maxima. qcqd est ueri
ficabile de specie est uerificabile de genere
qui quidem termini sūt uerificabiles d ter
minis positis in ista consequētiā homo
currit g: animal currit. unus eorum. s. spe
cies de termino inferente posito in ante:pu
ta de isto termino homo a:^o. s. genus d ter
mino illato puta d isto termino animal po
sito in consequente. unde homo est species
7 ali:^o est genus. Juxta illud pz solutio dua
rum dubitationum. una est quid intelligit
qdō format aliqua consequētiā per istā

questiones quando querit unde locus. fa ē
qd intendit cum queritur date maximam
Rūdeo q per primā qōnem intendit q
terminorum positorum in maxima confir-
mativa q sit verificabilis de termino infe-
rente q formate. unde sciendum q termi-
nus inferens dicit terminus positus in ante-
cedente 7 terminus illatus dicit terminus
q positus in consequente sed tamen non q
cūq terminus positus in antecedente nec
quicūq terminus positus in consequente
sed solum i dicitur inferens rōne cuius tē
aūs dicit aūs ad tale cōsequēs 7 it dī illat
rōe cuius tale cōsequēs dicit consequens
ad tale aūs sit i ista q homo currit g^o ani-
mal currit. iste terminus homo est termi-
nus inferens 7 iste terminus animal ē ter-
minus illatus. Et iō cum queritur de ista
consequētia homo currit g^o animal currit.
unde locus. Rūdet a spē pp hoc q in re-
gula confirmativa dicte consequente pon-
tur iste terminus species qui ē verificabilis
de isto termino homo qui est in dicta mā ē
terminus inferens. unde sicut dicit auctōr
locus debet denominari ab inferente termi-
no 7 nō ab illato qd tamen sane debet in-
telligi. unde oz q hoc intelligat sic. i. ab
aliquo termino verificabili de termino in-
ferente. Aliter. n. cum dicitur homo currit
g^o animal currit. deberet dici locus ab ho-
mine 7 non locus a spē quod tamē falsum
est iō oz q intelligat hic de terminis secū
de intentionis quales sunt isti termini gen^o
spēs 7 huiusmōi. Ad sam qōnez dī qn que-
rit date maximā. non aliud intelligit nisi
date regulam confirmativā talis consequē-
tie formate. que regula confirmativa voca-
tur maxima. ut cum arguit sic. homo cur-
rit. ergo animal currit. tunc aliquis dicit. de
ista maximā per quā tenet ista consequen-
tia que est locus a spē. Tūc dabit sibi a re-
spondente ista maxima. Quicqd est verifi-
cabile de spē. est verificabile de genere 7
iō ista consequētia est bona. qz. s. fundatur
sī hanc maximā predicat. Unde breviter
dī si uolo pbare istas ppōs aial currit. tra-
ho argumentū a loco dīa maxie ad pbādū
istas conclusiones ut si arguat sic hō currit
ergo animal currit. Tūc cum petit. unde
locus. i. unde uenit confirmat argūmētū uel
qne uel unde est. Rūdere debz discipulus
a spē. Sed nō est hic status. uel nō est stan-
dum hic. Sed qreda ē a discipulo seu re-

spondente maxima. sic dicendo det maxima. i.
detur illa ppō maxie nota 7 irrefragabil
uel infrigibilis per quā illa consequētia
ēptimematica corroboret ac confirmat
Qui respondebit. qcquid predicat de spē
7 de genere. Notandū ad hunc p pce-
dentibus q ista tria se habent per ordinē
s. res sū pprietas rei. fa intentio 7 habitu
do localis seu locus dialecticus. Tūz supra
pprietatem rei sicut supra solidum funda-
mentū fundat fa intentio ut puta supra
naturam humanā in cōi. fundat hec intē-
tio fa que dī spē pprietas. n. i. nature sic
7 cuiuscūq nature specificē cois. est comu-
nicabilitas pluribus singularibus seu in di-
uiduis. pp quāz coitatem seu comunicabi-
litatez attribuit sibi hec intentio fa spē. eo-
dem modo qz in alijs reperit alia pprietas
s. comunicabilitas multis spēbus attribuit
tur sibi hec fa intēto genus. Supra istas. ez
go duas fas intentiones fundant duo loci
dialectici quorū primus dicit locus a spē 7
2° dicit locus a genere. Exemplū de pri-
mo. Albedo est in muro ergo color est in
muro. Exēplū si ois color est accidens ez
go albedo est accidens. Pria consequētia di-
cit locus a spē 7 nō locus ab albedine 7 se-
cūdus dicit locus a genere 7 nō dicit loc^o
a colore ita q. denominat locus a fa intē-
tione 7 nō a pria intentione seu a re. ut pz p
totū tractatū de locis. Sed forsan dubi-
taret de dione auctoris eo q. apparet q. li
congrue loquat qd dicit locus maxima eo
q. adiectiuū debet concordāz cūz suo sub-
stantiuo in casu genere 7 numero. sed hic
discordat genere g^o 7 p^o est ibi solecismus
Dicendum q. li maxima est ibi substantiuū
7 nō adiectiuū ita q. est ibi constructio ap-
posita seu suppositiua eo q. li locus est no-
men generale. 7 li maxima est nom^o spāle
7 iō li maxima specificat li locū. 7 iō obō n^o
uz. Notandum q. tā locus maxima q. ē
locus dīa maxie confirmat argūmētū s. dis-
ferenter q. locus maxima explicite seu extri-
sece eo q. nec est aūs nec qn. nec aliqz ter-
minus realr 7 formalr positus in eis s. lo-
cus dīa maxie confirmat iplicite seu intrin-
sece eo q. est aut sōm aut predicatū aūce-
dētis lī ita realr 7 actualr in eo cōtēntus
qre 7 c. Notandum est fm unūz aucto-
rez q. ista sunt idēz in diuersis scīs. Pce-
ptum in theologia. principiū in metaphi-
sica theoreuma in geometria lex i iure civili

canon in iure canonico aforismus ut afori-
smus in medicina regula in gramatica ma-
xima uel dignitas in logica et et cois animi
conceptio eo quod statim ab omnibus facillime
concupi potest quod simpliciter ista predicta sunt
sicut locus ianue in domo. que neminem latet
propter sui euentiam sic et maxime neminem
fani intellectus latere debent. Et si cum pro-
ponuntur aliqui lateant ostendit se bebetem
et intellectu indigere quare et cetera.

Locus igitur dicitur maxime ut supra dictum est
didit in locum intrinsicum extrinsecum et me-
dius locus intrinsecus sumitur ab eis que sunt
de substantia rei in conclusione positi. id est quod in-
ferens et illatus debent esse uel termini con-
uertibiles uel quod unus sit de ratione seu essen-
tia alterius uel e contra uel quod unus uerifice-
tur de alio aliquo modo essendi in. uel dicitur
de substantia rei. id est de integra expositione rei uel
de declaratione seu manifestatione eius. Exem-
plum primum. ut animal rationale et homo uel risi-
bile et homo. Exemplum secundum ut aial et homo
Exemplum tertium ut domus et paries. unde no-
tandum quod non requiritur in loco intrinseco quod
sumatur argumentum ab his que totaliter sunt in
tra substantiam rei. sed sufficit quod trahatur argu-
mentum ab eis que aliquo modo essendi in se
habent adinuicem ut domificator non est de
substantia domus sed aliquo modo essendi in. quod si
cur ea in suo effectu. et sic hic in locis me-
diis exemplum iustum est bonum quod iustitia est
bona. nam isti termini prout conueniunt et par-
tem dant conueniunt in. in significato et dant
in modo significandi. dicitur ergo quod locus a
substantia est quando sumitur argumentum a termi-
nis substantia terminorum in conclusione positorum
id est ab eis que aliquo modo dant essentiam termi-
norum in conclusione positorum explicite. Sed
contra quod locus a nomine interpretatione est lo-
cus a substantia et tamen in isto non sumitur argumen-
tum ab his que sunt de substantia terminorum in
conclusionem positorum ut amator sapientie ergo
philosophus quod amator sapientie non est de substantia istius ter-
mini philosophus ergo et cetera. Solutio. dicendum quod
substantia dicitur quatuor modis. scilicet substantia que est materia.
et substantia que est forma et que est compositum. et
substantia que est essentia et isto quarto modo sumitur hic
substantia. et ideo exponitur sic scilicet scilicet ab his que sunt
de substantia. id est de essentia terminorum et cetera. Sed aliquid
potest esse de substantia termini in conclusione posi-
ti dupliciter uel scilicet quod sit de substantia uocis. id est exponere
eius et sic est locus a nomine interpretatione.
Nam amator sapientie est de substantia uel essentia

huiusmodi philosophus uel potest esse de substantia rei in con-
clusionem positi et hoc dupliciter uno modo quod
inducat essentiam et complerem. et sic est locus
a diffinitione. Alio modo quod inducat aliquid uel
partem essentie rei in conclusionem posite et
non totam essentiam et sic est locus a descri-
ptione. Nam si dicatur aial risibile currit
ergo homo currit hec descriptio non inducat totam
essentiam hominis sed aliquid uel partem essentie ree huiusmodi
quod est aial et quocumque dicatur seipsum est a substantia lo-
cus et hoc generaliter capiendum locum. id est quando dicitur quod
quod predicatur de diffinitione predicatur de dif-
finito et de descriptione et de descripto et de
nomine interpretatione et de interpretato potest
obici contra omnia simul sic quod per auctorem
istum oratio predicatur de diffinitione genus pre-
dicatur de diffinito quod falsum est. Item speci-
es predicatur de diffinito ergo et de diffinitione
quod falsum est. Item interpretatum predi-
catur de interpretato ut dicendo interpre-
tatum est interpretatum ergo predicatur de interpre-
tatum quod falsum est et oratio est predicatur
de interpretatione ergo predicatur de interpre-
tato ergo interpretatum est oratio quod falsum
est. Idem dici potest de descriptione et de descri-
ptione. dicendum quod iste maxime intelliguntur in
predicamentis essentialibus et de quibusdam acci-
dentalibus sed non de omnibus ideo non ualent
obiectiones et hoc dicitur de accidentibus realibus
cuiusmodi sunt currere dormire et huiusmodi
respectu quorum subiectum supponit perso-
nam. sed non de accidentibus intentionibus
seu his intentionibus respectu quorum subie-
ctum supponit similitudinem nec de nominibus se-
implicationis respectu quorum substantia supponit
materialiter et breuiter iste maxime non intel-
liguntur de illis predicamentis que faciunt ac-
supponere simplices aut materiales. alias ex-
probabitur pro uero si menti occurrerit quod in exem-
plo auctoris. scilicet aial rationale currit ergo homo
currit non sit locus dialecticus. sed sophisticus
scilicet peti principium ut per philosophum. 8. topico-
rum. sed in materia fallaciarum habet trac-
tari. sed pro nunc dicatur quod auctor ponit illud
gratia exempli non forsan quod sit uerum quia
ut dicit philosophus prius prius ex. ponimus. non
ut ita sit. sed ut sentiant qui adiscunt. id est intel-
ligant. sed quatenus sit alias habet locum
Infra quando dicit auctor quod amator sapien-
tie conuertitur cum philosopho. contra quia aliquis
puer uel est rusticus amator est sapientie. nam
omnes naturaliter amant bonum uirtutis quod
nolunt pro eo laborare et tamen neuter eorum

est phus ergo nō bene dicitur. pōt dici qd
amator sapie conuertit' cūz phō qd qd
est amator sapie est phus 7 econtra sed nō
predicatorū est pprie amator sapie. sed tū
desiderator uel inquisitor. nam dīa est iter
amores 7 desiderius. nam desideriu est rei
nō habite potens tam haberi. Amor a^o est
rei iaz habite 7 possesse. nam appetitus uel
desiderius postq̄ obtentus fuerit quod desi
derat uertitur in amorem 7 hoc est quod
dicit beatus Aug^o in fine. 9. d. trinitate. Ap
petitus inhiat fit amor tenentis qz idēz
appetitus quo inhiatur rei cognoscende fit
amor agniti. 7 deinde tractat auctor d lo
cis a cōcomitantibus sbām. i. a sequētibz
eam. naz comitor. ris idēz est qz sequi uel si
mul cum a^o ire 7 dicit qz locus a cōcomitā
tibus sbām est qdō sumit' argumētuz ab
eis que sequūt' uel concomitant' terminos
in conclusione positos. i. qdō illud a quo
sumit' argumentū est posterius uel conco
mitans terminuz in cōclusionē posituz exē
pluz qdō est posterius ut homo currit g^o
animal currit. iste terminus hō a quo sumi
tur argumentū sequit' per naturāz 7 ē po
sterius illo termino animalis quod ponitur
in conclusione. Sed in dubie hoc dictuz au
ctoris habet instantiaz qz cū arguit' a cā
ad effectum. ut hic scriptor est bonus. g^o
scriptura est bona uel medicus est bonus er
go medicina est bona. ubi arguit' per locū
a cā efficiente. sumitur argumentū a cā que nō
est posterior effectu in conclusione posito
imo est prior effectu ipo. idēz nota qz
aliquid sequit' ad alteruz tripl. uno mo
do qz infert' ab i^o ad quod sequit' 7 sic cō
clusio sequit' ad premissas qz infert' ab eis
Alio mō qz per naturāz p^orius est 7 nō in
fert' ab eo quod precedit ipm 7 sic se ha
bet homo ad aial qz aial est prius homine
7 nō pōt inferre hominē qz nō sequit'. aial
currit ergo homo currit sed eōuerso. sed
neutro horum modorū sumit' sequi in hoc
loco. 3. modo dicit' sequi iō qz cōcomita
ri sicut dicit' qz 2. se^o sequūt'. i. se cōcomi
tant' qz uis unum nō precedat aliud 7 sic
sumit' sequi in pposito. nam termini i pre
missa 7 in cōclusionē se cōcomitant' quia
unum est de sbā alterius uel est in eo aliq^o
mō essendi in ut supra dictum est uel salte
z posito uno in esse uel in operari ponitur. 7
reliquis sicut fm phūm posita cā ponit' 7
effectus 7 remota cā remouet' 7 effectus 7

iō se concomitant'. Infra nota quare ma
gis determinat prius de loco a toto q̄ de
loco a cā qz maior est ydemptitas inter to
tum 7 partem q̄ inter cām 7 effectum uel
inter generans 7 genituz 7c. Et prius trac
tat de loco a toto uli q̄ de loco alicuius al
terius totius qz inter totum ule 7 suaz par
tem subiectiuam est maior ydēptitas q̄ i
ter alia tota. qz totum includit' essentialit'
in sua parte ut in aial in homine. Sed auc
tor dicit qz locus a toto uli tenet solum d
structiue. i. negatiue 7 nō constructiue. i. af
firmatiue. sed primo uolo probare. qz non
tenet destructiue fo qz tenet affirmatiue p^o
sic Arguo sic. animal nō currit ergo homo
non currit. iste nō est bonus locus eo qz an
tecedens pōt esse uerum consequēte exi
stente f° 7 tam ut uidet' arguitur per locū
a genere destructiue ergo 7c. fm probo sic
quia dicit boetius in thopictis suis qz uirt^o
est utilis ergo iustitia est utilis. 7 tam hic
est locus a toto uli affirmatiuus uel cōstru
ctiuus ergo auctor male dicit qz non tenet
constructiue. Item sequitur numerus est g^o
binarius est. dicendum qz iste locus tenet
semp destructiue 7 rō huius est qz destruc
to priori destruit' posterius 7 destructo su
periori destruitur inferius sed uniuersale ē
prius 7 superius sua parte iō tenet destruc
tiue sud nō tenet constructiue qz posito pri
ori nō ponitur pp hoc posterius iō 7c. Tūc
ad argumenta 7 nō ad primū qdō argui
tur animal non currit g^o homo nō currit.
di. qz nō sequitur nec est ibi locus a to^o uli
eo qz locus a toto uli nō tenet constructiue
seu affirmatiue sed iste locus. est affirmati
uus quod probo sic. quia locus est habitu
do unius termini ad alium ergo ubi ē ha
bitudo affirmatiua termini ad terminum
ibi est locus affirmatiu^o sed ita est hic qz
inter hominēz 7 animal qui sunt 2. termi
ni quorum unus negatur sed uterqz affir
matur eo qz ne^o sequitur utrūqz iō ad hoc
qz sit negatiuus o^o preponere negōnez ipis
terminis. i. inferenti 7 illato qz habet aīa
7 consequēs sicut de copulis aut predica
tis negatiuis tñ sbā sūt affirmatiua 7 iō
debemus sic arguere non animal currit g^o
nō homo currit tenendo li non negatiue. 7
non infinitē uel sic. nulluz animal currit g^o
nullus homo currit 7 iam est bonus locus
destructiuz 7c. Ad aliud qdō arguitur uir
tus est utilis ergo iustitia ē utilis di. qz nō

sequit' g^{ra} forme s^z solum g^{ra} m^e eo q^d cōsimilis for^m nō tenet in alijs terminis q^d ut alias dictum est quod semel sequit' g^{ra} forme semper sequit' 7 ubiq^z. Et iō est intelligenduz q^d locus a genere tenet in predicatis per se uel essentialibus affirmatiue ut dicendo aial est s^{ba} ergo homo est s^{ba} 7 corpus est ens ergo aial est ens. Ad tertiu argumētum d^r q^d binarius pōt accipi dupliciter uno mō inq^z est una spēs numeri distincte contra ternarium quartarium 7 sic de alijs 7 tunc nō sequit' sed si accipiat' put est pars integral' aliorum numerorū eo q^d sit prim^{us} numer^{us} omniū tūc ualeat cōsequētia. sed tunc nō est locus a toto ul' s^z a toto integrali. De loco a parte subiecti arguat' q^d teneat destructive. q^d consimili modo sicut argutum est supra q^d locus a to^o ul' nō teneat destructive 7 breuiter sic q^d sequit' homo nō currit ergo aial nō currit q^d si nō. da oppositum omē animal currit. ex ista sequit' omis homo currit 7 ista contradicit p^r que dicebat animal nō currit ergo prima consequētia fuit bona. dicēdū q^d locus a parte subiectiua est solum constructiue 7 cā est q^d posito posteriori siue inferiori ponit' prius 7 inferius 7 q^d pars subiectiua est posterior 7 inferior suo termino iō solum tenet cōstructiue nō autē destructive eo q^d destructo posteriori nō pp hoc destruit' prius. Tunc ad iōnes conce^o q^d homo non currit ergo aial nō currit eo q^d est bonus locus affirmatiue 7 habitu^o do affirmatiua inter hoīez 7 animal euz negatio sequat' utiq^z terminuz ut supradictum est. postea dicit q^d locus a toto integrali tenet constructiue contra istam cōsequētiā nō ualeat. domus ualeat 100. ducatos g^o paries 7 tamē est locus a to^o integrali q^d constructiue ergo 7c. Item probō q^d tenet destructive quia sequit' uinum nō est ergo gutta uini nō est 7 panis nō est ergo mica panis nō est. Item probō q^d locus a parte integrali teneat cōstructiue quia sequit' gutta uini uel aque est ergo uinum uel aqua est 7 mica panis est ergo panis est. dicendū q^d locus a toto integrali tenet constructiue q^d posito posteriori ponitur suum prius sed totum integrale est posterius q^d sua ps iō tenet constructiue sed non destructive. q^d destructo posteriori non pp hoc destruitur suum prius sed pars est prius suo toto iō 7c. Ad argumenta dicendū q^d duplicia sūt

predicata q^d quedam sūt p^rtinētia ad differentiam inter partes 7 totum sū nō cōueniunt utriq^z a^o a^o sunt predicata non p^rtinētia ad d^ram inter illa. seu conueniunt utriq^z tunc d^r q^d iste locus debet intelligi de predicatis non p^rtinētib^{us} ad d^ras inter i^o uel diuersitatez 7 q^d ualeret. 100. ducatos p^rtinet ad totū sū q^d est diuersū a sua parte iō argumētū non ualeat. Ad aliū cum arguit' uinum est ergo gutta uini est. 7 huiusmodi dicendū q^d duplex est totum integrale. s. homogeneū 7 ethromogeneū homogeneū est cuius quelz pars ē ei^o dem denominatōis cum suo to^o ut quelz pars aque est aqua 7 quelz pars lapidis ē lapis 7 sic de uino 7 pane 7 in numeralib^{us} 7 dicit' ab homo q^d est idem 7 genez q^d est natura. i. eiusdem nature 7 nominis sūt totum 7 pars. Ethromogeneū est cuius non quelz pars est eiusdem denominatōis cum suo toto sed diuersē ut non quelz pars hominis est homo nec quelz pars manus est manus 7 sic de alijs 7 dicitur ab ethrō quod est uarium 7 genez q^d est natura. q^d alterius nature uel denominatōis q^d suum totum 7 tūc dico q^d auctor intellexit q^d locus iste tenet destructive de toto ethromogeneo sed tu arguis de toto homogeneo quare ad a^o que probabant oppositum respondendū est opposito modo. Intelligendū q^d locus iste siue a toto integrali siue a parte intelligitur de partibus integralibus principalibus sine quibus totum non potest esse 7 non intelligitur de partibus mⁱ principalibus q^d non sequit' hō ē ergo nasus eius est uel auris uel digit^{us} uel huiusmodi ut p^r nec sequit' domus est g^o fenestra est uel una particula muri est 7c. 7 sic de alijs considera. Sequit' de loco a toto in q^dritate quid est terminus cōmūis sumptus discreptiue 7 sic d^r a toto ul' superius posito quod capit' absolute sine signo ul' i. Sed uidet' contra auctores q^d nō teneat constructiue quia nō segtur omis homo est totum in q^dritate ergo sor. l' iste homo est totum in q^dritate ergo 7c. Item non debemus magis habere locum in q^dritate q^d in qualitate cum qualitas sit eque ita bene predicamentuz sicut q^dritas imo nobilius predicatur est qualitas q^d q^dritas sū scotum in 4° de. 12. q. 2. cum genus in qualitate non sit locus q^d non habem^{us} aliquem locum qui dicit' locus a qualitate

ergo per locum a maiori nec habebimus
locum a q̄titate dicendus q̄ locus a q̄tita
te tenet constructiue 7 destructiue. Et q̄n
arguitur omnis homo est totum in q̄titate
ergo sor. 7c. dicendum q̄ sicut prius dictū
est duplicia sunt predicata quedam enī sūt
que pertinent ad dīam 7 diuersitatem iter
totum 7 partem 7 in talibus non tenet lo
cus iste. Alia predicata sunt que nō perti
nent ad dīam inter totum 7 p̄ez eo q̄ p̄e
dicant de utroq̄ 7 in talibus bene tenet
locus iste. Ad aliud q̄do arguitur q̄ tunc v̄
beremus habere locum in qualitate dicen
dum q̄ arguitur a falso intellectu q̄ suppo
nit in argumento q̄ locus a q̄titate acci
piatur hic prout q̄titas est predicamentū
quod nō est uerum sed sumit̄ similitudina
rie ad q̄titem q̄ ad similitudinem q̄ti
tatis continue q̄ sicut q̄titas continua po
test diuidi in partes plures. sic totum in q̄
titate diuidit̄ in plures partes 7 de earum
qualibet est predicabilis iō argumētū nō
ualet pōt dici ad primū argumētū alio.
et. s. q̄ locus iste tenet affirmatiue respec
tu predicatorum realium sed respectu pre
dicatorum intentionāliū nō tenet. uide to
tum in q̄titate ut hic sumit̄. est intentō fa
7 iō non sequit̄. si at obicias de ista omēs
ap̄li dei sunt. 12. ergo isti demonstrādo tref
omnes homines trahūt nauez ergo isti. di
cendum q̄ nō est ibi totum in q̄titate eo
q̄ si omnes utrobīq̄ tenet̄ collectiue 7 n̄
diuisiue uel distributiue. Deinde prosequi
tur de toto in modo 7c. contra uidetur q̄
locus iste male nominat̄. locus a modo ul
totum a modo imo debet. potius dici sine
modo eo q̄ modus est determinat̄ sicut ali
as uisum est ergo ubi non est determinatō
ibi non est modus sed in isto loco a toto
non est aliqua determinatō ut p̄z ergo v̄bz
dici sine modo potius q̄ in modo. Ad hoc
dicendum s̄m auctores q̄ ibi li in ponitur
pro sine 7 est sensus totum in modo. i. sine
modo uel s̄m specificatōe uel determinati
ōe 7 sua pars que dicit̄ pars in modo ē cū
additōe uel cum appositōe 7 iō est inferi
or suo toto eo q̄ omne se h̄ns per modum
appōit̄ respectu alterius inferius est eo.
uel dicitur ab aliquibus q̄ li in hic ponit̄
priuariue rō est hic quia sicut priua. signi
uiz signum ita hic priua. modi uiz modum
Exemplum de hoc. St. n. aliqui mercato
res habeant plures sarcinās ita q̄ unus eo

rum signet suam sarcinā circulo 7 alter su
am signo leonis 7 tertius suam dimittat s̄
ne signo ita iste qui habet suam sarcinam
sine signo cognoscit illam per priuatōnem
signi sicut alij suas signatas posito q̄ soli
hij tres faciant mercatōnes cum solis tra
bus sarcinis in una nauī p̄z ergo q̄ priuatō
signi uiz signum 7 per consequens priuatio
modi uiz modum 7c. possent hic fieri rōnes
q̄ non teneret hic locus a toto in modo de
structiue q̄ non sequit̄ homo nō est. ergo
homo nō est mortuus q̄ a. pōt esse uerum
sine consequente. Item q̄ nō teneat locus
a parte in modo constructiue sic q̄ nō sol
uitur homo mortuus ergo homo. dicendū
quō tenet per superius dicta. s. quomodo
totum in modo destructiue tantum ut fer
rum non est animal ergo ferrum nō ē asi
nus 7 cā est ut supra q̄ destructo priori de
struitur posterius 7c. q̄ q̄to aliquid est sim
plicius tanto est prius sed totum est sim
plicius suis partibus eo q̄ partes se habet
per modum additōis 7 appositōis ad to
tum. locus a parte tenet constructiue quia
posito posteriori ponit̄ prius ut supra. Ad
argumētum dī. q̄ non est locus a toto in
modo eo q̄ ponit̄ ibi determinatō distra
bens 7 in talibus non tenet. Ad aliud dica
tur eodem modo contra exemplū datum
in toto a loco 7 in toto a tempore. de v̄o
posset sic argui deus nō est ubiq̄ quia
quod est ubiq̄ est in loco quod est in loco
est corpus s̄m phūm sed deus nō est corp.
s̄z omentatorē. 12. metaphisice 8. 7c. 7 sic
q̄ non sit semp pbat̄ omne quod est sem
per est in tempore sed quod est in tempore
est corporale ergo 7c. p̄z consequentia cum
maiori 7 minor probat̄ per phūm li. de
generatōe 7 corruptōe ubi dicit q̄ oia
que sunt in tempore tabescunt 7 corrūpun
tur in tempore sequit̄ ergo deum eē corpo
rale. dicendum ad primū q̄ si circūscrip
tione deus esset in loco uel diffinitiue argumē
tum procederet sed nullo illorū modorū
est in loco sed potētiāl̄ p̄ntiāl̄ 7 uirtuā
liter iō non uiz. Ad s̄m dicendum q̄ esse in
tempore est dupl̄r. uno modo quia mensu
rat̄ a tempore 7 uerum ē q̄ oē tale ē cor
porale. Alio mō uirtuāl̄ uel coexistenter
eo q̄ coexistit omni tempore 7 tale nō est
corporale cuiusmodi est deus 7 omnes sp̄s
iō 7c. sed uidet̄ q̄ auctor iste sit dimini
q̄ 7c. recitat duos alios locos in topicis

suis. s. locū a toto copulato. 7 locū a toto
 disuncto. s. iste nāq; penitus facit mentio-
 nem de eis. g^o est diminutus. Dicendū q;
 non est diminutus eo q; totū copulatū re-
 fertur ad totū integrale. ut sor. currit 7 di-
 sputat. g^o sor. currit. unde locus a toto co-
 pulato ad suā partem. Maxia posito toto
 copulato ponitur quilibet eius pars. Eodē
 mō dicitur de parte sua. Rō autē quare
 reducitur ad totū integrale est hec. q; totū
 integrale continet partes suas i actu 7 nō
 in potentia. eodē mō facit totū copulatum
 totū aut disunctū reducitur ad totū ultē
 q; sicut totū ultē in qualibet eius pte saluatur.
 ita totum disunctū. Sufficit eim q; uerifi-
 cetur p una parte solū sicut 7 totū ultē p
 uno inferiori solū. S; dubitat de istis
 omīs. fere cecidi g^o nō cecidi. Itē pelis est
 g^o aial fuit. 7 sic de quibuscūq; alijs ad quos
 locos pertinet. Et dicunt quidā q; ista fe-
 re cecidi g^o nō cecidi ē locus a toto copu-
 lato. q; est sensus fere cecidi. i. fui ppe ca-
 sum. uel punctū cadendi 7 nō cecidi. vñ ad
 hoc totum copulatū sequit^r g^o nō cecidi p
 locum a toto copulato. 7 iste locus reduci-
 tur ad totū integrale ut dictū est. g^o 7 ille
 p^omus. Alij dicunt q; ē ibi locus a p^ouatiue
 oppositis q; fere p^ouat actū cadendi. vñ
 differentia est inter uix 7 fere. ut habet^r p
 istum uerūz. Uult remouere fere. vñ uer-
 bi uix retinere. Et sic est ibi locus a p^ouati-
 ue oppositis. Alij dicunt q; est ibi locus a
 parte subiectiua siue ab inferiori ad suū
 superius. nā dicunt q; quicūq; est p^ocessus
 ab una cā ueritatis ad dictionē habentēz
 illam uel a parte disunctiue ad totā ē sem-
 per locus a parte subiectiua. 7 uocatur hic
 cā ueritatis inferior terminus respectu su-
 perioris. ita q; quot inferiora. h; superius
 tot h; cās ueritatis. S; istū modū loquen-
 di 7 plurimi sunt qui uocāt etiā partes sub-
 iectiua cās ueritatis ipsius totius ultis. sed
 ista p^opositio fere cecidi h; duas cās uerita-
 tis. uidelz q; nō cecidi. uel q; fui in p^oci-
 casus 7 nō cecidi. Sed ista fere cecidi uerifi-
 catur solū pro hoc. s. q; incepti cadere 7 ta-
 men nō cecidi. 7 tō dicunt q; est ibi locus a
 parte subiectiua. Similr dicūt q; si dicam
 sic. ois hō currit g^o hō currit. 7 similr nul-
 lus hō currit g^o hō non currit. q; ē ibi p^oces-
 sus ab una cā ueritatis ad dictionē habē-
 tem illā. 7 ita ē ibi locus a parte subiectiua
 7 non a toto in q^oritate. q; hō non est pars

eius q; dī^r ois hō. nā pars totius in q^orita-
 te est que continet^r sub terio distributo q;
 est ois hō. ut puta iste homo uel sortes. nā
 idem nō continet^r sub se ipso. 7 tō hō non
 continet^r sub ois homo. 7 tō dicunt q; non
 est ibi locus a toto in q^oritate sed a parte
 subiectiua. Alij autē dicūt q; est ibi locus a
 toto in q^oritate q; indefinita cōprehendit^r
 sub'ultū tāq; p^o 7 tō est locus a toto in q^ori-
 tate. S; p^omo mō melius dicit^r fm auctore
 quē uidī qui p^ori modo magis fauet. mihi
 placet secundus modus. S; quo ad istā
 pelis est g^o aial fuit dicendū q; est ibi loc^o
 a parte integrali. unde nota q; partium in-
 tegraliū quedam sunt p^oncipales. 7 quedā
 minus p^oncipales. ut supia in parte dictū ē
 p^oncipales aut p^ocedunt totūz p naturā
 compositionis eo q; totū ex eis componit^r
 ut in aiali cor. capud epar. pulmo. In do-
 mo rectū paties 7 fundametūz. 7 in talib^o
 non ē locus affirmatiue a parte integrali
 Alię sunt partes minus p^oncipales 7 se-
 cūnt^r compositionē. sicut pelis unguis et
 pili 7 dentes 7 huiusmōi. 7 in talibus tenz
 locus a parte integrali affirmatiue cūz uer-
 bo p^oteriti temp^oris. uel sub disunctiue
 ut pelis est g^o aial fuit uel est. nō tū cū uer-
 bo p^oesentis temp^oris absolute 7 sine disi-
 unctione. q; non sequit^r pelis est g^o aial est
 Si autē dicat^r equus pascit^r in p^orio g^o eq^o
 est. sortes est i domo g^o sortes ē. unde loc^o
 dicendū q; est ibi locus a parte in mō quia
 sensus est. domus est in qua sortes ē. g^o do-
 mus ē. p^oriatū est in quo equus pascit^r. g^o
 p^oriatū ē. S; aia rōnalis est. g^o aia est. unde
 locus. Dicunt quidā q; ē locus a parte uir-
 tualit ad totum uirtuale. 7 reducit^r ad locū
 a parte subiectiua. Deinde tractando
 de loco a cā. dicit q; tenet cōstructiue 7 de-
 structiue. cōstructiue ut domificator ē bo^o
 est domus ē bona. S; cōtra q; uidemus q;
 hō bonus 7 iustus exis domificator facit
 sepe malā domū. g^o non o; q; ē cā effici-
 ens est bona q; eius effectus sit bonus. imo
 sepe ē malus. 7 hoc idēz arguatur de alijs
 cāis efficientibus. Et nō solū loquendo de
 bonitate morali. que nihil penitus facit ad
 bonitatē domus. s; etiā de bonitate artīis nō
 sequatur domificator ē bonus. s. bene istruc-
 tus in arte sua. g^o domus est bona uel be-
 ne facta. q; aliqui ex inaduertētia uel negli-
 gentia uel malitia uel defectu necessariorūz
 pōt esse domus mala ex doctissimo artifice

Dicendum q^d eius causa efficiens est bona i
 q^uantum est cā efficiens et operat^r fm mode-
 ramina uel canones artis toto suo posse de
 ductis alijs impedimentis sicut necessario
 rum et huiusmōi ipsius effectus sine dubio
 est bonus. s; bonitas moralis nihil agit ad
 effectum ut est effectus talis esse. et sic respō
 deatur. Q^uo nō teneat demonstratie con-
 similit^r pbat^r q^d aliquis malus pōt facere
 bonū opus g^o 7c. Dicendum ut pus suo mō
 s; contra hoc q^d ipse dicit destructa cau-
 sa efficiente destruitur effectus. q^d domifi-
 cator uel architectus huius domus ē mor-
 tuus. et tñ domus manet. g^o non o^z q^d si cā
 destruat^r q^d effectus destruat^r. Dicendū
 duplex est cā quedā in facto esse et in fieri
 ut sol est cā diei i facto esse et in fieri. q^d q^d
 diu est sol tā diu est dies et non ultra. et de
 tali uerū est q^d destructa tali cā sub ratioe
 qua est cā in facto esse et in fieri destruitur
 effectus eo q^d effectus cōtinue dependet a
 causa tali siue necessario indiget ea ad sui ēē
 et conseruationē. Alia est cā tñ in fieri. s.
 duz effectus est in fieri sub esse in pfecto tē
 dens ad completū et pfectionē. et de-
 structa tali causa dum effectus ē in cau-
 sando. i. ut causet^r. destruit^r effectus. et sic
 destructo edificare destruit^r domus si do-
 mus sit in fieri. s; si domus sit in facto esse
 siue completa esse nō ultra dependet ab edi-
 ficatore. et tunc non sequit^r destructa causa
 destruitur effectus. et sic de alijs cāis et effe-
 ctibus dicatur. et sic respondeatur. Sed
 locus a cā est ne locus intrinsecus. uidetur
 q^d non q^d est extrinsecus ut probabo. Nam
 locus extrinsecus ē qñ sumit^r argumentum
 ab hijs que sunt sepe et extrinseca a sub-
 stantia termini in cōclusionē positi. mō edi-
 ficator sepatur a suo effectu q^d ē extra sub-
 stantiaz domus. siue nō ē de essentia dom^u
 g^o 7c. Dicendū q^d locus intrinsecus non di-
 citur eo q^d dicat totā essentiaz uel sbām rei
 ut supra dictū est. s; sufficit q^d sit in eo a
 liquo mō essendi in. et sic cā est in suo effec-
 tu in g^o mō essendi in. Deinde ponit lo-
 cus a causa materiali diffiniēs materiā sic.
 Materia est ex qua cū alio fit aliquid. cum
 alio. i. cum forma. fit aliquid. i. compositū
 ut corpus est materia hois. aia intellectus
 est forma et compositū ē hō qui est aliqd
 Quidendū ē quare teneat iste locus puer-
 bum de posse et non de esse. Dico q^d cā est
 q^d nemo dat q^d non bz. mō m^o puta nō bz

esse nisi per formā q^d nullā actualitatez bz
 de se iō dat maximā suaz per posse et non p
 esse ut sit conformitas inter ipsam et maxi-
 maz suaz. ut hic ligna sunt et lateres g^o do-
 mus pōt esse. Omissis cā formali et fina-
 li pp leuitatez uel facilitatez earum arguit^r
 general^r contra locū a cā q^d non debet di-
 stingui contra aliquos locos q^d ois locus ē
 locus a causa. pbat^r sic. quille. est locus a
 causa in quo aūs est cā cōsequēti. s; in oī
 loco aūs est causa cōsequēti. g^o ois loc^u
 est locus a causa. Dicendum q^d aliquid esse
 cām alterius pōt intelligi dupl^r. s. uel i esse
 do uel in cōsequendo. mō in omni loco aūs
 est cā cōsequēti in qñdo tñ seu in inferen-
 do. non tñ in essendo. et per hoc dñt locus
 a causa ab alijs. Deinde tractat de loco
 a generatione dicens q^d generatō est egres-
 sus a non esse ad esse. i. ab esse in potentia
 ad esse in actu. Et ponit maximū dicens.
 q^d cuius generatio est bona ipsū est bonū
 et e contra. s. cuius generatio ē mala ipsū
 est malū. Contra hoc ultimū q^d generatio a
 licuius pueri est mala mīi q^d ualde penosa
 et tñ generatū non est malū. s. puer. Dico-
 dum q^d cuius generatio ē mala simpl^r ipz
 quoq^d est malus. s; generatio pueri non est
 mala nisi fm quid q^d mīi pro modico tem-
 pore est penosa. et sic non mala simpl^r. iō
 non sequit^r. Cā aut quare generatio est
 locus intrinsecus est hec. q^d fm pñm mo-
 tus est de genere termini ad quez uadit seu
 tendit. sicut calefactio qui ē motus ad calo-
 rem tāq^d ad terminū ad quem est de gener^e
 seu natura caloris. et sic de augmētatione
 respectu aucti et de oibus motibus dicat^r.
 mō generatō et generatū sunt quodāmodo
 idem q^d non differūt nisi sicut imperfectum
 et perfectū. et unū est in alio aliquo modo
 essendi in. iō est locus intrinsecus De lo-
 co a corruptione qñ dicit^r q^d corruptio de-
 mus est bona. g^o domus est mala intelligi-
 tur. i. non esse domus est bonū. g^o esse do-
 mus est malū. Corruptio aū xpī. i. non esse
 aū xpī est bonum. g^o aū xpī est malus. Cō-
 tra hoc q^d dicit cuius corruptio est bona ip-
 sum quoq^d est malū. q^d corruptō ybū xpī p
 mortem et passionē fuit bona. q^d nobis sū-
 me utilis q^d redemit nos a potestate diabo-
 li. et deo et angelis sūme placuit et tñ xpūs
 non fuit malus. imo supra modum bonus.
 g^o 7c. Dicendū q^d non fuit bona simplici-
 ter imo mala simpl^r q^d iniustissime et ab

hoi. bilissime fuit mortuus. 7 iō non sequi
tur corruptio xpi fuit bona quo ad nos.
g^o fuit bona simpli. imo etia fallā. sz qd
7 simpli ut dicit quidam auctor 7 alias ui
debitur. Contra exēplū qd dat auctor
de loco a coiter accidentibus. s. q. penitet
g^o deliquit. arguit sic. qz xps penituit in d
terro 7 ieiunauit. 7 tamen non deliquit. g^o
male dicitur. Dicendū q. yhūs nō fecit pe
nitentiam sz abstinentia. 7 iō nō sequitur.
de loco ab usibus satis clare dicitur in lra
iō transeat. Postea tractat d locis extri
secis 7 dicuntur extrinseci eo q. terminus
inferens positus in antecedēte 7 hoc siue a
parte subiecti siue a parte predicati est ex
tra naturam termini illati positi in cōsequē
te sibi extrinsecus. Exemplū hō est ens g^o
hō non est non ens. hic terminus inferens
est ens positum a parte predicati aūtis 7 ē
oīo extrinsecum 7 extraneū non enti posi
to in predicato consequēte. ut p. satis. 7
sic de alijs intellige. Rō aut quare pri
mo tractat de loco ab oppositis est. eo q. i
ter oēs locos extrinsecos oppō magis pti
cipat rationem loci extrinseci q. alijs lo
ci eo q. unus terminus in oppōne ponitur
maxime extra naturā alterius siue plus
q. in alijs locis. Notandū q. in loco a
relative oppositis. dicit auctor q. dicendo
pater est g^o filius est. ē locus a relative op
positis. qz posito uno correlativeorū ponit
7 reliquū 7c. Contra. posito uno opposito
rum remouet reliquū. sz posito patre nō
remouet filius imo simul cū patre ponitur
nec. e cōuerso g^o non est ibi locus a relative
oppositis. Et sine dubio hoc uerū est. quia
cum auctor debuisset exemplificare. 7 trac
tare de relative oppositis exemplificauit d
relatiuis. 7 hoc forte pro tanto fecit quia
sunt in frequētiōri usu. q. relative opposi
ta. Sz exemplū de relative oppositis ē hō
Bor. est pater platonis g^o non est filius e^o
locus a relative oppositis. Maxima ē hec
posito uno relative oppositorū in aliq^o ab
eodem remouet 7 reliquū. Notandū
fm scotum in predicamentis 7 in metaphi
sica q. aliud est aliqua esse relativa. 7 aliū
est aliqua esse relative opposita. qz pater 7
filius inter se mutuo sunt relativa. sed ut sic
nō sunt relative opposita. qz non dicuntur
relative opposita nisi respectu unius 7 eius
dem. ut puta q. idē sit pater 7 filius respe
ctu sui ipsius uel respectu cuiuscūq. unius al

terius. est impossibile. unde duo relativa re
spectu diuersorum possunt dici de eodē sit
7 sit. sicut q. fortes sit pater platonis 7
filius ap. 7 sic est pater. 7 filius sit 7 se
mel respectu diuersorū. 7 sic ut dixi nō sūt
pater 7 filius relative opposita. sed quādo
sumunt respectu unius 7 eiusdem tunc sūt
relative opposita 7 impossibile ē ut dicant
de eodē 7c. Quo ad locū a contrarijs
uidet q. inter sanum 7 egrū que ponunt
ab auctore cōtraria imēdiata sit dare me
dium qz hō cōualefcens nō dicit sanus ne
q. eger. Nam nō est sanus eo q. nō pōt fa
cere opera sanū ui. nec infirmus qz nihil
mali patit. Dicendum q. sanitas 7 egritu
do causant ex adaequatione uel debita pro
portione hūoz. uel debita armonia puta
rum qualitatum. Adō omne aīal dum uiuit
habet eas aut pportionatas uel non ppor
tionatas qz inter pportiones 7 nō pportio
nez non est dare mediū iō 7c. Et qz auctor
loquitur fm naturāle phūm. qui est amfex
intellectualis iō 7c. Adō illa obiectio uadit
fm medicos qui sunt rudes 7 sensuales. qz
intellectū utunt sensu 7 experientia iō nō
est dicendū fm eos. De puate oppo
sitis sufficit quod dicitur in lra. Conse
quenter ostendit que sunt desperata qz sūt
diuersa 7 nō fm aliquod genus oppōis op
posita 7c. Sz uidetur q. locus a desperatis
non teneat cōstructiue. qz non sequit for. ē
albus g^o non est qrtus. plato ē niger g^o nō
est longus. 7 intellecta talia argumenta fie
ri possunt sine numero. Ad hoc dicendū q.
non tenet locus iste generalit. arguendo in
concretionē qz nō sequit hoc est albus g^o
hoc non est qrtus qz accidentia omnū pre
dicamentorū possunt simul esse in eodē iō
quādo sumunt in cōcreto 7 predicari d eo
7 unus eorū de alio mutuo. Exemplum d
illa oīone in qua ponunt oīa predicamenta
p ex. s. Augustinus magnus theologus fi
lius monice disputans fatigatus nūc sedet
in celis coronatus. Sz in abstractione be
ne tenet. ut hec est albedo g^o non est dul
cedo uel qrtitas. sz etiam coiter in terminis
substantiis non relatiuis. ut in nominib^o
generū 7 spērū nō se habentiū fm sub 7
supra. seu fm supius 7 inferius 7 omniū i
diuiduorum in abstractione 7c. Exeq
tur postea auctor de loco a maiori 7 dicit
q. semp est destructiuus. Illic notandū p
obiectionibus que possunt fieri cōtra hunc

locum 7 est contra alios q. maxime in his
locis tenet argumentū uel consequentia in
predicatis non pertinentibus ad dñam uel di
uersitatem inter inferens 7 illatus fm q.
aliquotiens supra dictū est. 7 tūc solute sue
oēs obiectiones que possunt fieri contra il
los. Nam argueret aliquis sic q. locus a
maiori non teneret destructive. Nō sequi
tur rex non pōt subleuare pōdus 100. libra
rum uel portare unum onus. g. rustice nō
pōt uel unus ribaldus. Et rex nō pōt salta
re ultra foueam istaz. g. unus pauper non
pōt. Descendū ad oia talia q. non arguitur
hic per locum a maiori. q. licet rex sit ma
ior in expensis uel potentior in mūdatis uel
in expugnando unū castrū qd. p̄tinet ad di
gnitates suas rōe exercitus. cui p̄est uel i
intellectis huiusmōi non tñ est maior i hys
actibus qui sunt portare pondera saltare 7
huiusmōi q. huius non sibi competunt inq̄tū
rex est. sed rōe cōis status hominum 7c.

Omissis loco a minori 7 loco a simili eo
q. non oī imorari in eis p̄p̄ leuitatem. No
randū q. auctor in loco a p̄portionē assi
gnat dñam inter locum a simili 7 locum a
p̄portionē eo q. inter ea que conueniūt oī
ponere dñam 7 manifestare illam ne uideā
tur in oibus conuenire. 7 tunc essent idem
ad modū loquendi damasceni qui dicit q. i
exemplis est cōsiderare simile 7 dissimile.
Nam qd. alteri in oibus est simile idēz uti
q. erit 7 nō exemplū. hec ille. Ne g. huius 2.
locis uideantur in oibus idem. uideam⁹
diuersitates inter illos 7 stat in hoc q. in lo
co a simili est habitudo inherētie ut ex
emplificat in lra. 7 in loco a p̄portionē est
bitudo hitus uel modi habendi. 7 sic diffe
runt similitudo 7 p̄portionalitas. 7 hoc ē
p̄p̄ per earum diffinitiones. Nam similitu
do est rerum differentiū eadez qualitas p̄
por. at ē cōuenientia duarū qualitātū. Pro
portionalitas est cōuenientia duarum p̄
portionū 7c. De loco a transumptiōe du
bitatur utrum contingat arguere a trāsup
to ad transumptiones sicut ab interpreta
to ad interpretationes. Et uidet⁹ q. nō eo
q. auctor non facit mētionē de hoc. Itē
p̄missis debent esse notiores 7 p̄p̄ores con
clusionē. s. transumptū nō sic se h̄z respec
tu trāsumptionis g. 7c. Dicendū q. sicut
arguit⁹ a trāsumptionē ad trāsumptū. ita e
conuerso ut p̄p̄. q. oīum cōsequētia non po
test stare cum ante. g. consequentia bona.

Ad argumenta dico q. non oportebat
ad auctorem facere mentionē eo q. satis
pōt intelligi q. sicut ab interpretato ualet
consequētia ad interpretationē. ita a tran
sumpto ad transumptiones eo q. similis ē
habitudō inter locos illos. quare 7c. Ad
aliud dico q. non oī q. p̄missis sint simpli
notiores conclusionē uel probans p̄baro.
s. sufficiat q. se habeant in rōne magis no
ti quo ad nōs ad quos debet fieri p̄batio.
ut per illud quod est nobis magis notum
deueniamus in illud quod est nobis minus
notum. 7 hoc oī fieri in omni p̄batione. q.
re 7c. De loco ab auctoritate tractans
dicit q. non tenet negatiue. q. non sequitur
A. nō dixit hoc. g. hoc nō est uerum. 7 cā
est quia A. nec potuit scire oia nec dicere
Etiam dominus deus nō omnia mala i spe
ciali p̄hibuit. nō tamē sequitur q. nō sint p̄
hibenda. q. arguit frustra cōcederētur le
ges humane tam ciuiles q. canonice. 7 sic i
concedentis 7 intellectus alijs dicat⁹. Sed
dat maximā q. unicuique ex p̄o in sciētia sua
est credendum. Contra p̄bis dixit q. mun
dus est eternus a parte aī. siue q. nūq. ice
pit 7 tamē heresis est. Item p̄scian⁹ di
xit q. oīs uox est corpus. 7 petrus bel. di
xit q. nō est credendus sibi. Item plato di
xit etiam componi ex numeris. Et pitago
ras dixit q. aīa humana in morte eīz egre
ditur a corpore ingredit⁹ in corpus porci
uel capre uel huiusmōi s. diuersa uia que
cōmisit. 7 agit ibi penitētiā de cōmissis. 7
A. dicit q. ambo dixerūt falsum. g. nō cō
ex p̄o credendum est in sua sciētia. 7 tamē
illi erāt peritissimi phi. Oppositum p̄
per auctorem 7 per boetius i topicis suis.
q. in oī experto iq̄tum expertus credendū
ē i benedictis 7 nō i maledictis nec i maleficiis
7 h̄si ēē 7 nō opiatue fuerit ex p̄o 7 recte s. z
artem uel sciētiā suam loquat⁹. Et sic cre
dere debemus deo. p̄p̄bis. ap̄lis 7 sanctis.
7 auctētis doctoribus in sacra scriptura
7 i eis que sūt salutis aīe nostre. i mathema
ticis scientijs 7 metaphisicalib⁹ 7 naturali
bus 7 trinalibus debemus credere p̄bis et
speciali in metaphisica 7 p̄bia tam natura
li q. morali. 7 in logica A. in scientijs ma
thematicis que sunt quatuor 7 dicunt⁹ qua
drivales. s. astrōmia. arithmetica. geom
etria 7 musica diuersis p̄bis. ut puta in astro
nomia p̄ncipalr tholomeo 7 nō A. in geo
metria euclidi. in arithmetica. uel fm usū

corruptus arithmetica 7 musica boecio. In
trinabibus. s. gramatica. rethorica. dialeti-
ca. in gramatica prisciano. in rethorica tu-
lio. in dyaletica seu logica Ap. Et sic in iur
utroq; suo mō dicatur qd iuristis dimitto
p3 g. qui sunt pncipales auctores in qualz
arte nostra. 7 quibus 7 qñ 7 qualiter cre-
dendum est ut non decipiamur. Qd aut
supra arguetur est pñz 7 alios errasse sicut
de eternitate mundi 7c. dicatur q. in hoc
7 intellectu alijs presumpsit 7 non fm artē
suam sed propriam fantasiaz 7 errores lo-
cutus est. 7 sic de prisciano 7 alijs dicatur.

Sequitur de locis medijs. Quare autem
dicantur medijs loci dixi prius aliquantulū.
addo tñ hic q. iō dicuntur medijs qz nec to-
taliter intrinseci. nec totalr extrinseci. s3 p
tim sic ptim non sic. exemplz de coniuga-
tis. ut temperata est uirtuosa g. temperatus
est uirtuolum uel temperatus est uirtuosus
hic arguitur per locum a coniugatis eo q.
temperantia 7 temperatus sunt coniugata.
7 cā itatiz uidebitur. 7 partim sunt intrinse-
ca. 7 ptim extrinseca. Sunt enim intrinseca
q̄ptum ad significatus q̄idem significant
sicut omne concretum 7 suuz abstractus idē
significant ut alias est dictū 7 repetere hic
uidetur superfluum. Sed sunt extrinseca q̄z
tum ad modū significandi. s. quia concre-
tio 7 abstractio sunt diuersi mōi significan-
di 7 ad inuicem extranei 7 iō extrinseci. cō-
cretio enim dicit inclinationē ad subiectū
7 dat cointelligere subiectum. ut p3 ex e
diffinitione. exemplū de albo. Est enim al-
bum aliquid habens albedinē ubi ponitur
subiectus qñ dicit aliquid. 7 sic de oībus a-
lijs concretis dicatur. S3 abstractio non di-
cit inclinationē uel respectū ad subiectum
sicut albedo nullum subiectum dat cointel-
ligere. 7 iō uocatur abstractus quasi a sub-
iecto extratum uel seperatū. 7 sic de alijs.
p3 g. quare dicuntur loci medijs. qz ptim i
trinseci 7 partiz extrinseci. Nam quo ad
predicta pariformiter est de loco a casibus
cum sint etiam concreta sicut de loco a cō-
iugatis. s. q̄o est locus medius 7 quare.

S3 d loco a diōe dicatur generaliter q.
diuident aliquid diuisum ptim conueniunt
7 partim differunt. rōe conueniente sunt i
trinseca. rōe differentie extrinseca. 7 ratio
ne utriusq; dicuntur media. S3 dicere in spālī
de singulo genere diuidentiū uidet nimis
plexum. causa g. prolixitatis pro nunc su

persedeo sufficiat rō in generali. Auctor g.
ponit dñam inter casus 7 coniugata eo q.
intellectū conueniunt 7 inter illa que con-
ueniunt est ponere dñam ne omnino idem ee
uideantur g. 7c. Coniugata g. dicitur no-
mina adiectiua abstracta seu pncipalia euz
suis denominatis seu cōcretis. ita q. sp cō-
cretum 7 abstractum coniungatur in con-
sequentia uel in loco. i. q. si unus sit inferēs
aliud erit illatum 7 ecōtra. ut albedo 7 al-
bum sunt coniugata 7 iustitia 7 iustus 7 hu-
iusmodi. vnde bene sequit logica est sub-
tilis scientia g. logicus est subtilis sciens.
ubi arguit a logica que est inferens ad su-
um coniugatū illatum. s. logicus. iō est loc
a coniugatis. Et hic inuidia est mala g. in-
uidus est malus. ita q. quicqd predicat de
uno coniugato predicat de reliquo. 7 hoc
cum bono intellectu. Quare notandū
q. locus a coniugatis non tenet in omibz
predicatis. sed solum in essentialibus. i. in
predicatis que sunt superiora siue essentia-
lia ad subiectum 7 non tenet in accidenti-
bus. exemplū de p. album est coloratū g.
albedo est color. iustitia est uirtus g. iust
est uirtuosus. exemplū secundi. album est
musicus g. albedo est musica. iubeus ē dul-
ce g. rubedo est dulcedo. que consequentie
non ualent. Et nota q. non refert in loco a
coniugatis siue arguatur a cōcretis ad ab-
STRACTA. siue ab abstractis ad cōcreta. quia
utrobiz est locus a coniugatis ut supra p3
Nec etiam refert siue predicetur de coniu-
gato abstracto terminus concretus siue ab-
stractus terminus. Exemplū qñ predicat
concretum de coniugato abstracto. ut re-
ligio est sancta g. religiosus est sanctus.
iustitia est recta g. iustus est rectus 7 huius-
modi. Exemplū de abstracto predicante
de coniugato abstracto. ut iustitia ē uirtus
g. iustus est uirtuosus. logica ē scientia. g.
logicus est sciens. Et sic etiam a concretis
ad abstracta. ut album est coloratū g. al-
bedo est color. Et fm scorum in porph.
suo 7 in 3. metaphisice. 7 p3 antoniū ad 2e
ibidem non t3 argumētum a concretis ad
abstracta nisi in concretis accidentalibus.
quorū unum est de essentia alterius ad ab-
STRACTA qualia concreta uocant concreta ad
subiectum eo q. habent inclinationem ad
subiectū uel inherēt s bō. S3 fm eos ibi-
dem in concretis substantialibz ad abstra-
cta siue unum sit de essentia alterius siue

non. nō t3 argumentum nec per cōsequens
 locus a coniugatis. qualia cōcreta vocant
 creta ad suppositum eo q3 tñ respiciūt sup
 posita sua de quibus predicantur in cōcre
 to. 7 nullum sibi respiciūt cui inherēat eo
 q3 sunt sibi. 7 sibi non cōuenit esse in. sicut
 accidens in subiecto. Exempluz de eis ut
 hō est aial. g° humanitas est aialitas. aīa
 est uerū 7 nō falsum s3 eos q3 quis debeam
 7 quidam alij concedant illud consequens
 s3 ualde male eo q3 peccant in methaphisi
 ca sua. ut probari pōt per auicēnaz. Et sic
 hic lignum est corpus g° lignitas est cor
 poreitas. 7 intelliguntur predicta de 2° or
 dine concretorū. Nam hec tria se habēt
 per ordinem. humanus. hō. humanitas. aial
 aialitas. 7 sic lapideus lapis lapidei
 tas. 7 ita de innumerabilibus dicatur. ter
 mini pmi ordinis sunt concreti. secundi or
 dinis sunt aliquatū concreti. aliquatū ab
 stracti. eo q3 respectu priorum sunt abstrac
 ti. respectu illorum tertij ordinis sunt con
 creti 7 sunt semper substantiua noia. 7 pmi
 sunt semper adiectiua 7 concreta. Illi
 tertij ordinis sunt pure abstracti 7 termi
 nantur semp in ras. ut p3. Dico g° q3 de
 illis secundi ordinis intelligunt supradicta
 Et dixi q3 scotus 7 antonius uocant ea
 creta ad suppositū. 7 dixi eam in parte. s3
 addo. nam qñ sunt concreta respiciunt sem
 per suppositum predicando de illo uel
 illis uel essendo in eis suo mō. ut for. est hō
 leo est aial. Sed qñ sunt in. sunt abstracta
 eo q3 tunc sunt tertij ordinis non amplius
 respiciunt supposita eorū nec predicando
 de eis nec essendo in eis. Nam falsus est di
 cere fm eos q3 for. uel petrus ē humanitas
 uel q3 for. uel hō est aialitas. 7 sic de alijs.
 7 etiam de se p3. 7 iō termini tertij ordinis
 dicuntur abstracta a supposito eo q3 iaz nō
 respiciunt supposita nec habent se intermit
 tere cū eis. Est g° distinctio scoti 7 an
 tonij in terminis hec. Duplex ē cōcretum
 scilz cōcretū ad sibi. 7 cōcretū ad suppositū.
 Exēplū pmi albū. exēplū secūdi hō
 Et duplex ē abstractū. s. abstractū a sibi.
 7 abstractū a supposito. Exēplū pmi al
 bedo. exēplū secūdi humanitas. In pmi
 cōcretis ad abstracta ubi in cōcretis ē pre
 dicatio p se siue essential t3 nā ad abstrac
 ta 7 locus a coniugatis. S3 in secūdis cōcre
 tis que sūt cōcreta ad suppositū nūq3 t3. q
 liter intelligantur hec due distinctiones iam

supra declaratum ē. Nec que dicta sunt p
 rinent ad methaphisicā. s3 q3 sine eis nō po
 terat hic locus intelligi ut de se p3. cōstrin
 gebat hic inferere 7 declarare ea. No
 ta dīaz inter locū a coniugatis 7 locū a cā
 formali. Nā in loco a. coniugatis ponitur
 hoc uerbū ē tertū adiacēs. ut uirtus ē lau
 dabilis g° uirtuosus est laudabilis. S3 i lo
 co a cā formali ponit hoc uerbū ē secūdu
 adiacens. ut uirtus est g° uirtuosus ē. De
 loco a casibus notandū q3 casus dicunt cō
 creta adiectiua 7 aduerbialia q3 cadūt ab
 uno pncipali siue abstracto. ut iustus 7 iuste
 sūt casus de ly iustitia. 7 bonū 7 bene de ly
 bonitate. 7 arguitur ab uno casu ad
 reliquos. ut qd iustus ē bonū ē. g° qd iuste
 fit bene fit. 7 uirtuosus ē malū. g° qd uirtose
 fit male fit. locus a casibus. ita q3 pncipale
 scilz abstractū nō intrat locū istum. ut uult
 phis 2° topicorū. De loco a diōe ē no
 tandū q3 ille loc⁹ ē argumētū infirmū 7 v
 bile qñ ex eo fit sillogism⁹. ut uult phis i
 p° poy. nā semp incidit i petitionē pncipij
 de qua in locis sophisticis dicit. Exēplū
 ut aial at ē rōnale at irrationale. s3 nō ē rō
 le. g° ē irrationale. petit illud qd ē in pñ. qd
 ueretur pbari. q3 qñ dī s3 nō ē rōnale illud
 d3 pbari. 7 iō ē petitō pncipij. Itē nota q3
 nō sequit h°. nō ē rōnale g° ē irrationale p lo
 cū a diōe nisi posito q3 aial sit. Nā ista al
 nō ē rōnale h3 duas cas ueritatis. uidelz ul
 q3 aial nō ē. 7 sic nō ē rōnale. ul q3 ē. 7 tñ n
 rōnale. 7 iō nō t3 nisi posito q3 aial est. s3
 ē falsa nōtis pcedēdo a duab⁹ cas uerita
 tis ad unā eaz. Et notandū generalz q3
 large loquēdo oia iā q3 pnt uerificare aliq
 ppoem ul i ferre illā dicūt cāe ueritatis ē
 dē. Extra h° qd dicit q3 ē ibi diō generis
 in spēs qñ dī. aialiū aliū rōnale. aliū irrō
 le. q3 h° ē flm. q3 ē diō generis in dīas g°
 Dm q3 excusari pōt dō q3 ibi ponunt
 dīe p noibus spēs. 7 q3 h° possit iterum
 fieri p3 p boeciū i l° dionū. 7 sic excuset.

Illic feliciter explicit uti 7 digna expō
 Dagri Anto. andre discipuli scoti acutissi
 mi ordi. mi. theologi clarissimi i uniuersaz
 artē ueterē dī. 7 i librū dionū Boetij. 7 li
 brum sex pncipioz giliberti porretani.
 cū tractatu de sillogismo demonstratio si
 ue cōpendio posteriorū analyticorū dī. 7 cū
 tractatu de sillogismo topico. Conecta p
 magistrū Pe. de sens ordi. mi. Impressaz
 Bononie Anno domini. m. cccc. lxxj.

*Opus defectuosum incipiens
 a custode C.*

q. Hain 985

Primum uacat.
incipit utilis.
guitur per.
quantum ad.
scientia.

Perfectus 7.
capitulo de.
prima in duo.

Prius proprio.
consequitur.
4.º distinctio.
et hoc est.

Idem erit.
ibi quando.
ne licet non.

Quod subdit.
a prima.
dicuntur.

Notandum.
do modo.
nec actus.

Ralissimum.
7. conuerso.
realē prius.

g.^o ad hoc.
debent differre.
quia qualitates.

Et ideo.
tio igitur.
vera potest.

Preterea quero.
dum et.
habitus.

Aliud exigit.
rationem.

Naturalis uero
generantur.
tio est.

sicca sicut
ynitas.
in eodem.

Berre non.
ex hoc.
terationem.

Est qd.
illas.
tiam huius.

Uerbum.
fm se.
pro tanto.

lar est.
diuiditur.
p negationem.

Adagis erit.
est aliqua.
q. non.

stantia.
quia nomē.
parte ibi.

Qui est.
dus dictum.
secunda ibi.

Trario predica
tium sic.
esse substantialis.

intentum.
sint sunt.

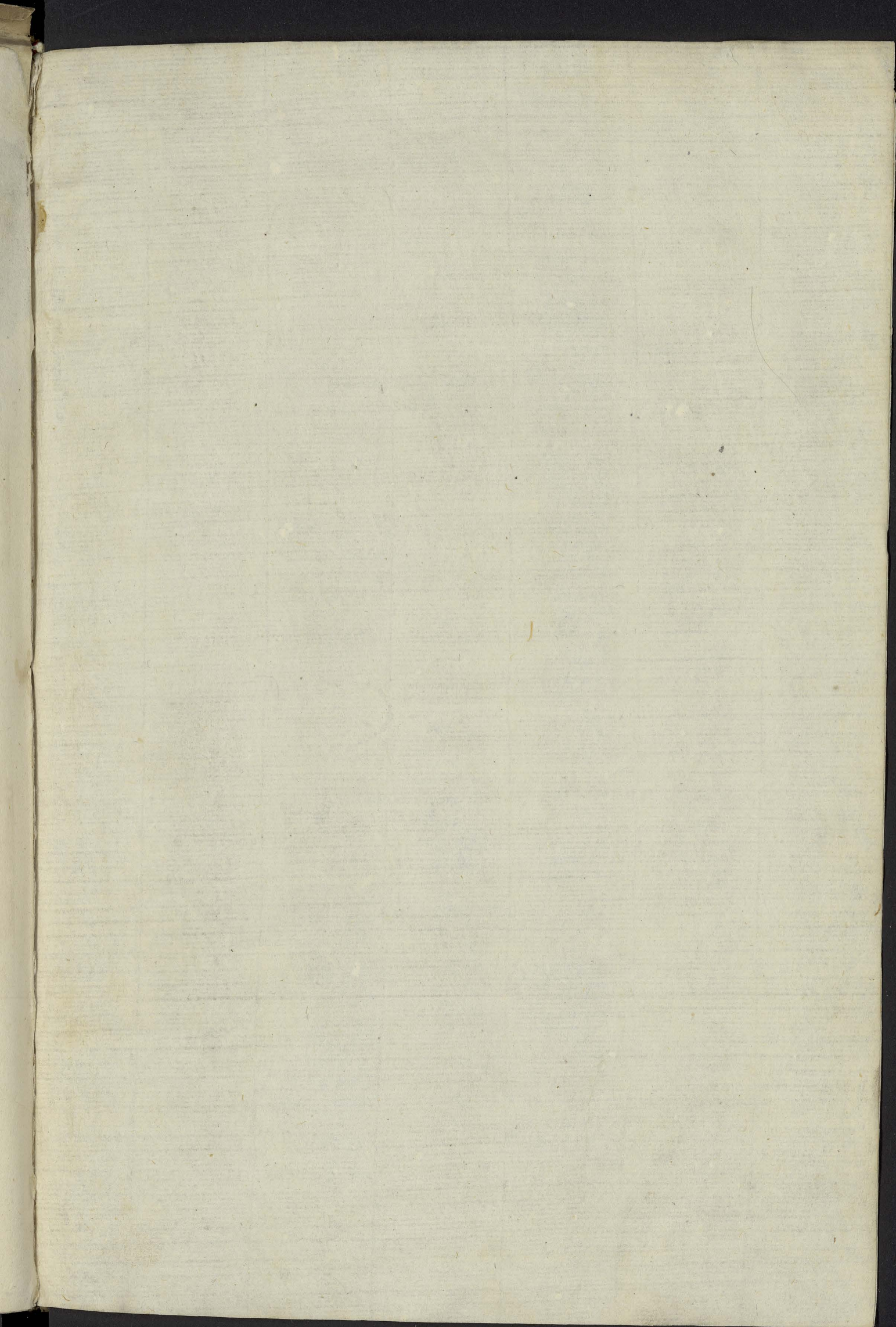
Figure triangu.
idem iam.
diuersa.

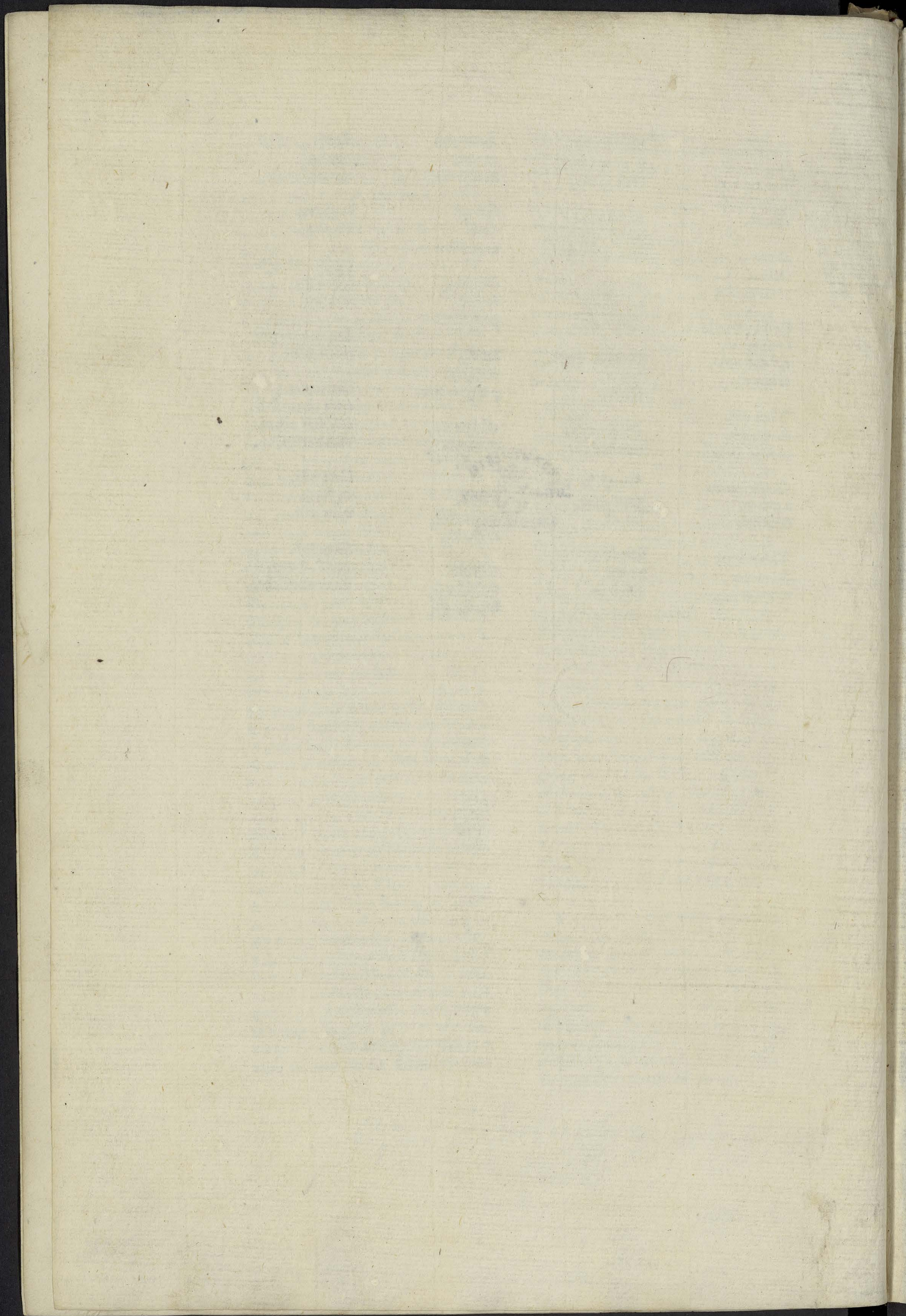
Primus modus.
potest esse.

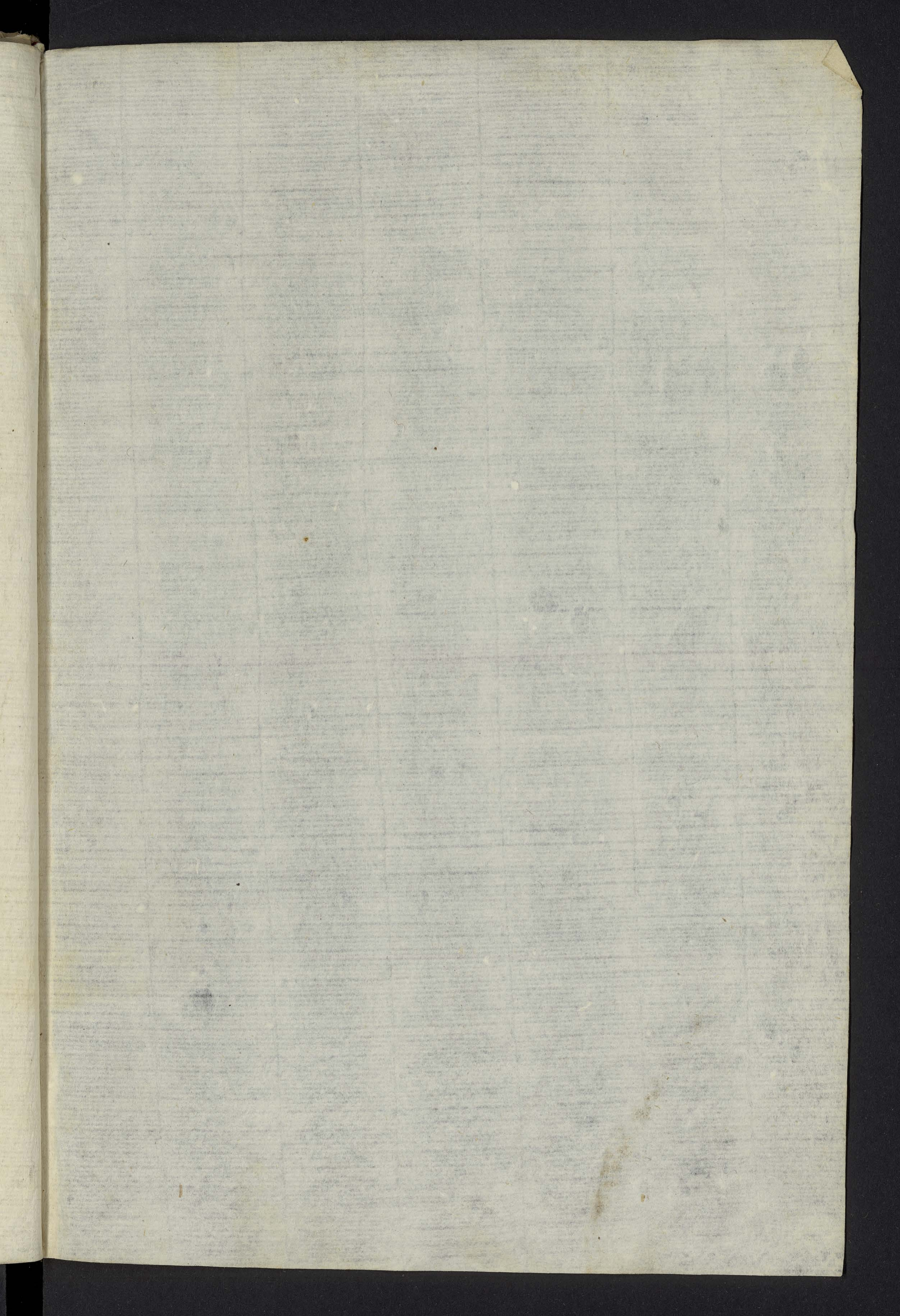
tiam sumaz.
cursu demonstra
ostensua unuer.
demonstratione.

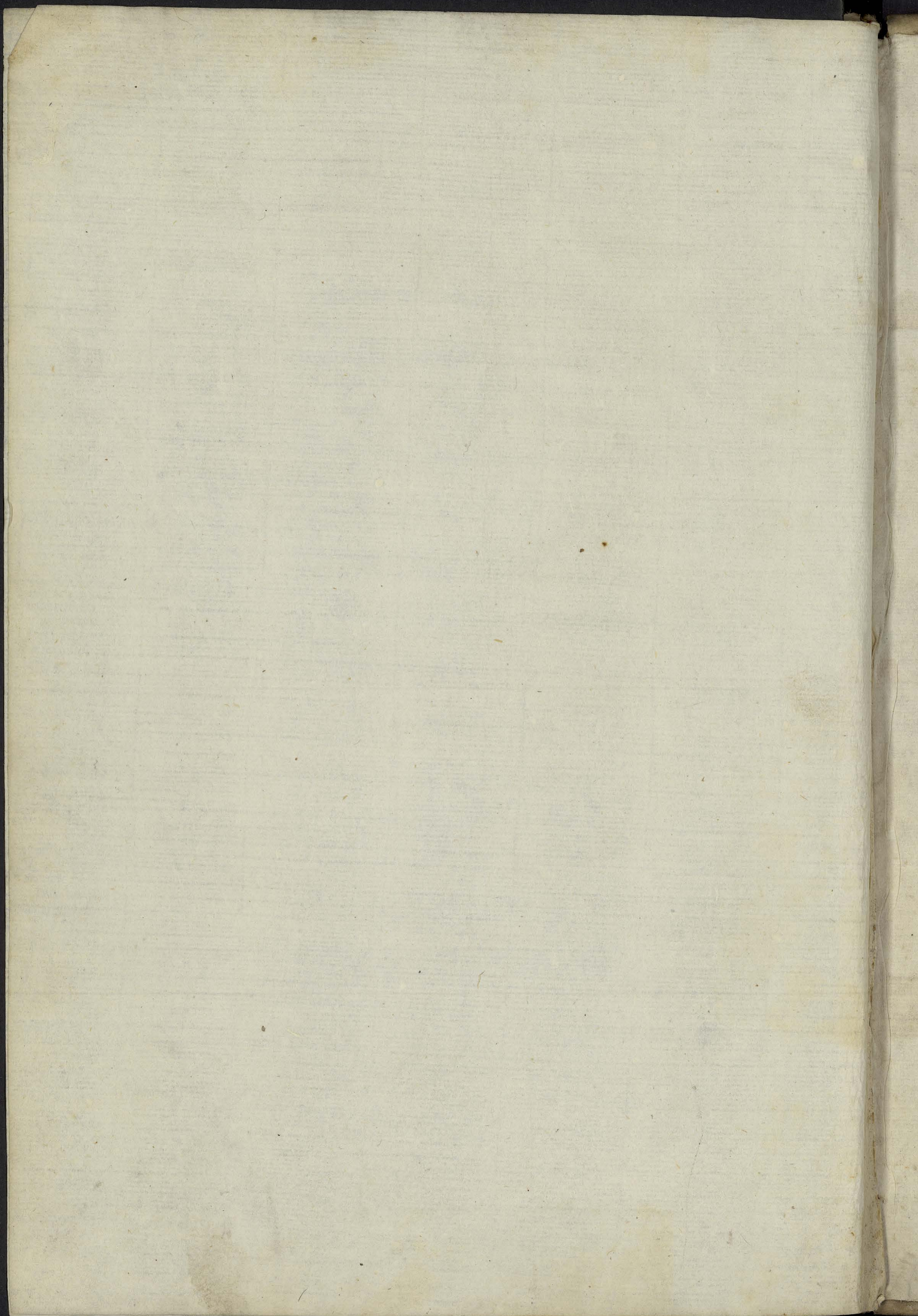
Ueniendo.
est forte.
nisi a fine.

Sequitur.
suis. f. locum.
bominabilissime.

[Faint, mostly illegible text in a Gothic script, likely representing a list or a series of entries.]

[Faint, mostly illegible text in a Gothic script, likely representing a list or a series of entries.]

Trinitatis

Orbelli,

Met.

Logica

Aristoteles

1481